Judikatūras krājums

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta paplašinātā sastāvā)

2018. gada 15. novembrī*

Valsts atbalsts – Jaudas tirgus Apvienotajā Karalistē – Atbalsta shēma – LESD 108. panta 2. un 3. punkts – Jēdziens "šaubas" Regulas (EK) Nr. 659/1999 4. panta 3. vai 4. punkta izpratnē – Pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014.–2020. gadam – Lēmums necelt iebildumus – Formālas izmeklēšanas procedūras neuzsākšana – Ieinteresēto personu procesuālās tiesības

Lieta T-793/14,

Tempus Energy Ltd, Vustera [*Worcester*] (Apvienotā Karaliste),

Tempus Energy Technology Ltd, Čeltnema [*Cheltenham*] (Apvienotā Karaliste),

ko sākotnēji pārstāvēja *J. Derenne*, *J. Blockx*, *C. Ziegler* un *M. Kinsella*, vēlāk – *J. Derenne*, *J. Blockx* un *C. Ziegler* un visbeidzot – *J. Derenne* un *C Ziegler*, advokāti,

prasītājas,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *É. Gippini Fournier*, *R. Sauer*, *K. Herrmann* un *P. Němečková*, pārstāvji,

atbildētāja,

ko atbalsta

Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste, ko sākotnēji pārstāvēja *C. Brodie* un *L. Christie*, pārstāves, kam palīdz *G. Facenna*, *QC*, vēlāk – *S. Simmons*, *M. Holt*, *C. Brodie* un *S. Brandon*, pārstāvji, kam palīdz *G. Facenna*, *QC*, pēc tam – *M. Holt*, *C. Brodie*, kā arī *S. Brandon* un *D. Robertson*, pārstāvji, kam palīdz *G. Facenna*, *QC*, un visbeidzot – *S. Brandon*, pārstāvis,

persona, kas iestājusies lietā,

par prasību, kura ir pamatota ar LESD 263. pantu un ar kuru tiek lūgts atcelt Komisijas Lēmumu C (2014) 5083 *final* (2014. gada 23. jūlijs) necelt iebildumus par atbalsta shēmu attiecībā uz jaudas tirgu Apvienotajā Karalistē, jo minētā shēma ir saderīga ar iekšējo tirgu atbilstoši LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktam (Valsts atbalsts 2014/N-2) (OV 2014, C 348, 5. lpp.).

VISPĀRĒJĀ TIESA (trešā palāta paplašinātā sastāvā)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs S. Frimods Nilsens [*S. Frimodt Nielsen*], tiesneši V. Kreišics [*V. Kreuschitz*], Ī. S. Foresters [*I. S. Forrester*], N. Pultoraka [*N. Półtorak*] (referente) un E. Perillo [*E. Perillo*],

* Tiesvedības valoda – angļu.

sekretārs: P. Kullens [*P. Cullen*], administrators,

ņemot vērā tiesvedības rakstveida daļu un 2017. gada 11. jūlija tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

I. Tiesvedības priekšvēsture

A. Par prasītājām un par strīda priekšmetu

1 Prasītājas – *Tempus Energy Ltd*, kas ir *Alectrona Grid Services Ltd* tiesību pārņēmēja, un *Tempus Energy Technology Ltd* (turpmāk tekstā kopā – "*Tempus*") – nodarbojas ar elektroenerģijas patēriņa pārvaldības, citiem vārdiem "pieprasījuma pārvaldības", tehnoloģijas pārdošanu fiziskām un juridiskām personām, un tām ir elektroenerģijas piegādātāja licence Apvienotajā Karalistē.

2 *Tempus* saviem klientiem piedāvā samazināt izmaksas elektroenerģijas piegādes ķēdē, kombinējot pieprasījuma pārvaldības tehnoloģiju ar elektroenerģijas piegādātāja piedāvātajiem pakalpojumiem. *Tempus* tirgo elektroenerģiju un palīdz saviem klientiem pārcelt viņu laikneatkarīgo elektroenerģijas patēriņu uz periodiem, kuros vairumtirdzniecības cenas ir zemas vai nu zema pieprasījuma dēļ, vai tādēļ, ka no atjaunojamiem energoresursiem saražotā elektroenerģija ir pieejama lielā daudzumā un līdz ar to ir lētāka.

3 No lietas materiāliem izriet, ka parasti pieprasījuma pārvaldības operatori slēdz līgumus ar elektroenerģijas patērētājiem, kuri pārsvarā ir rūpnieciskie patērētāji un komercpatērētāji vai mazie un vidējie uzņēmumi, šajos līgumos paredzot, ka klients apņemas noteiktā laikposmā būt elastīgs attiecībā uz savu elektroenerģijas patēriņu. Pieprasījuma pārvaldības operators aprēķina kopējo jaudu, kura attiecīgajā laika vienībā ir pieejama no visiem elastīgajiem klientiem, un pēc tam šo jaudu piedāvā elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoram, šajā lietā – *National Grid*, par to saņemdams samaksu, kas pēc paša peļņas atskaitīšanas tiek pārskaitīta elastīgajam klientam.

4 Celdama prasību, *Tempus* lūdza atcelt Komisijas Lēmumu C(2014) 5083 *final* (2014. gada 23. jūlijs) necelt iebildumus par atbalsta shēmu attiecībā uz jaudas tirgu Apvienotajā Karalistē, jo minētā shēma ir saderīga ar iekšējo tirgu atbilstoši LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktam (Valsts atbalsts 2014/N-2) (OV 2014, C 348, 5. lpp.; turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums").

B. Par strīdus pasākumu

5 Ar apstrīdētajā lēmumā paredzēto atbalsta shēmu (turpmāk tekstā – "strīdus pasākums") Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste ir ieviesusi jaudas tirgu, ko veido centralizētas izsoles par jaudas pietiekamības garantēšanai nepieciešamās jaudas piegādi. Šīs atbalsta shēmas ietvaros elektroenerģijas jaudas piegādātāji saņem atlīdzību par to, ka tie apņemas piegādāt elektroenerģiju vai samazināt vai atlikt elektroenerģijas patēriņu pārvades sistēmas spriedzes periodā (apstrīdētā lēmuma 4. apsvērums).

6 Strīdus pasākuma juridiskais pamats ir *UK Energy Act 2013* (Apvienotās Karalistes 2013. gada Elektroenerģijas likums) un uz tā pamata pieņemtie reglamentējošie tiesību akti, it īpaši *Electricity Capacity Regulations 2014* (2014. gada Regula par elektroenerģijas jaudu) un *Capacity Market Rules 2014* (2014. gada Noteikumi par jaudas tirgu).

7 Jaudas tirgus darbojas šādi: nepieciešamais jaudas daudzums tiek noteikts centralizēti, un šim daudzumam piemēroto piegādes cenu ar izsoļu palīdzību nosaka tirgus, visiem atbilstošajiem jaudas piegādātājiem konkurējot vienā un tajā pašā izsolē (apstrīdētā lēmuma 145. apsvērums). Par nepieciešamo jaudas daudzumu Apvienotās Karalistes valdība lemj, ņemdama vērā elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora *National Grid* ieteikumus (apstrīdētā lēmuma 11. apsvērums).

8 Attiecībā uz izsolēm strīdus pasākumā ir ietverts šāds formulējums: ikgadējā pamatizsolē nepieciešamās jaudas iepirkums attiecas uz piegādi pēc četriem gadiem (turpmāk tekstā – "T-4 izsole"); piemēram, 2014. gadā izsolīto jaudu ir paredzēts piegādāt 2018./2019. piegādes periodā, kas ilgst no 2018. gada 1. oktobra līdz 2019. gada 30. septembrim (apstrīdētā lēmuma 43. apsvērums). Otra izsole tiek organizēta gadu pirms pamatizsoles piegādes gada (turpmāk tekstā – "T-1 izsole").

9 T-4 izsoles sistemātiski tiek samazinātas par konkrētu daļu jaudas, kas tiek "rezervēta" T-1 izsolēm, ņemot vērā aplēses par tādas "rentablas" pieprasījuma pārvaldības jaudu, kas varētu piedalīties T-1 izsolēs, šīs aplēses darot zināmas brīdī, kad tiek publicēta pieprasījuma līkne attiecībā uz T-4 izsolēm (apstrīdētā lēmuma 45. apsvērums). Gadījumā, ja T-4 un T-1 izsoļu starplaikā pieprasījums samazināsies, izsolē iepirktās jaudas daudzums tiks samazināts. Tomēr apstrīdētajā lēmumā ir precizēts, ka, tā kā T-1 izsoles pieprasījuma pārvaldības operatoriem piedāvā labāku veidu, lai piekļūtu tirgum, Apvienotās Karalistes valdība apņemas T-1 izsolē iepirkt vismaz 50 % no četrus gadus iepriekš "rezervētās" jaudas. Apstrīdētajā lēmumā papildus ir minēts, ka ir izraudzīta elastīga pieeja attiecībā uz šīs garantijas atcelšanu gadījumā, ja pieprasījuma pārvaldība ilgterminā izrādītos nerentabla vai pieprasījuma pārvaldības sektors tiktu uzskatīts par pietiekami nobriedušu (apstrīdētā lēmuma 46. apsvērums). T-4 un T-1 izsoles ir pastāvīga shēma.

10 Pastāvīgajās izsolēs ir tiesības piedalīties esošajiem un jaunajiem ražotājiem, pieprasījuma pārvaldības operatoriem un glabāšanas operatoriem, izņemot, uz laiku, ārvalstu starpsavienotājus un jaudas piegādātājus (apstrīdētā lēmuma 4. un 149. apsvērums).

11 Papildus pastāvīgajai shēmai darbojas pārejas shēma. Saskaņā ar to pirms 2018./2019. piegādes perioda ir paredzēts organizēt "pārejas" izsoles, kurās pamatā ir tiesības piedalīties pieprasījuma pārvaldības operatoriem. Pirmā pārejas izsole sākotnēji bija paredzēta 2015. gadā attiecībā uz piegādes periodu, kas ilgst no 2016. gada oktobra līdz 2017. gada septembrim; otrā pārejas izsole bija paredzēta 2016. gadā attiecībā uz piegādes periodu, kas ilgst no 2017. gada oktobra līdz 2018. gada septembrim (apstrīdētā lēmuma 51. apsvērums).

12 Ražošanas un pieprasījuma pārvaldības resursi, kuri piedalās jaudas iepirkumā, tiek dēvēti par "*Capacity Market Units*" (jaudas tirgus vienības, turpmāk tekstā – "*CMU*"). Ražošanas *CMU* var piedalīties kā individuālas *CMU* vai kopīgi ar citām ražošanas vienībām, kuras atbilst atsevišķiem nosacījumiem. Viens no šiem nosacījumiem it īpaši paredz, ka visu vienību kopējai jaudai ir jābūt minimālajā robežvērtībā no 2 līdz 50 megavatiem (MW) (apstrīdētā lēmuma 16. apsvērums).

13 Pieprasījuma pārvaldības *CMU* tiek definētas atkarībā no apņemšanās samazināt pieprasījumu. Šāda apņemšanās nozīmē, ka pieprasījuma pārvaldības operatoram ir jāpanāk, lai tā klients samazinātu elektroenerģijas importu (ko mēra skaitītājs, kas ik pēc pusstundas reģistrē elektroenerģijas patēriņu), vai eksportētu elektroenerģiju, ko tas ir saražojis, izmantodams sev piederošās ražošanas vienības. Katrai pieprasījuma pārvaldības *CMU* sastāvdaļai ir jābūt saslēgtai ar pusstundu skaitītāju, un piegādātāja pieprasījuma pārvaldības jaudai ir jābūt no 2 līdz 50 MW (apstrīdētā lēmuma 17. apsvērums).

14 Attiecībā uz atbilstošajām jaudām tiek veikta priekšatlase, kurā papildus pamata administratīvajām formalitātēm ir ietvertas īpašas prasības atkarībā no tā, vai varbūtējais dalībnieks ir jau esošs operators vai arī potenciāls operators (apstrīdētā lēmuma 26. apsvērums). No jaunajām ražošanas jaudām un nepārbaudītajām pieprasījuma pārvaldības jaudām (atšķirībā no pārbaudītajām pieprasījuma pārvaldības

jaudām, kuru deklarētā jauda ir apstiprināta pārbaudes rezultātā) tiek prasīts piedāvājuma nodrošinājums 5000 sterliņu mārciņu (GBP) (aptuveni 5650 euro) apmērā par katru MW T-4 un T-1 izsolēs un 500 GBP (aptuveni 565 euro) apmērā par katru MW pārejas izsolēs.

15 Izsoli ir uzdots organizēt elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoram *National Grid* ar mērķi iegūt elektroenerģijas jaudas pietiekamības nodrošināšanai nepieciešamo jaudas līmeni.

16 Visas izsoles ir ar lejupejošu soli, ar diskriminējošu cenu, un tajās visiem izraudzītajiem pretendentiem tiek maksāts atbilstoši augstākajam sekmīgajam piedāvājumam. Izsoles sākumā tiek paziņota augstākā cena; pretendenti iesniedz piedāvājumus, norādot jaudas apjomu, kuru tie ir gatavi par šo cenu piegādāt. Šī procedūra tiek atkārtota vairākas reizes atbilstoši iepriekš noteiktam grafikam līdz brīdim, kad tiek noteikta viszemākā cena, par kādu pieprasījums atbilst piedāvājumam, proti, noslēguma cena. Visiem pretendentiem tiek maksāta viena un tā pati noslēguma cena ("pay-as-clear model") (apstrīdētā lēmuma 49. apsvērums).

17 Tādējādi ar izraudzītajiem jaudas piegādātājiem jaudas līgums tiek slēgts, balstoties uz noslēguma cenu. Pretendenti var iesniegt piedāvājumu par līgumiem ar atšķirīgu darbības ilgumu. Lielākajai daļai esošo piegādātāju ir tiesības pretendēt uz viena gada līgumiem. Tiem jaudu piegādātājiem, kuriem infrastruktūras izmaksas par vienu kilovatu (kW) pārsniedz 125 GBP (aptuveni 141 euro) (renovējamās spēkstacijas), ir tiesības pretendēt uz līgumiem, kuru maksimālais darbības ilgums ir trīs gadi. Tiem jaudu piegādātājiem, kuriem infrastruktūras izmaksas par vienu kilovatu (kW) pārsniedz 250 GBP (aptuveni 282 euro) (jaunās spēkstacijas), ir tiesības pretendēt uz līgumiem, kuru maksimālais darbības ilgums ir piecpadsmit gadi (apstrīdētā lēmuma 57. apsvērums). Līgumi, kuru darbības ilgums pārsniedz vienu gadu, tiek piešķirti vienīgi T-4 izsolēs. Visos gadījumos jaudas līguma nosacījumi, tostarp jaudas cenas nosacījumi, tiek piemēroti visā līguma darbības laikā.

18 Līguma darbības laikā izraudzītie pretendenti saņem regulāru atlīdzību, kas tiek segta no elektroenerģijas piegādātāju veiktā maksājuma. Izraudzītie pretendenti savukārt apņemas piegādāt jaudu pārvades sistēmas spriedzes periodā. Sankcijas tiek paredzētas gadījumā, kad izraudzītais pretendents nepiegādā elektroenerģijas daudzumu atbilstoši līgumā noteiktajai jaudai (apstrīdētā lēmuma 4. apsvērums). Turklāt jaudas tirgus tiek pārskatīts (apstrīdētā lēmuma 6. apsvērums).

19 Atlīdzības par jaudu finansēšanas izmaksas sedz visi licencētie elektroenerģijas piegādātāji (turpmāk tekstā – "izmaksu atgūšanas metode"). Elektroenerģijas piegādātājiem piemērotā maksa tiek noteikta atkarībā no to tirgus daļas un tiek aprēķināta, ņemot vērā pieprasījumu, kāds no novembra līdz februārim tiek fiksēts darbdienās laikā no plkst. 16 līdz plkst. 19, lai tos stimulētu samazināt savu klientu pieprasījumu pēc elektroenerģijas periodos, kad tas parasti ir visaugstākais. Apstrīdētajā lēmumā ir norādīts, ka tādējādi būs nepieciešams mazāk jaudas un līdz ar to arī samazināsies jaudas tirgus izmaksas (apstrīdētā lēmuma 69. apsvērums).

20 Jaudu piegādātājiem pārskaitāmie bruto ieņēmumi tiek lēsti no 0,9 līdz 2,6 miljardiem GBP (aptuveni no 1,02 līdz 2,94 miljardiem euro) gadā, vai no 8,1 līdz 23,4 miljardiem GBP (aptuveni no 9,14 līdz 26,4 miljardiem euro) laikposmā no 2018. līdz 2024. gadam, šai summai mainoties atkarībā no tā, cik liela ir nepieciešamība pēc "jaunizveidotās jaudas" (apstrīdētā lēmuma 7. apsvērums).

C. Par būtiskiem pamatnostādņu noteikumiem

21 Ir jāatgādina, ka tādā specifiskā jomā kā valsts atbalsts Komisija var noteikt pamatnostādnes savu izvērtēšanas pilnvaru īstenošanai un, lai arī tajās nav atkāpju no Līguma noteikumiem, tajās ietvertie indikatīvie noteikumi iestādei ir saistoši (skat. spriedumu, 2002. gada 13. jūnijs, Nīderlande/Komisija, C-382/99, EU:C:2002:363, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

22 Turklāt gan savās atbildēs uz Vispārējās tiesas uzdotajiem rakstveida jautājumiem, gan tiesas sēdē *Tempus* ir tieši apstiprinājusi, ka tā neapstrīd jaudas tirgus ieviešanu kā tādu, bet gan, pirmkārt, to, kā ir novērtēta Apvienotās Karalistes sniegtā informācija attiecībā uz pieprasījuma pārvaldības ietekmi, un, otrkārt, dažādus noteikumus, saskaņā ar kuriem pieprasījuma pārvaldības operatoriem ir atļauts piedalīties jaudas tirgū.

23 Ņemot vērā, ka princips par atbalsta sniegšanu ražošanas jaudas pietiekamībai ir akceptēts (skat. šā sprieduma 22. punktu), no visiem Pamatnostādnēs par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014.–2020. gadam (OV 2014, C 200, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "pamatnostādnes"), ko Komisija ir pieņēmusi 2014. gada 9. aprīlī un kas stājušās spēkā 2014. gada 1. jūlijā, ietvertajiem noteikumiem lietas atrisināšanas kontekstā būtiski ir šādi noteikumi.

24 Pirmkārt, pamatnostādņu 3.9.2. iedaļas "Valsts intervences nepieciešamība" 224. punkta b) apakšpunktā ir paredzēts, ka dalībvalsts sniegtās informācijas novērtējumā Komisija tostarp ņem vērā "pieprasījuma puses līdzdalības ietekmes novērtējum[u], tostarp to pasākumu aprakst[u], kas paredzēti, lai veicinātu pieprasījuma pārvaldību".

25 Otrkārt, pamatnostādņu 3.9.3. iedaļas "Piemērotība" 226. punktā ir norādīts:

"Pasākumam vajadzētu būt atvērtam un būtu jānodrošina atbilstīgs stimuls tādiem gan esošajiem, gan turpmākajiem ražotājiem un operatoriem, kas izmanto tādas aizstājamas tehnoloģijas kā pieprasījuma puses reakcija vai uzglabāšanas risinājumi. Tāpēc atbalsts būtu jāsniedz, izmantojot mehānismu, kas pieļauj potenciāli atšķirīgus iestrādes periodus, kuri atbilst nepieciešamajam laikam, lai jaunie ražotāji, kas izmanto atšķirīgas tehnoloģijas, veiktu jaunus ieguldījumus. Pasākumā būtu jāņem vērā arī tas, kādā apjomā starpsavienojuma jauda varētu novērst jebkādu iespējamo ražošanas [jaudas] pietiekamības problēmu".

26 Treškārt, pamatnostādņu 3.9.5. iedaļas "Samērīgums" 229. punktā ir precizēts, ka "konkurenci veicinošu konkursa procedūru, pamatojoties uz skaidriem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem, kas efektīvi vērsta uz noteikto mērķi, uzskata par tādu, kas normālos apstākļos nodrošina pieņemamu peļņas normu".

27 Ceturtkārt, pamatnostādņu 3.9.6. iedaļas "[N]epamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību prevencija" 232. punkta a) apakšpunktā tostarp ir uzsvērts, ka "pasākums būtu jāplāno tā, lai visām jaudām, kas var efektīvi veicināt ražošanas [jaudas] pietiekamības problēmas risināšanu, būtu iespēja piedalīties pasākumā, jo īpaši ņemot vērā [..] tādu ražotāju līdzdalīb[u], kas izmanto atšķirīgas tehnoloģijas, un tādu operatoru līdzdalīb[u], kas piedāvā pasākumus ar līdzvērtīgu tehnisko sniegumu, piemēram, pieprasījuma pārvaldību, starpsavienojumus un uzglabāšanu". Šajā noteikumā arī ir precizēts, ka līdzdalības ierobežojums "ir attaisnojams, tikai pamatojoties uz nepietiekamu tehnisko sniegumu, kas nepieciešams, lai novērstu ražošanas [jaudas] pietiekamības problēmu".

D. Par apstrīdēto lēmumu

28 Apstrīdētajā lēmumā Komisija ir norādījusi, ka, ievērojot LESD 107. panta 1. punktu, strīdus pasākums ir uzskatāms par valsts atbalstu (apstrīdētā lēmuma 109.–115. apsvērums).

29 Saistībā ar strīdus pasākuma atbilstību iekšējam tirgum no Komisijas minētā izriet, ka tā savu novērtējumu ir balstījusi uz pamatnostādņu 3.9. iedaļā izvirzītajiem nosacījumiem, kuros ir paredzēti konkrēti nosacījumi attiecībā uz jaudas pietiekamību.

30 Apstrīdētā lēmuma 3.3.1. iedaļā "Atbalsta nepieciešamība un tā kopīgu interešu mērķis" Komisija ir norādījusi:

"(118) Komisija uzskata, ka pasākums veicina kopīgo interešu mērķa īstenošanu un tas ir nepieciešams atbilstoši pamatnostādņu 3.9.1. un 3.9.2. iedaļai [..].

(119) Pirmkārt, Apvienotā Karaliste ir izveidojusi metodoloģiju, lai identificētu pietiekamības problēmu. No Apvienotās Karalistes veiktās modulēšanas izriet, ka "enduring reliability adequacy standard" – rādītājs, kas ir izraudzīts ražošanas jaudas pietiekamības mērīšanai,[–] sākot no 2018.–2019. gada varētu sasniegt kritiskus līmeņus. Šie rezultāti lielā mērā atbilst *ENTSO-E* (*European Network of Transmission System Operators for Electricity*, Elektroenerģijas pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīkls) pēdējā ziņojumā publicētajiem rezultātiem. [..]

(120) *Department of Energy and Climate Change* (Enerģētikas un klimata pārmaiņu ministrija) iecelta Neatkarīga tehnisko ekspertu grupa (turpmāk tekstā – "*PTE*") ir izvērtējusi *National Grid* ziņojumu par jaudu. 2014. gada 30. jūnijā Enerģētikas un klimata pārmaiņu ministrija publicēja *PTE* ziņojumu par *National Grid* ieteikumu pamatā ņemto analīzi attiecībā uz pirmajā izsolē nepieciešamo jaudas apjomu. Atbilstoši *PTE* secinājumam *National Grid* sagatavotais vispārīgais scenārijs un metodoloģija būtībā esot pamatoti. Tomēr *PTE* vienprātīgi ir norādījusi, ka *National Grid* esot nosliece pārāk konservatīvi raudzīties uz atsevišķiem pamatpieņēmumiem, jo īpaši attiecībā uz starpsavienojumu, tādējādi tā radot pamatu pārāk augstām aplēsēm par nepieciešamo jaudas daudzumu. *PTE* arī ir atzīmējusi, ka ar mazāk konservatīviem pieņēmumiem būtu iespējams novērst nepieciešamību pēc jaunām ražošanas jaudām.

(121) No Apvienotās Karalistes iestāžu sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka tās esot ņēmušas vērā gan *National Grid*, gan *PTE* ieteikumus[..] un esot uzmanīgi izvērtējušas abu attiecīgo analīžu atšķirības. [..] Pamatodamās uz iesniegtajiem pierādījumiem, Apvienotās Karalistes valdība ir nolēmusi balstīties uz *National Grid* kā *system operator* sniegtajiem ieteikumiem.

(122) Attiecībā uz pieprasījuma pārvaldības līdzdalību Apvienotā Karaliste ir norādījusi, ka pirmās izsoles rīkošanai 2014. gadā būs izšķiroša nozīme, lai iegūtu informāciju par pieprasījuma pārvaldību un tās potenciālu. Atbildot uz *PTE* ziņojumu, *National Grid* ir ierosinājusi kopīgu projektu ar *Energy Networks Association* (Elektroenerģijas tīklu asociācija) (tostarp, *Distribution Network Operators*) (Sadales tīklu operatori), lai noskaidrotu, kādu jaudu pieprasījuma pārvaldība var piegādāt pašreiz un potenciāli nākotnē. Turklāt Apvienotā Karaliste ir izstrādājusi gan noteikumus attiecībā uz pārejas izsolēm, lai atbalstītu pieprasījuma pārvaldības sektora izaugsmi laikposmā no 2015. līdz 2016. gadam, gan arī 20 miljonu GBP vērtu izmēģinājuma projektu energoefektivitātes jomā (*Electricity Demand Reduction pilot*). Visbeidzot, Apvienotā Karaliste ir paskaidrojusi, ka tā izvērtēs pirmajā izsolē iegūto informāciju un nodrošinās, lai pieprasījuma līknes tiktu attiecīgi aktualizētas, to ņemot vērā *National Grid Future Energy Scenario* procesā attiecībā uz ziņojumiem par turpmākajās izsolēs paredzēto elektroenerģijas jaudu.

[..]

(124) Komisija ir atzinīgi novērtējusi Apvienotās Karalistes iniciatīvas, ko tā ir uzsākusi, reaģēdama uz *PTE* ziņojumu, un ir uzskatījusi, ka dažas no *PTE* konstatētajām problēmām ir nopietnas, jo īpaši pārāk piesardzīgās aplēses, saskaņā ar kurām starpsavienojuma līdzdalība sistēmas spriedzes periodā būs nulles līmenī. [..]

(125) Komisija uzskata, ka ar [Apvienotās Karalistes īstenotajām darbībām] ir iespējams risināt esošās metodoloģijas problēmas attiecībā uz starpsavienojuma līdzdalību un tā aplēsēm.

[..]

(128) Ceturtkārt, paziņotā pasākuma rezultātā var tikt atbalstīta ražošana, kurā izmanto fosilo kurināmo. Tomēr, kā minēts 88.–94. apsvērumā, Apvienotā Karaliste plāno īstenot vai jau īsteno papildu pasākumus, lai novērstu identificētas tirgus nepilnības. Šo pasākumu mērķis ir veicināt pieprasījuma pārvaldību, reformēt "cash-out arrangements" un sekmēt augstāku starpsavienojuma līmeni. Komisija uzskata, ka šo alternatīvo pasākumu rezultātā būtu jāsamazinās jaudas apjomam, kas saskaņā ar paziņoto pasākumu ir nepieciešams. Turklāt Komisija norāda, ka Apvienotā Karaliste ir ierosinājusi *ad hoc* pasākumus, lai atbalstītu ražošanu ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni, piemēram, "Contracts for Differences", un ir noteikusi stingrus emisiju standartus. Tādējādi Komisija uzskata, ka Apvienotā Karaliste ir pietiekami izpētījusi veidus, kā mazināt negatīvo ietekmi, ar kuru paziņotais pasākums varētu iedarboties uz mērķi pakāpeniski pārtraukt videi kaitīgas subsīdijas. Turklāt Komisija piebilst, ka ražošanas jaudas pietiekamības ikgadējā novērtējumā tiek ņemts vērā ražošanas apjoms, vienlaikus starpsavienotāju līdzdalība ir pieejama visiem jaudas piegādātāju veidiem, tostarp pieprasījuma pārvaldības operatoriem.

(129) Saistībā ar pieprasījuma pārvaldības operatoru vēstuli Komisija ir vienisprātis ar Apvienoto Karalisti, ka jaudas līgumu slēgšana uz piecpadsmit gadiem ir pamatota attiecībā uz jaunajām spēkstacijām, savukārt esošās spēkstacijas un pieprasījuma pārvaldības operatori, ņemot vērā, ka to kapitāla izmaksas ir zemākas (kas norāda, ka finansējuma nodrošināšana ir mazāk svarīga), negūtu būtisku labumu no ilgtermiņa līgumiem [..]. Līdz ar to Komisija neuzskata, ka īsāka darbības ilguma līgumi esošajām spēkstacijām un pieprasījuma pārvaldības operatoriem noteikti būtu nelabvēlīgāki nekā jaunajām spēkstacijām. Šis pasākums ir tehnoloģiskā ziņā neitrāls, un tādēļ ar to netiek stiprināts to ražotāju stāvoklis, kuri izmanto fosilo kurināmo. Komisija arī norāda, ka izmaksu atgūšanas metodē ir saglabāts pamudinājums samazināt pieprasījumu maksimumslodzes brīžos, vienlaikus saglabājot paredzamību elektroenerģijas piegādātājiem.

31 Apstrīdētā lēmuma 3.3.2. iedaļā "Atbalsta piemērotība" Komisija apliecina:

"(130) Komisija uzskata, ka pasākums ir atzīstams par piemērotu atbilstoši pamatnostādņu 3.9.3. iedaļā ietvertajām prasībām. [..]

(131) Pirmkārt, ar pasākumu tiek novērstas 1. tabulā identificētās tirgus nepilnības. Turklāt pasākums ir veidots tā, lai ar to atbalstītu un papildinātu attīstības tendences tirgū[..] un lai tas atbilstu Eiropas Savienības iekšējam enerģētikas tirgum un enerģētikas politikai, proti, pieprasījumreakcijas pārvaldības attīstībai, lielākai konkurencei un ieguldījumu veikšanai starpsavienojuma jaudā. [..]

– Jaudas tirgus palīdzēs attīstīt pieprasījumreakcijas pārvaldību. Pieprasījuma pārvaldības resursi varēs saņemt jaudas maksājumus, un tiks ieviesti īpaši pasākumi, kuri palīdzēs veidot kapacitāti šai jomai, kura vēl ir attīstības stadijā. Jaudas tirgus sekmēs likviditāti un konkurenci (gan jaudas tirgū, gan elektroenerģijas tirgū).

[..]

(134) Treškārt, pasākumā ir tiesības piedalīties esošajiem un jaunajiem ražotājiem, glabāšanas operatoriem un pieprasījuma pārvaldības operatoriem. Izsoļu process ir veidots tā, lai ņemtu vērā atšķirīgus iestrādes periodus, kas ir nepieciešami, lai darītu jaudu pieejamu. Jaudas piegādātājiem ir tiesības iesniegt piedāvājumus uz viena gada vai četru gadu iestrādes periodiem, ar ko būtu jānodrošina vajadzības gan jaunajām spēkstacijām, gan esošo spēkstaciju renovēšanai.

[..]

(140) Saistībā ar pieprasījuma pārvaldības operatoru vēstuli Komisija norāda, ka tādu pieprasījuma pārvaldības operatoru, ar kuriem ir noslēgts jaudas līgums saskaņā ar pastāvīgo shēmu, izslēgšana no dalības pārejas izsolēs ir vērsta uz pieprasījuma pārvaldības sektora attīstības sekmēšanu. Turklāt, ņemot vērā pasākuma mērķi, Komisija uzskata, ka ir pamatoti neparedzēt papildu atlīdzību par ietaupījumiem, kas, pateicoties pieprasījuma pārvaldībai, rodas, samazinot zudumus elektroenerģijas pārvades un sadales jomā.

32 Apstrīdētā lēmuma 3.3.5. iedaļā "Negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību ierobežošana" Komisija ir ietvērusi šādu precizējumu:

"(149) [P]asākumā ir tiesības piedalīties visiem esošajiem un jaunajiem ražotājiem, pieprasījuma pārvaldības operatoriem un glabāšanas operatoriem, kuri atbilst 15.–18. apsvērumā minētajiem atbilstības nosacījumiem."

II. Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

33 *Tempus* šo prasību cēla, iesniegdama prasības pieteikumu Vispārējās tiesas kancelejā 2014. gada 4. decembrī.

34 Ar 2015. gada 15. aprīlī Vispārējās tiesas kancelejā iesniegtu dokumentu Apvienotā Karaliste lūdza atļauju iestāties šajā tiesvedībā Komisijas prasījumu atbalstam. Ar 2015. gada 30. jūnija rīkojumu Vispārējās tiesas astotās palātas priekšsēdētājs atļāva tai iestāties lietā. Apvienotā Karaliste savu procesuālo rakstu un lietas dalībnieki savus apsvērumus par šo rakstu iesniedza noteiktajos termiņos.

35 Mainoties Vispārējās tiesas sastāvam, lieta 2016. gada 27. aprīlī tika nodota citam tiesnesim referentam.

36 Mainoties Vispārējās tiesas palātu sastāvam, tiesnesis referents tika norīkots trešās palātas sastāvā, kurai attiecīgi tika nodota šī lieta.

37 2016. gada 20. decembrī procesa organizatorisko pasākumu ietvaros Vispārējā tiesa aicināja Komisiju iesniegt no Apvienotās Karalistes saņemto paziņojumu par strīdus pasākumu.

38 Ar 2017. gada 13. februārī Vispārējās tiesas kancelejā iesniegtu dokumentu Komisija nodeva Vispārējās tiesas rīcībā no Apvienotās Karalistes saņemtā paziņojuma par strīdus pasākumu nekonfidenciālu versiju. Tā uzsvēra, ka minētais paziņojums ir konfidenciāls dokuments, uz kuru attiecoties LESD 339. pantā garantētā aizsardzība, un tas neesot nosūtāms *Tempus*. Tā paziņoja, ka tā šo dokumentu nevarot nosūtīt Vispārējai tiesai procesa organizatorisko pasākumu ietvaros atbilstoši Vispārējās tiesas Reglamenta 90. pantam. Komisija norādīja, ka gadījumā, ja Vispārējā tiesa tai uzdos iesniegt šo dokumentu saskaņā ar Reglamenta 91. pantu, tad Komisija nekavējoties pildīs šādu pierādījumu savākšanas pasākumu.

39 Ar 2017. gada 9. marta rīkojumu par pierādījumu savākšanas pasākumu attiecībā uz dokumentu iesniegšanu Vispārējā tiesa, pamatojoties uz Reglamenta 91. panta b) punktu, 92. panta 1. punktu un 103. panta 1. punktu uzdeva Komisijai iesniegt no Apvienotās Karalistes saņemto paziņojumu par strīdus pasākumu. Komisija šo pieprasījumu izpildīja 2017. gada 16. martā.

40 2017. gada 3. aprīlī procesa organizatoriskā pasākuma ietvaros Vispārējā tiesa informēja Komisiju un Apvienoto Karalisti par nodomu pievienot lietas materiāliem vairākus izvilkumus no paziņojuma. Vispārējā tiesa aicināja Komisiju un Apvienoto Karalisti iesniegt savus apsvērumus par minēto izvilkumu nodošanu atklātībā. Apvienotā Karaliste un Komisija savus apsvērumus par šo izvilkumu nodošanu atklātībā iesniedza attiecīgi 2017. gada 19. aprīlī un 2017. gada 24. aprīlī.

41 2017. gada 5. maijā tie atsevišķie izvilkumi no paziņojuma, kuri tika uzskatīti par nozīmīgiem un nekonfidenciāliem, tika pievienoti lietas materiāliem un nosūtīti *Tempus* (turpmāk tekstā – "paziņošana").

42 2017. gada 5. maijā procesa organizatoriskā pasākuma ietvaros Vispārējā tiesa aicināja visus lietas dalībniekus atbildēt uz vairākiem jautājumiem. Būtībā Vispārējā tiesa ir uzdevusi lietas dalībniekiem jautājumus attiecībā uz atsevišķiem pamatnostādņu punktiem un pamatnostādnēs ietvertiem jēdzieniem. Konkrēti, lietas dalībniekiem tika uzdoti jautājumi par informāciju, kas apstrīdētā lēmuma pieņemšanas brīdī ir bijusi pieejama saistībā ar pieprasījuma pārvaldības un tās potenciālās tehnoloģiskās attīstības novērtējumu attiecībā uz apgādes drošību Apvienotajā Karalistē. Turklāt Komisija tika aicināta precizēt savu nostāju par apstrīdētajā lēmumā ietvertiem atsevišķiem apgalvojumiem un par tās rīcībā esošo informāciju brīdī, kad tā vērtēja strīdus pasākumu. Papildus minētajam Vispārējā tiesa aicināja *Tempus* savā atbildē uz repliku komentēt Komisijas apgalvojumus attiecībā uz izmaksu atgūšanas metodi. Komisija arī tika aicināta norādīt informāciju, uz kuru balstās tās vērtējums par pieprasījuma pārvaldības operatoriem nepieciešamo finansējumu, un *Tempus* tika aicināta norādīt, kādi pierādījumi par šo nepieciešamo finansējumu ir tikuši iesniegti Apvienotajai Karalistei un Komisijai.

43 Lietas dalībnieki šo pasākumu izpildīja 2017. gada 22. maijā.

44 Ar 2017. gada 17. maijā un 9. jūnijā Vispārējās tiesas kancelejā iesniegtiem dokumentiem *Tempus* iesniedza apsvērumus par ziņojumu tiesas sēdē.

45 Ar 2017. gada 29. jūnijā Vispārējās tiesas kancelejā iesniegtu dokumentu *Tempus* lietas dalībnieku procesuālo tiesību vienlīdzības vārdā lūdza Vispārējo tiesu iepazīties ar paziņojuma B pielikumu, uz kuru Komisija un Apvienotā Karaliste ir balstījušās savā atbildē uz 2017. gada 5. maija procesa organizatorisko pasākumu, un izlemt, vai *Tempus* nebūtu iepazīstināma ar citām šī pielikuma daļām, kuras tai vēl nav darītas zināmas.

46 Ar 2017. gada 3. jūlija rīkojumu par pierādījumu savākšanas pasākumu attiecībā uz dokumentu iesniegšanu Vispārējā tiesa, pamatojoties uz Reglamenta 91. panta b) punktu, 92. panta 1. punktu un 103. panta 1. punktu uzdeva Komisijai iesniegt minēto paziņojuma B pielikumu. Komisija izpildīja šo pieprasījumu 2017. gada 4. jūlijā. 2017. gada 6. jūlijā šis pielikums, kuru Vispārējā tiesa atzina par nozīmīgu un nekonfidenciālu, tika pievienots lietas materiāliem un nosūtīts *Tempus*.

47 *Tempus* prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

– atcelt apstrīdēto lēmumu;

– piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

48 Komisija lūdz Vispārējo tiesu:

– noraidīt prasību kā nepieņemamu vai vismaz kā nepamatotu;

– piespriest *Tempus* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

49 Apvienotā Karaliste atbalsta Komisijas prasījumus un lūdz prasību noraidīt.

III. Juridiskais pamatojums

A. Par pieņemamību

50 Iebildumu rakstā Komisija atgādina, ka, lai ieinteresētās personas prasība būtu pieņemama, tai esot jābūt vērstai uz to procesuālo tiesību aizsardzības nodrošināšanu, kuras ieinteresētajai personai izriet no LESD 108. panta 2. punkta un Padomes Regulas (EK) Nr. 659/1999 (1999. gada 22. marts), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [LESD] 108. panta piemērošanai (OV 1999, L 83, 1. lpp.), 6. panta 1. punkta. Tādējādi *Tempus* pirmā pamata argumenti esot ņemami vērā tikai tiktāl, ciktāl ar tiem tiek faktiski pierādīts, ka Komisija nav kliedējusi šaubas, ar kurām tā ir saskārusies iepriekšējas izskatīšanas posmā, un ka tā rezultātā ir aizskartas *Tempus* procesuālās tiesības.

51 Šajā ziņā ir jānorāda, ka ar Komisijas argumentu prasības pieņemamība tiek apstrīdēta nevis pilnībā, bet gan tikai tajā prasības daļā, kura neattiecas uz *Tempus* procesuālo tiesību aizsardzību. Turklāt tiesas sēdē Komisija ir atzinusi, ka puses vienprātīgi uzskata par pieņemamu, ka *Tempus* aizstāv savas procesuālās tiesības. Papildus ir jānorāda, ka Komisija nav precizējusi, kuri argumenti tās ieskatā nebūtu jāņem vērā tādēļ, ka tie nav saistīti ar *Tempus* procesuālajām tiesībām.

52 Ņemot vērā iepriekš minēto, nevar piekrist Komisijas argumentiem attiecībā uz pirmā pamata pieņemamību.

B. Par lietas būtību

53 Lai *Tempus* kā ieinteresētā persona nodrošinātu procesuālo tiesību aizsardzību, kuras ieinteresētajai personai izriet no LESD 108. panta 2. punkta un Regulas Nr. 659/1999 6. panta 1. punkta, tā savas prasības pamatojumam ir izvirzījusi divus pamatus, ar pirmo apgalvojot, ka ir pārkāpts LESD 108. panta 2. punkts un vairākas citas tiesību normas, un ar otro apgalvojot, ka nav norādīts pamatojums.

1. Par pirmo pamatu – LESD 108. panta 2. punkta pārkāpumu, nediskriminācijas, samērīguma un tiesiskās paļāvības aizsardzības principu pārkāpumu, kā arī faktu kļūdainu novērtējumu

a) Ievada apsvērumi

54 Kā to paziņojumā ir norādījusi Apvienotā Karaliste un apstrīdētajā lēmumā ir minējusi Komisija, pastāv risks, ka tuvākajā nākotnē ar šajā dalībvalstī pieejamo elektroenerģiju nevarēs tikt nodrošināti augsta pieprasījuma periodi. Vecākās ražotnes drīzumā tiks slēgtas, un pastāv risks, ka elektroenerģijas tirgus pietiekami nestimulē ražotājus attīstīt jaunas ražošanas jaudas, kas kompensētu minēto slēgšanu. Elektroenerģijas tirgus tāpat arī nepietiekami stimulē patērētājus samazināt viņu pieprasījumu, lai šādu situāciju novērstu. Nolūkā nodrošināt apgādes drošību Apvienotā Karaliste uzskatīja, ka ir jāveido jaudas tirgus.

55 Šī jaudas tirgus pamatmērķis ir stimulēt jaudas piegādātājus, – proti, principā gan elektroenerģijas ražotājus (elektrostacijas, tostarp spēkstacijas, kuras izmanto fosilo kurināmo), gan pieprasījuma pārvaldības operatorus, kuri piedāvā pārcelt vai samazināt patēriņu, – ņemt vērā potenciālās grūtības reaģēt augsta pieprasījuma periodos. Ražotāji un pieprasījuma pārvaldības operatori ir Apvienotās Karalistes ieplānotā jaudas tirgus struktūras un darbības neatņemama sastāvdaļa, lai arī tie ir iesaistīti dažādos līmeņos – piedāvājuma līmenī attiecībā uz ražošanu un pieprasījuma līmenī attiecībā uz patēriņu.

56 Tomēr *Tempus* ieskatā, pabeidzot iepriekšēju izskatīšanu un ņemot vērā apstrīdētā lēmuma pieņemšanas brīdī pieejamo informāciju, Komisija neesot varējusi uzskatīt, ka ieplānotais jaudas tirgus nerada šaubas par tā saderību ar iekšējo tirgu. Šajā aspektā *Tempus* kā pieprasījuma pārvaldības operators akcentē septiņus jaudas tirgus aspektus, kuri radot šaubas Regulas Nr. 659/1999 4. pantā šim jēdzienam piešķirtās nozīmes izpratnē. Būtībā *Tempus* norāda, ka ar jaudas tirgu ražošanai tiekot piešķirtas diskriminējošas un nesamērīgas priekšrocības salīdzinājumā ar pieprasījuma pārvaldību un šīs priekšrocības pārsniedzot to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu atbalsta shēmas mērķus un ievērotu piemērojamās Savienības tiesību normas.

b) Par jēdzienu "šaubas" un Komisijas lēmumu uzsākt vai neuzsākt formālu izmeklēšanas procedūru

57 Atbilstoši LESD 108. panta 3. punktam, ja pēc tam, kad Komisijai ir darīts zināms projekts par atbalsta ieviešanu, tā uzskata, ka šis plāns nav saderīgs ar iekšējo tirgu, Komisija nevilcinoties sāk LESD 108. panta 2. punktā paredzēto procedūru. Saskaņā ar šajā pēdējā normā paredzēto procedūru Komisijai attiecīgi ir pienākums uzdot ieinteresētajām personām sniegt savu paskaidrojumus.

58 Šajā ziņā Regulas Nr. 659/1999 4. pantā ir norādīts, ka situācijā, kad ar attiecīgās dalībvalsts paziņoto plānu tik tiešām ir ieviests atbalsts, Komisijas lēmums uzsākt vai neuzsākt formālo izmeklēšanas procedūru ir atkarīgs no tā, vai pastāv vai nepastāv "šaubas" par šī plāna saderību ar iekšējo tirgu; šī norma ir izteikta šādā redakcijā:

"1. Komisija izskata paziņojumu, tiklīdz tas ir saņemts. [..]

2. Ja Komisija pēc iepriekšējas izskatīšanas konstatē, ka paziņotais pasākums nav atbalsts, tā nostiprina minēto konstatējumu ar lēmumu.

3. Ja Komisija pēc iepriekšējas izskatīšanas konstatē, ka nav šaubu par to, ka paziņotais pasākums, ciktāl uz to attiecas [LESD] [107.] panta 1. punkts, ir saderīgs ar [iekšējo] tirgu, tā nolemj, ka pasākums ir saderīgs ar [iekšējo] tirgu (turpmāk – "lēmums necelt iebildumus"). Lēmumā norāda, kuru no Līgumā paredzētajiem izņēmumiem piemēro.

4. Ja Komisija pēc iepriekšējas izskatīšanas konstatē, ka ir neskaidrības [šaubas] par to, vai paziņotais pasākums ir saderīgs ar [iekšējo] tirgu, tā nolemj sākt procedūras saskaņā ar [LESD] [108.] panta 2. punktu (turpmāk – "lēmums sākt formālu izmeklēšanas procedūru") [..]."

59 Savukārt Regulas Nr. 659/1999 6. pantā ir izklāstīti formālās izmeklēšanas procedūras noteikumi.

"1. Lēmumā sākt formālu izmeklēšanas procedūru rezumē attiecīgus faktiskus un tiesiskus jautājumus, tajā ir Komisijas sākotnējais izvērtējums par to, vai ierosinātajam pasākumam ir atbalsta iezīmes, kā arī izklāstīti iemesli, kas liek šaubīties par tā saderību ar [iekšējo] tirgu. Lēmums aicina attiecīgo dalībvalsti un citas ieinteresētās personas iesniegt piezīmes [apsvērumus] noteiktā termiņā, kas parasti nepārsniedz vienu mēnesi. [..]

2. Saņemtās piezīmes [apsvērumus] iesniedz attiecīgajai dalībvalstij. [..] Attiecīgā dalībvalsts var atbildēt uz iesniegtajām piezīmēm [iesniegtajiem apsvērumiem] [..]."

60 Tādēļ valsts atbalsta kontroles procedūras ietvaros ir jānošķir, no vienas puses, ar LESD 108. panta 3. punktu ieviestais un Regulas Nr. 659/1999 4. pantā detalizētāk reglamentētais atbalsta iepriekšējas izskatīšanas posms, kura vienīgais mērķis ir ļaut Komisijai izveidot sākotnējo viedokli par attiecīgā atbalsta daļēju vai pilnīgu saderību, un, no otras puses, LESD 108. panta 2. punktā paredzētais un

Regulas Nr. 659/1999 6. pantā detalizētāk reglamentētais izskatīšanas posms, kura mērķis ir nodrošināt, lai Komisija būtu pilnībā informēta par lietas apstākļiem (skat. spriedumu, 2008. gada 15. aprīlis, *Nuova Agricast*, C-390/06, EU:C:2008:224, 57. punkts un tajā minētā judikatūra).

61 Komisija var piemērot tikai LESD 108. panta 3. punktā paredzēto iepriekšējās izskatīšanas posmu, lai pieņemtu atbalstam labvēlīgu lēmumu, ja tā pēc pirmās izskatīšanas var iegūt pārliecību, ka attiecīgais plāns ir saderīgs ar Līgumu. Tomēr, ja pēc šīs pirmās izskatīšanas Komisija nonāk pie pretējas pārliecības vai pat nav spējīga pārvarēt visas grūtības, kas radušās, vērtējot šā atbalsta saderību ar iekšējo tirgu, Komisijai ir pienākums uzklausīt visus vajadzīgos viedokļus un šajā ziņā uzsākt LESD 108. panta 2. punktā paredzēto procedūru (skat. spriedumu, 2008. gada 15. aprīlis, *Nuova Agricast*, C-390/06, EU:C:2008:224, 58. un 59. punkts un tajos minētā judikatūra).

62 Attiecībā uz Regulas Nr. 659/1999 4. panta 3. un 4. punktā paredzēto jēdzienu "šaubas" par paziņotā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu judikatūrā ir noteiktas trīs prasības, uz kurām Komisija balsta savu novērtējumu.

63 Pirmkārt, šim jēdzienam ir ekskluzīvs raksturs. Tādēļ Komisija nevar atteikties uzsākt formālo izmeklēšanas procedūru, pamatojoties uz citiem apstākļiem, piemēram, trešo personu interesēm, procesuālās ekonomijas apsvērumiem vai kādiem citiem administratīvo ērtību apsvērumiem (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2009. gada 10. februāris, *Deutsche Post* un *DHL International*/Komisija, T-388/03, EU:T:2009:30, 90. punkts un tajā minētā judikatūra, un 2012. gada 10. jūlijs, *Smurfit Kappa Group*/Komisija, T-304/08, EU:T:2012:351, 78. punkts).

64 Otrkārt, no Regulas Nr. 659/1999 4. panta 4. punkta tostarp izriet, ka Komisijai ir pienākums uzsākt formālo izmeklēšanas procedūru gadījumā, ja tai nav izdevies kliedēt visas šaubas šīs normas izpratnē. Šajā ziņā Komisijai nav rīcības brīvības (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2008. gada 22. decembris, *British Aggregates*/Komisija, C-487/06 P, EU:C:2008:757, 113. punkts un tajā minētā judikatūra, un 2012. gada 10. jūlijs, *Smurfit Kappa Group*/Komisija, T-304/08, EU:T:2012:351, 79. punkts un tajā minētā judikatūra).

65 Treškārt, Regulas Nr. 659/1999 4. panta 3. un 4. punktā paredzētajam jēdzienam "šaubas" ir objektīvs raksturs. Lai pārbaudītu, vai šādas šaubas pastāv, ir objektīvi jāizmeklē gan apstākļi, kādos strīdus pasākums ir ticis pieņemts, gan pasākuma saturs, salīdzinot lēmuma pamatojumu ar Komisijas rīcībā esošo informāciju brīdī, kad tā ir pieņēmusi lēmumu par apstrīdētā atbalsta saderību ar iekšējo tirgu. No tā izriet, ka Vispārējās tiesas veiktā tiesiskuma pārbaude attiecībā uz šaubu esamību būtībā ir plašāka nekā pārliecināšanās, vai nav pieļauta acīmredzama kļūda vērtējumā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2009. gada 2. aprīlis, *Bouygues* un *Bouygues Télécom*/Komisija, C-431/07 P, EU:C:2009:223, 63. punkts, un 2012. gada 10. jūlijs, *Smurfit Kappa Group*/Komisija, T-304/08, EU:T:2012:351, 80. punkts un tajā minētā judikatūra).

66 Šajā saistībā, pārbaudot Komisijas lēmuma necelt iebildumus tiesiskumu, Vispārējai tiesai ir jāizvērtē *Tempus* izvirzītie argumenti, lai noskaidrotu, vai pēc iepriekšējas izskatīšanas pabeigšanas paziņotais pasākums rada šaubas par tā saderību ar iekšējo tirgu Regulas 659/1999 4. panta 3. un 4. punkta izpratnē, kā rezultātā būtu bijis jāpieņem lēmums uzsākt formālo izmeklēšanas procedūru. Šāda pārbaude *Tempus* ir jo īpaši nozīmīga tādēļ, ka *Tempus* argumenti būtībā ir tie paši, kurus tā būtu varējusi izvirzīt kā ieinteresētā persona, izmantodama savas procesuālās tiesības formālās izmeklēšanas procedūrā atbilstoši LESD 108. panta 2. punktam, ja šāda procedūru būtu uzsākta; *Tempus* apgalvo, ka šajā gadījumā šīs procesuālās tiesības esot pārkāptas.

67 Šajā ziņā *Tempus* ir pierādīšanas pienākums, kuru tā var īstenot, pamatojoties uz savstarpēji saskanīgu pierādījumu kopumu par, pirmkārt, iepriekšējās pārbaudes procedūras apstākļiem un ilgumu un, otrkārt, apstrīdētā lēmuma saturu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2009. gada 10. februāris, *Deutsche Post* un *DHL International*/Komisija, T-388/03, EU:T:2009:30, 93. punkts). It īpaši, ja iepriekšējā izskatīšanā Komisijas pārbaude nav bijusi pietiekama vai pilnīga, tas norāda, ka pastāv šaubas Regulas

Nr. 659/1999 4. panta izpratnē (skat. spriedumu, 2012. gada 10. jūlijs, *Smurfit Kappa Group*/Komisija, T-304/08, EU:T:2012:351, 81. punkts un tajā minētā judikatūra). Tomēr *Tempus* kā ieinteresētajai personai nav nedz tādu izmeklēšanas pilnvaru, ne principā iespēju veikt izmeklēšanu, kādas ir Komisijai, kura vajadzības gadījumā var lūgt attiecīgo dalībvalsti sadarboties, lai sekmīgi pārbaudītu paziņoto pasākumu.

68 Tādēļ šajā lietā, kā tas izriet no šī sprieduma 79.–82. punkta, tādā procedūras posmā, kurā ieinteresētās personas ar lēmumu uzsākt formālo izmeklēšanas procedūru vēl nav tikušas aicinātas sniegt savus apsvērumus, pietiek ar to, ka *Tempus* izklāsta iemeslus, kādēļ tās ieskatā, ņemot vērā apstrīdēto lēmumu, Komisijai bija jābūt šaubām par paziņotā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu. Tādējādi *Tempus* nav pienākuma sniegt visus pierādījumus, lai konstatētu paziņotās atbalsta shēmas nesaderību.

69 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, lai Komisija spētu veikt pietiekamu pārbaudi saistībā ar piemērojamiem valsts atbalsta noteikumiem, tai nav pienākuma savu vērtējumu ierobežot vienīgi ar strīdus pasākuma paziņojumā ietvertajiem elementiem. Tā var un vajadzības gadījumā tai ir pienākums meklēt nozīmīgu informāciju, lai, pieņemot apstrīdēto lēmumu, tās rīcībā esošie vērtēšanas elementi pamatoti varētu tikt uzskatīti par pietiekamiem un skaidriem, lai veiktu novērtēšanu. Piemēram, jau ir nospriests, ka Komisija ir "aktīvi un rūpīgi" pārbaudījusi atbalsta saderību situācijā, kad tā ir pārliecinājusies par dalībvalsts izvirzīto argumentu pamatotību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 10. decembris, *Kronoply* un *Kronotex*/Komisija, T-388/02, nav publicēts, EU:T:2008:556, 127. punkts), savukārt tika uzskatīts, ka šī pārbaude ir "nepietiekama" situācijā, kad Komisija nebija ieguvusi informāciju, kas tai būtu palīdzējusi izvērtēt pasākumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2009. gada 10. februāris, *Deutsche Post* un *DHL International*/Komisija, T-388/03, EU:T:2009:30, 109. un 110. punkts).

70 Tādējādi, lai pierādītu, ka pastāv šaubas Regulas Nr. 659/1999 4. panta 4. punkta izpratnē, *Tempus* pietiek pierādīt, ka Komisija nav rūpīgi un objektīvi meklējusi un pārbaudījusi visus šajā pārbaudē nozīmīgos apstākļus vai ka tā tos nav pienācīgi ņēmusi vērā nolūkā kliedēt jebkādas šaubas par paziņotā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.

71 Turklāt saskaņā ar pastāvīgo judikatūru lēmuma valsts atbalsta jomā tiesiskums ir jāizvērtē, pamatojoties uz informāciju, kas varēja būt Komisijas rīcībā lēmuma pieņemšanas brīdī (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 15. aprīlis, *Nuova Agricast*, C-390/06, EU:C:2008:224, 54. un 55. punkts un tajos minētā judikatūra). Tomēr informācija, kas "varēja būt Komisijas rīcībā", attiecas uz to, kam šķietami ir nozīme, lai šī iestāde veiktu vērtējumu saskaņā ar LESD 108. panta 2. un 3. punktu un Regulas Nr. 659/1999 4. panta 3. vai 4. punktu.

72 Lai pierādītu, ka pastāv šaubas attiecībā uz atbalsta pasākuma saderību ar iekšējo tirgu, *Tempus* ziņā ir sniegt visu nozīmīgo informāciju, kas apstrīdētā lēmuma pieņemšanas dienā bija vai varēja būt Komisijas rīcībā. Tāpat arī Vispārējā tiesa, veikdama tās pienākumos ietilpstošo tiesiskuma pārbaudi, var ņemt vērā jebkuru informāciju, ar ko apstrīdētajā lēmumā ir pamatots Komisijas īstenotais novērtējums.

73 Šajā lietā attiecīgi ir jāpārbauda, vai – ņemot vērā apstrīdētā lēmuma pieņemšanas brīdī pieejamo informāciju – informācija, ko *Tempus* ir sniegusi Vispārējai tiesai, varēja radīt šaubas par paziņotā pasākuma pilnīgu vai daļēju saderību ar iekšējo tirgu, tādējādi Komisijai uzliekot pienākumu uzsākt formālu izmeklēšanas procedūru, neskarot šīs iestādes tiesības vēlāk, pēc minētās procedūras uzsākšanas, īstenot savu brīvību vērtēt šī pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.

c) Par dalībvalsts un Komisijas diskusiju ilgumu un apstākļiem, kas ir saistīti ar apstrīdētā lēmuma pieņemšanu

74 *Tempus* uzsver, cik liela nozīme esot jautājumiem, ar kuriem Komisija ir saskārusies šajā lietā, kas ir pirmā izskatīšanas procedūra saistībā ar jaudas tirgu un pamatnostādņu piemērošanu. Šajā lietā Komisijas un Apvienotās Karalistes savstarpējo diskusiju ilgums pirms paziņošanas esot pārsniedzis to, kas ir nepieciešams, lai pieņemtu lēmumu necelt iebildumus, un tas pats par sevi norādot uz šaubām. *Tempus* arī norāda uz paradoksālo Komisijas uzskatu, saskaņā ar kuru, no vienas puses, neesot jāuzsāk formāla izmeklēšanas procedūra par pirmo paziņoto jaudas tirgu, bet, no otras puses, pēc tam par šo jautājumu esot jāveic valsts atbalsta jomā vēl nekad iepriekš neuzsākta pirmā nozares apsekošana, lai "labāk saprastu šos pasākumus un nodrošinātu ES noteikumu ievērošanu" un uzklausītu "ieinteresētās personas, kuras iepriekš nav tikušas uzklausītas parasto valsts atbalsta jomas procedūru kontekstā" (skat. Komisijas Lēmumu C(2015) 2814 *final* (2015. gada 29. aprīlis), ar ko, piemērojot Regulas Nr. 659/1999 20.a pantu, tiek uzsākta izmeklēšana par jaudas mehānismiem enerģētikas nozarē, un attiecīgo paziņojumu presei).

75 Komisija iebilst, apgalvodama, ka gadījumā, kad nav saņemta sūdzība, vienīgi paziņošanas datums tiekot ņemts vērā, lai noskaidrotu, vai sākotnējās izskatīšanas procedūras ilgums ir uzskatāms par tādu, kas rada šaubas. Taču, tā kā šī procedūra ir ilgusi mazāk kā divus mēnešus, ar to varot tikt pierādīta nevis šaubu esamība, bet gan drīzāk tas, ka šaubu nav. Katrā ziņā, tā kā jaudas tirgus izveidošanas kontekstā tika organizēta valsts mēroga sabiedriskā apspriešana, kas ir noslēgusies īsi pirms paziņošanas, pirms paziņošanas notikušajai informācijas apmaiņai, kāda Apvienotajai Karalistei varētu būt bijusi ar Komisiju, katrā ziņā neesot nozīmes, lai noskaidrotu, vai Komisijai varēja būt šaubas par beigās paziņoto pasākumu. Attiecībā uz *Tempus* minēto paradoksu Komisija uzsver, ka apstrīdētā lēmuma tiesiskums tiekot vērtēts, ņemot vērā pieņemšanas brīdī pieejamo informāciju, neraugoties uz to, kādu "psiholoģisku iespaidu" tas var atstāt uz pēc tam pieņemtiem lēmumiem. Katrā ziņā vēlāk pieņemtā lēmuma uzsākt nozares apsekošanu saistībā ar jaudas mehānismiem citās dalībvalstīs, nevis Apvienotajā Karalistē, mērķis esot bijis "gūt labāku izpratni par [šādu] mehānismu esamību un darbību". Attiecībā uz Apvienotās Karalistes jaudas tirgu šāda izpratne jau esot gūta, pabeidzot Komisijas individuālo pārbaudi par paziņoto pasākumu.

76 Apvienotā Karaliste savukārt uzskata, ka diskusiju ilgums pirms paziņošanas neesot bijis tāds, lai liecinātu par šaubām.

77 Saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu "visi plāni piešķirt vai mainīt atbalstu ir jādara zināmi Komisijai laikus, lai Komisija varētu iesniegt savas piezīmes". Šis paziņošanas pienākums ļauj Komisijai veikt savu iepriekšējo pārbaudi par visiem atbalsta plāniem. Proti, kā tas arī izriet no Regulas Nr. 659/1999 4. panta 1. punkta, "Komisija izskata paziņojumu, tiklīdz tas ir saņemts". Regulas Nr. 659/1999 4. panta 5. punktā arī ir precizēts, ka Komisijai "divos mēnešos", kas "sākas dienā pēc pilnīga paziņojuma saņemšanas", ir jāpieņem lēmums par paziņojuma iepriekšēju izskatīšanu, kas paredzēta LESD 108. panta 3. punktā, lai gadījumā, ja rodas šaubas par paziņotā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu, tiktu uzsākta LESD 108. panta 2. punktā paredzētā formālā izmeklēšanas procedūra.

78 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Komisijas veiktās izmeklēšanas apjoms iepriekšējās izskatīšanas stadijā, kā arī aplūkotās lietas sarežģītība var norādīt, ka attiecīgā procedūra būtiski pārsniedza to, ko parasti nozīmē pirmā pārbaude, kas tiek veikta atbilstoši LESD 108. panta 3. punkta normām. Šis apstāklis ir pārliecinoša norāde uz šaubu esamību Regulas Nr. 659/1999 4. panta 3. vai 4. punkta izpratnē (skat. spriedumu, 2012. gada 7. novembris, *CBI*/Komisija, T-137/10, EU:T:2012:584, 285. punkts un tajā minētā judikatūra).

79 Šajā lietā ir jākonstatē, ka paziņotais pasākums ir nozīmīgs, sarežģīts un jauns.

80 Pirmkārt, apstrīdētajā lēmumā Komisija ir atļāvusi desmit gadus īstenot daudzgadu atbalsta shēmu (skat. apstrīdētā lēmuma 6. un 162. apsvērumu). Ar šo shēmu ir saistītas īpaši lielas summas, kas, kā to Komisija ir apstiprinājusi tiesas sēdē, svārstās no 0,9 miljardiem līdz 2,6 miljardiem GBP gadā (skat. apstrīdētā lēmuma 7. apsvērumu), vai no 8,1 līdz 23,4 miljardiem GBP desmit gados. Tādēļ attiecībā uz 2018.–2019. gadu, proti, pirmo jaudas tirgū paredzēto piegādes gadu, Apvienotā Karaliste ir paredzējusi izsolīt jaudu, kuras kopējais apjoms ir 53,3 gigavati (GW).

81 Otrkārt, gan šīs atbalsta shēmas noteikšana, gan tās īstenošana ir sarežģītas. Pasākuma nepieciešamība ir pamatota ar daudziem uz varbūtību balstītiem pieņēmumiem (skat. apstrīdētā lēmuma 79.–82. apsvērumu). Tas attiecas uz vairākām operatoru kategorijām – atkarībā no noteikumiem, kuri katrai kategorijai var būt atšķirīgi un saskaņā ar kuriem ir jāizpilda konkrēti atbilstības kritēriji (skat. apstrīdētā lēmuma 15.–27. apsvērumu). Ir noteikti dažādi izsoļu mehānismi, un izsoles notiek vairākos posmos (skat. it īpaši apstrīdētā lēmuma 28.–51. apsvērumu). Ar šo pasākumu var tikt radītas būtiskas un ilglaicīgas sekas, kas laika ziņā var ievērojami pārsniegt desmit gadu periodu, attiecībā uz kuru par šo pasākumu ir sniegta atļauja, jo ar šo pasākumu atsevišķi jaudas piegādātāji katrā ikgadēja T-4 izsolē varēs noslēgt līgumus uz laiku līdz piecpadsmit gadiem (skat. apstrīdētā lēmuma 57. apsvērumu). It īpaši ir jāuzsver, ka šīs sekas attiecas – tiklab tieši, kā arī netieši un ilglaicīgi – kā uz esošajiem, tā uz jaunajiem ražotājiem, kā arī uz pieprasījuma pārvaldības operatoriem.

82 Treškārt, gan saskaņā ar *Tempus* apstiprinājumu, gan paziņojumā presei ietverto apstrīdētā lēmuma satura kopsavilkumu, ko ir sniedzis Komisijas priekšsēdētāja vietnieks konkurences jomā, šī ir pirmā reize, kad Komisija vērtē jaudas tirgu, ņemot vērā pamatnostādnes. Tādējādi strīdus pasākums ir uzskatāms par jaunu gan attiecībā uz tā mērķi, gan sekām nākotnē.

83 Turklāt ir jānorāda, – tāpat, kā to ir norādījusi *Tempus*, un vienīgi ar mērķi uzsvērt, cik sarežģīti un jauni ir jautājumi, ar kuriem šajā lietā Komisijai ir bijis jāsaskaras, – gan uz to, ka attiecībā uz jaudas tirgu ir uzsākta nozares apsekošana, gan arī to, ka pēc tam atsevišķos gadījumos un katrai lietai specifisku iemeslu dēļ ir uzsāktas formālās izmeklēšanas procedūras saistībā ar citās dalībvalstīs paredzētiem jaudas tirgiem. Tā kā tas viss tomēr ir noticis pēc tam, kad Komisija bija pieņēmusi apstrīdēto lēmumu, šiem notikumiem nav nozīmes Vispārējās tiesas vērtējumā par apstrīdētā lēmuma tiesiskumu.

84 Šajā gadījumā tomēr izrādās, ka 2014. gada 23. jūlijā, pabeidzot mēnesi ilgušo iepriekšējo izskatīšanu, Komisija ir uzskatījusi, ka pasākums, par kuru Apvienotā Karaliste ir paziņojusi 2014. gada 23. jūnijā, nerada šaubas par tā saderību ar iekšējo tirgu un tā attiecībā uz to var pieņemt lēmumu necelt iebildumus. Šīs procedūras laikā dažādie jaudas piegādātāji netika aicināti sniegt apsvērumus, jo Komisija to neuzskatīja par nepieciešamu.

85 Pretēji Komisijas norādītajam, ņemot vērā šīs lietas apstākļus, fakts, ka iepriekšēja izskatīšana ir ilgusi tikai mēnesi, vēl neļauj uzskatīt, ka tā būtu pārliecinoša norāde, lai pēc strīdus pasākuma pirmās pārbaudes varētu konstatēt, ka nepastāv šaubas. Faktiski, kā norāda *Tempus*, būtiski ir ņemt vērā arī saziņas, kas pirms pasākuma paziņošanas norisinājās starp Apvienoto Karalisti un Komisiju, ilgumu un saturu. Pat ja šāda saziņa nav nekas jauns un Komisija to visnotaļ atbalsta, šajā gadījumā tomēr tai piemīt pazīmes, kas liecina par strīdus pasākuma sarežģītību un novitāti.

86 Iesākumā ir jāatgādina, ka pēc pieredzes, ko Komisija ir guvusi, pildot valsts atbalsta pārbaudes procedūras, pirmspaziņošanas posms ir reglamentēts Paraugprakses kodeksā par valsts atbalsta pārbaudes procedūru izpildi, kuru Komisija ir pieņēmusi 2009. gada 16. jūnijā (OV 2009, C 136, 13. lpp.; turpmāk tekstā – "paraugprakses kodekss"). Lai gan atbilstoši paraugprakses kodeksa 8. punktā noteiktajam ar šo kodeksu netiek grozītas nedz tiesības, nedz pienākumi, kas noteikti LESD un dažādās regulās, kurās ir iestrādāti ar valsts atbalstu saistīto procedūru pamatnoteikumi, šis paraugprakses kodekss paver iespēju precizēt šādas neformālas saziņas mērķi, ilgumu un kārtību.

87 Saskaņā ar paraugprakses kodeksa 10. punktu saziņa pirms paziņošanas paver Komisijas dienestiem un dalībvalstij iespēju neformāli apspriest atbalsta plāna tiesiskos un ekonomiskos aspektus pirms paziņošanas, tādējādi uzlabojot paziņojuma kvalitāti un pilnīgumu. Šis posms tādējādi paver ceļu ātrākai paziņojumu izskatīšanai pēc to formālās iesniegšanas Komisijai.

88 Kā izriet no paraugprakses kodeksa, pirmspaziņošanas posma mērķis ir atvieglot ieplānoto projekta paziņošanu un tas ir nepieciešams tādēļ, lai uzreiz pēc šī paziņojuma saņemšanas Komisija spētu optimāli uzsākt iepriekšējo izskatīšanu. Piemērojot Regulas Nr. 659/1999 2. panta 2. punktu, paziņojumā tiek sniegta visa vajadzīgā informācija, lai Komisija varētu pieņemt lēmumu saskaņā ar šīs regulas 4. pantu (lēmumi par paziņojuma iepriekšēju izskatīšanu) un 7. pantu (lēmumi izbeigt formālo izmeklēšanas procedūru).

89 Tādējādi pirmspaziņošanas posma pamatmērķis ir mazināt risku, ka paziņojums varētu tikt uzskatīts par nepilnīgu, kas līdz ar to kavētu paziņotā plāna pārbaudes procedūru. Atbilstoši Regulas Nr. 659/1999 5. panta 1. punktam iepriekšējas izskatīšanas posmā Komisija, ja tā uzskata, ka sniegtā informācija nav pilnīga, var lūgt visu tai nepieciešamo papildu informāciju.

90 Turpretī pirmspaziņošanas posma, – it īpaši attiecībā uz būtisku jauninājumu vai īpaši sarežģītu gadījumu, – mērķis nav vērtēt paziņotā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu. Turklāt Komisija paraugprakses kodeksa 16. punktā ir norādījusi, ka šādā gadījumā tās dienesti pirmspaziņošanas posma beigās būtībā nesniegs "neoficiālu sākotnēju novērtējumu" par paziņojuma projekta pilnīgumu un paziņojuma projekta *prima facie* saderību ar iekšējo tirgu. Katrā ziņā šāda norāde, kuru Komisija ir sniegusi saistībā ar iepriekšēju un neformālu saziņu, kas ir norisinājusies pirmspaziņošanas posmā, nevar tikt uzskatīta par oficiālu Komisijas viedokli, kas būtu saistīts ar paziņojuma pārbaudi.

91 Proti, kā tas ir noteikts Regulas Nr. 659/1999 4. panta 1. punktā, Komisija paziņojumu pārbauda tikai pēc tam, kad tas tiek saņemts. Līdz ar to iepriekšējs apstiprinājums par to, ka paziņojums par plānoto pasākumu ir vairāk vai mazāk pilnīgs, ņemot vērā piemērojamos noteikumus, nevar tikt pielīdzināts vērtējumam, kas tiek veikts saistībā ar LESD un Regulā Nr. 659/1999 paredzētajām valsts atbalsta pārbaudes procedūrām. Komisija nedrīkst jaukt paziņojuma sagatavošanas posmu, kurš, iespējams, ir iepriekšējs, ar sākotnējo iepriekšējas izskatīšanas posmu un, vajadzības gadījumā, pēc tam sekojošo formālās izmeklēšanas posmu, ja tas ir vajadzīgs, lai Komisija iegūtu visu nepieciešamo informāciju atbalsta saderības izvērtēšanai un šajā nolūkā saņemtu ieinteresēto personu apsvērumus.

92 Šajā ziņā, pirmkārt, no paziņojuma izriet, ka pirmspaziņošanas posms, kas ietver Komisijas un attiecīgās dalībvalsts savstarpējo saziņu pirms paziņošanas, ir bijis ievērojami ilgāks par paraugprakses kodeksā parasti paredzēto divu mēnešu periodu.

93 Proti, Apvienotās Karalistes valdība ir sākusi strādāt pie jaudas tirgus izveides jau 2010. gadā. 2012. gada decembrī, tātad aptuveni 18 mēnešus pirms brīža, kad Komisija uzsāka paziņojuma iepriekšēju izskatīšanu, Apvienotā Karaliste saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 4. pantu informēja Komisiju par plānotā pasākuma saturu.

94 Šīs neformālās saziņas kontekstā Komisija par šo pasākumu nosūtīja Apvienotajai Karalistei pirmo virkni jautājumu, uz kuriem Apvienotā Karaliste atbildēja 2013. gada jūlijā.

95 No paziņojuma arī izriet, ka 2014. gada 25. martā Komisija nosūtīja Apvienotajai Karalistei otro virkni jautājumu. Ar šiem 47 jautājumiem Komisija it īpaši lūdza Apvienoto Karalisti sniegt informāciju par starpsavienojuma lomu, par pieprasījuma pārvaldības dalību jaudas tirgū, kā arī par ražotājiem piedāvāto līgumu dažādajiem darbības ilgumiem. Piemēram, 32. jautājumā Komisija lūdza Apvienoto Karalisti precizēt, vai pieprasījuma pārvaldības operatoriem tiks atļauts piedalīties jaudas tirgū un kāda būs viņu situācija. Arī 33. jautājumā Komisija vēlējās noskaidrot, cik lielā mērā tiks ņemta vērā starpsavienojuma jauda. 2014. gada 31. martā Apvienotā Karaliste sniedza atbildes uz šiem jautājumiem un nosūtīja Komisijai atjauninātu plānotā pasākuma redakciju.

96 Kā izriet no Apvienotās Karalistes 2014. gada 27. jūnija vēstules, kuru Komisija ir iesniegusi Vispārējai tiesai, Komisija 2014. gada 17. jūnijā ir informējusi Apvienoto Karalisti, ka "saskaņā ar sākotnējo novērtējumu", – kurš ir veikts ārpus Regulas Nr. 659/1999 4. pantā paredzētās formālās kārtības, jo sākotnējā izskatīšana tiek veikta tikai pēc paziņojuma saņemšanas, – Komisijas ieskatā jaudas tirgus, ņemot vērā pamatnostādnes, *prima facie* ir saderīgs ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu.

97 Tajā pašā dienā, 2014. gada 17. jūnijā, Komisija nosūtīja Apvienotajai Karalistei trešo virkni jautājumu par tostarp plānotā pasākuma stimulējošo ietekmi, tā samērīgumu un jaudas piegādātāju varbūtējo diskrimināciju. Uz šiem jautājumiem Apvienotā Karaliste ir atbildējusi tieši paziņojumā, proti, tam pievienotajā H pielikumā, un minētajā 2014. gada 27. jūnija vēstulē Apvienotā Karaliste ir sniegusi šo atbilžu kopsavilkumu.

98 Tomēr saskaņā ar pamatnostādnēm (skat. it īpaši 3.9.4., 3.9.5. un 3.9.6. iedaļu) ir jānorāda, ka jautājumi par stimulējošo ietekmi, samērīgumu un varbūtēju diskrimināciju ir obligāti vērtējamie elementi, pārbaudot tāda atbalsta saderību kāds ir šis strīdus pasākums, ar kuru tiek atbalstīta jaudas pietiekamība. Citiem vārdiem sakot, pretēji tam un lai gan paraugprakses kodeksa 16. punktā būtisku jauninājumu un īpaši sarežģītos gadījumos šāds nesaistošs un "neoficiāls sākotnējs novērtējums" nav paredzēts, Komisija jau šajā posmā – vēl pirms tā bija veikusi iepriekšējo izskatīšanu saskaņā ar Regulu Nr. 659/1999 – ir uzskatījusi, ka plānotais pasākums *prima facie* ir saderīgs ar piemērojamiem noteikumiem, vienlaikus saskatīdama nepieciešamību iegūt papildu informāciju par šādas izskatīšanas pamatjautājumiem.

99 Otrkārt, vienlaikus ar iepriekš minētajām Komisijas un Apvienotās Karalistes savstarpējām diskusijām laikposmā no 2013. gada 10. oktobra līdz 24. decembrim saistībā ar jaudas tirgu Apvienotā Karaliste organizēja valsts mēroga sabiedrisko apspriešanu. Tomēr šajā apspriešanā nebija ietverts jautājums par šī pasākuma atbilstību piemērojamajiem valsts atbalsta noteikumiem. Apspriesta tika vienīgi nepieciešamība saņemt iepriekšēju Komisijas atļauju īstenot plānoto pasākumu.

100 Šajā ziņā nevar uzskatīt, kā tas dažkārt izriet no Apvienotās Karalistes un Komisijas sniegtajiem argumentiem, ka šāda valsts mēroga sabiedriskā apspriešana varētu tikt pielīdzināta procedūrai, kurā ieinteresētajām personām tiek dota iespēja sniegt savus apsvērumus tāpat kā gadījumā, ja Komisija būtu uzsākusi formālu izmeklēšanas procedūru. Proti, valsts atbalsta pārbaudes procedūru kontekstā attiecīgā dalībvalsts, kura ir atbalsta sniedzēja, nevar aizstāt Komisiju, kuras pienākums gan kā Līgumu ievērošanas uzraudzītājai, gan arī saskaņā ar LESD 108. pantu ir pārbaudīt visus atbalsta ieviešanas plānus. Nevis dalībvalstij, bet gan Komisijai – vajadzības gadījumā un ievērojot šim mērķim paredzēto procedūru – ir jāiegūst visa informācija, kas tai ir nepieciešama, lai izvērtētu atbalsta saderību. Tāpat arī nevis atbalstu sniedzošā dalībvalsts, bet gan Komisija ir tā, kurai ieinteresētās personas iesniedz savus apsvērumus gadījumā, kad tās uzskata šādu rīcību par nepieciešamu, lai Komisija, zinot lietas apstākļus, spētu pieņemt lēmumu par atbalsta saderību.

101 Treškārt, lai gan Komisija apgalvo, ka tā nav saņēmusi sūdzības (skat. šā sprieduma 75. punktu), no paziņojuma un apstrīdētā lēmuma izriet, ka trīs veidu operatori, ņemot vērā informāciju, kas tobrīd bija to rīcībā, ir izrādījuši vēlēšanos tieši un spontāni darīt Komisijai zināmus savus apsvērumus par atbalsta saderību.

102 2014. gada 30. maijā un 26. jūnijā Komisija ir saņēmusi apsvērumus no balansēšanas pakalpojumu piegādātāja, kurš ir apgalvojis, ka atbalsts neatbilstot pamatnostādnēm (skat. apstrīdētā lēmuma 96. un 97. apsvērumu).

103 Tāpat arī 2014. gada 9. jūnijā Komisija ir saņēmusi apsvērumus no *UK Demand Response Association* (*UKDRA*, Apvienotās Karalistes pieprasījuma pārvaldības asociācija), kura arī ir apgalvojusi, ka plānotais pasākums esot pretrunā pamatnostādnēm. *UKDRA* it īpaši ir norādījusi uz pieprasījuma pārvaldības operatoru un ražotāju līgumu dažādajiem ilgumiem, savstarpēji izslēdzošo dalību vai nu pārejas izsolēs, vai pastāvīgajās izsolēs, jaudas tirgus izmaksu atgūšanas metodi, kā arī uz faktu, ka

pieprasījuma pārvaldības iedarbība netiekot ņemta vērā elektroenerģijas pārvades un sadales izmaksās. *UKDRA* arī ir minējusi, ka kopš Apvienotās Karalistes īstenotās valsts mēroga sabiedriskās apspriešanas plānotais projekts esot būtiski grozīts, tostarp ar mērķi sniegt atbalstu elektroenerģijas ražošanai, kurā tiek izmantots fosilais kurināmais (skat. apstrīdētā lēmuma 101. un 102. apsvērumu).

104 Visbeidzot, 2014. gada 25. jūnijā un 3. jūlijā Komisija ir saņēmusi vēstules no operatora, kurš iegādājies esošas spēkstacijas. Šis operators apgalvoja, ka atšķirīgā attieksme starp jaunajām spēkstacijām un esošajām spēkstacijām – ka jaunām spēkstacijām esot tiesības noslēgt vienīgi viena gada līgumus, atšķirībā no esošajām spēkstacijām – neatbilstot Savienības tiesībām (skat. apstrīdētā lēmuma 98.–100. apsvērumu).

105 Ar paziņojumam pievienoto I pielikumu Apvienotās Karalistes apsvērumi par šiem iesniegumiem tika iesniegti Komisijai. Šajā ziņā Apvienotā Karaliste ir norādījusi, ka tā ir sniegusi atbildes uz apgalvojumiem, kas ir izvirzīti 2014. gada 30. maijā un 9. jūnijā iesniegtajās divās "sūdzībās", kuras ir bijušas pievienotas 2014. gada 17. jūnijā Komisijas uzdotajai trešajai virknei jautājumu, kā arī uz apgalvojumiem, kas ir izvirzīti "citā sūdzībā", kuru saskaņā ar Apvienotās Karalistes teikto Komisijai drīz nosūtīšot operators, kurš ir iegādājies esošas spēkstacijas (skat. apstrīdētā lēmuma 103.–107. apsvērumu sadaļā "Apvienotās Karalistes apsvērumi"). Turklāt 2014. gada 28. jūnijā Komisijai adresētajā vēstulē Apvienotā Karaliste, pirmkārt, informācijā, kas ir saistīta ar līgumu ilgumu, glabāšanas sistēmas pārvaldību un kodolelektroenerģiju, tostarp ir iesniegusi tabulu, kurā ir apkopotas attieksmes atšķirības jaudas piegādātāju starpā, un, otrkārt, ir atgādinājusi, ka "papildu informācija par katru sūdzību galvenokārt ir ietverta paziņojuma I pielikumā".

106 No visa iepriekš minētā izriet, ka pirmspaziņošanas posms ir bijis ievērojami ilgāks nekā paraugprakses kodeksā parasti paredzētais divu mēnešu periods.

107 Tāpat arī izrādās, ka plānotais pasākums ne vien no paša sākuma ir sagādājis vairākas grūtības, uz kurām Komisija ir norādījusi pirmspaziņošanas posmā, bet šīs grūtības ir turpinājušās rasties arī šī posma beigās. Proti, pēc vairāk nekā gadu ilgušas neformālas saziņas Komisija Apvienotajai Karalistei ir uzdevusi jautājumus par starpsavienojuma lomu, par pieprasījuma pārvaldības statusu un par atšķirīgu attieksmi pret ražotājiem. Tāpat arī šīs neformālās procedūras ietvaros Komisija ir lūgusi Apvienoto Karalisti precizēt vairākas pamatnostādnēs minētās nianses, kuras veido plānotā pasākuma, kurš stāsies spēkā, analīzi.

108 Tomēr šajā procedūras stadijā, – neraugoties uz to, ka Komisija vēl tikai grasījās uzsākt paziņojuma iepriekšēju izskatīšanu un ka trīs dažādi operatori bija vērsušies Komisijā, lai tai darītu zināmas savas bažas par plānotā pasākuma saderību, – Komisija uzskatīja, ka tai nav šaubu un ka līdz ar to tai nav jāsaņem apsvērumi no ieinteresētajām personām par dažāda veida izvēlēm, kādas Apvienotā Karaliste ir izdarījusi paziņojumā.

109 Šādos apstākļos pirmspaziņošanas posma ilgums un apstākļi, kas liecina par grūtībām, ko ir radījusi nepieciešamība iegūt nozīmīgu informāciju, lai Komisija varētu pārbaudīt paziņojumu par atbalsta shēmu saskaņā ar attiecīgajām LESD, Regulas Nr. 659/1999 un pamatnostādņu normām, kā arī dažādie apsvērumi, kurus trīs dažādi operatori ir iesnieguši saistībā ar šo atbalsta shēmu, neļauj secināt, ka sākotnējās izskatīšanas procedūras nelielais ilgums norādītu, ka nepastāv šaubas par šīs shēmas saderību ar iekšējo tirgu; tieši pretēji – minētie apstākļi var norādīt, ka šādas šaubas pastāv.

110 Turklāt no lietas materiāliem neizriet, ka iepriekšējai izskatīšanai veltītā mēneša laikā Komisija būtu īpaši pievērsusies to lietas materiālu izmeklēšanai, kuri attiecās uz pieprasījuma pārvaldības lomu jaudas tirgū. Proti, vienīgais dokuments, kuru šajā jautājumā Komisija ir iesniegusi Vispārējai tiesai, ir Apvienotās Karalistes 2014. gada 28. jūnija vēstule (skat. šā sprieduma 105. punktu). Šajā vēstulē Apvienotā Karaliste tostarp tabulas formā ir izklāstījusi atšķirības attieksmē pret dažādajiem jaudas piegādātājiem, tādējādi reaģējot uz bažām, ko šajā jautājumā, visticamāk, ir paudis operators, kurš ir iegādājies esošas spēkstacijas. Apstrīdētajā lēmumā šī sarakste formāli netiek aplūkota, un no šī

lēmuma vēl jo mazāk ir iespējams secināt, ka pēc šīs tabulas vai citas šajā vēstulē ietvertās informācijas saņemšanas Komisija būtu vai nu Apvienotajai Karalistei, vai ieinteresētajām personām uzdevusi jautājumus par šīs informācijas saturu attiecībā uz pieprasījuma pārvaldības lomu jaudas tirgū. Katrā ziņā minētajā tabulā ir sniegts vienīgi kopsavilkums par paziņojumā izklāstītajā jaudas tirgū pastāvošajām atšķirībām starp trīs šādu veidu operatoriem, – pirmkārt, esošām un renovētām spēkstacijām, otrkārt, jaunām spēkstacijām un, treškārt, pieprasījuma pārvaldības operatoriem. Šajā dokumentā nav sniegta informācija, kas ļautu konstatēt, ka Komisija ir izdarījusi patstāvīgu vērtējumu atbilstoši pamatnostādnēs noteiktajiem kritērijiem (šajā ziņā skat. šā sprieduma 117. un nākamos punktus).

111 Līdz ar to attiecībā uz dalībvalsts un Komisijas diskusiju ilgumu un apstākļiem, kas ir saistīti ar apstrīdētā lēmuma pieņemšanu, no visa iepriekš minētā izriet, ka paziņotais pasākums ir nozīmīgs, sarežģīts un jauns un ka tas ir bijis iemesls ilgstošam pirmspaziņošanas posmam, kurā Komisija Apvienotajai Karalistei ir uzdevusi virkni jautājumu, lai saņemtu nozīmīgus paskaidrojumus, it īpaši par šī pasākuma izvērtēšanu, ņemot vērā pamatnostādnes. No tā arī izriet, ka attiecībā uz trīs šī pasākuma aspektiem iebildumus ir cēluši dažādi operatori, kuriem no šī pasākuma būtu jāgūst labums.

112 Tāpat arī no lietas materiāliem neizriet, ka šādā situācijā Komisija, veicot iepriekšējo izskatīšanu, būtu īpaši izmeklējusi Apvienotās Karalistes nosūtīto informāciju, kas attiecas uz pieprasījuma pārvaldības lomu jaudas tirgū.

113 Tādējādi, ņemot vērā attiecīgās atbalsta shēmas pazīmes un pirmspaziņošanas posma īpatnības, Komisija nebija situācijā, kurā tā būtu varējusi paļauties vienīgi uz attiecīgās dalībvalsts sniegto informāciju, pašai neveicot vērtējumu ar mērķi pārbaudīt un izpētīt, – nepieciešamības gadījumā iesaistot pārējās ieinteresētās personas, – tās vērtējumam nozīmīgu informāciju (skat. šā sprieduma 69. punktu).

114 Tā kā Komisija nav sniegusi pierādījumus par šādu pārbaudi, var uzskatīt, ka Komisija šajā lietā ir vienīgi pieprasījusi un balstījusies uz attiecīgās dalībvalsts sniegto informāciju, šajā ziņā neveicot pašai savu analīzi.

115 Kā apgalvo *Tempus*, šādi apstākļi paši par sevi norāda uz šaubām par paziņotā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.

116 Tādējādi ir jāpārbauda, vai informācija attiecībā uz apstrīdētā lēmuma saturu, – ņemot vērā šajā lietā par šo jautājumu sniegtos *Tempus* apsvērumus, – arī var norādīt uz to, ka pēc paziņotā pasākuma iepriekšējas izskatīšanas Komisijai bija jābūt šaubām.

d) Par Komisijas – iepriekšējas izskatīšanas posmā un ņemot vērā pieejamo informāciju – veikto vērtējumu par pieprasījuma pārvaldības lomu jaudas tirgū

117 *Tempus* uzsver, ka Komisija neesot pareizi novērtējusi pieprasījuma pārvaldības lomu jaudas tirgū, it īpaši saistībā ar pamatnostādnēm, kuru mērķis ir "atvieglot" vai "veicināt" pieprasījuma pārvaldību. Tā arī atsaucas uz Komisijas dokumentiem, kuros ir minēta nepieciešamība apzināties "pieprasījuma dalībnieku potenciālo darbību sistēmā", lai novērstu "neefektīvus ieguldījumus ražošanā". Tādējādi Komisija esot vienīgi apstiprinājusi Apvienotās Karalistes nostāju, atbilstoši kurai "pirmās izsoles organizēšanai 2014. gada decembrī būs būtiska nozīme, lai iegūtu informāciju par pieprasījuma pārvaldību un tās potenciālu", un pārejas izsolēm būtu jābūt pietiekamām (skat apstrīdētā lēmuma 122. apsvērumu), lai gan tā vietā Komisijai esot bijis vai nu jāpieprasa, vai arī pašai jāveic adekvāts vērtējums par pieprasījuma pārvaldības potenciālu. Šīs analīzes rezultātā tikšot samazināts pirmajās T-4 izsolēs pieejamais "ražošanas jaudas apjoms" un novērsta patērētāju interesēm neatbilstoša valsts līdzekļu izšķērdēšana. Šī situācija nevarot tikt izlīdzināta ar pieprasījuma pārvaldības operatoru dalību T-1 izsolē, jo šajā izsolē esot paredzēts piedāvāt nelielu jaudu, un Apvienotā Karaliste esot apņēmusies

pēc iespējas samazināt "jaudas apjomu, kuru ir plānots iegādāties nākamajam gadam paredzētajā izsolē 2017. gadā". Šādos apstākļos elektroenerģijas ražošana no fosilā kurināmā jau pašā sākumā tiktu "noslēgta" un tas radītu risku uz vairākiem gadiem bloķēt jaudu, ko varētu sniegt pieprasījums.

118 Turklāt pārējie Komisijas iebildumu rakstā minētie pasākumi nevarot tikt pielīdzināti tādiem pasākumiem, ar kuriem atbalsta shēmā tiktu sniegta palīdzība pieprasījuma pārvaldībai, vai pasākumiem, kuri ir īpaši izveidoti, lai risinātu ar jaudas pietiekamību saistīto problēmu. Tāpat arī – pretēji iebildumu rakstā ietvertajam Komisijas apgalvojumam – pieprasījuma pārvaldības operatoriem noteiktā 2 MW robežvērtība, sākot no kuras tie var piedalīties pastāvīgajās izsolēs, neesot uzskatāma par "zemu", kā tas ir redzams no citu sistēmu piemēriem, tādiem kā *Pennsylvania Jersey Maryland* (*PJM*) un *New York Independent System Operator* (*NYISO*), kurā sākuma robežvērtība ir divdesmit reižu zemāka, proti, 100 kW.

119 Komisija norāda, ka ar pieprasījuma pārvaldību vien nepietiekot, lai novērstu jaudas trūkuma risku. Turklāt *Tempus* neesot pierādījusi, ka Komisija ir nepareizi analizējusi pieprasījuma pārvaldības potenciālo lomu un ka Komisijai tādēļ esot bijis jābūt šaubām, kuru dēļ tai bija jāuzsāk formālās izmeklēšanas procedūra. *Tempus* arī neesot pieminējusi vispārējos pieprasījuma pārvaldības atbalsta pasākumus, kurus Apvienotā Karaliste ir ieviesusi neatkarīgi no jaudas tirgus. Tāpat arī *Tempus* neesot ņēmusi vērā Apvienotās Karalistes jaudas tirgus raksturīgās pazīmes, kas ir vērstas uz pieprasījuma pārvaldības veicināšanu un kuru vidū ir "2 MW zemā robežvērtība", kas ir nepieciešama, lai piedalītos pastāvīgajās izsolēs, un summēšanas kārtību tiem operatoriem, kuru *CMU* šo robežvērtību nesasniedz. Visbeidzot, pieprasījuma pārvaldība netiekot izslēgta no T-4 izsolēm, un gan pieprasījuma pārvaldības operatori, gan esošie ražotāji varot pretendēt uz identiska termiņa līgumiem. Jaudas "bloķēšanas" risks esot samazināts līdz minimumam, un varbūtējais pakārtotais risks tikšot līdzsvarots ar pozitīvo ietekmi, ko dod stimuls veikt jaunus ieguldījumus jaudas pietiekamības problēmas risināšanā.

120 Apvienotās Karalistes ieskatā *Tempus* tai pārmetot pieprasījuma pārvaldības neveicināšanu un nepietiekamu atvieglošanu, tomēr *Tempus* neesot spējusi pierādīt, ka pastāvētu šaubas par jaudas tirgus saderību ar iekšējo tirgu. Ar pieprasījuma pārvaldību pašu par sevi vien nepietiekot, lai nodrošinātu elektroapgādes drošību. Tādējādi, neraugoties uz to, ka ir būtiski, lai pieprasījuma pārvaldības operatori spētu pilnvērtīgi piedalīties jaudas tirgū, tas neesot izveidots ar pamatmērķi pieprasījuma pārvaldības operatorus uz to mudināt. Apvienotā Karaliste apstrīd, ka jaudas līgumu slēgšanas tiesības piešķiršana ražotājiem – esošajiem vai jaunajiem –, ņemot vērā, cik liela ir šo līgumu nozīme elektroapgādes drošības mērķa sasniegšanai, būtu uzskatāma par valsts līdzekļu izšķērdēšanu.

1) Ražošanas un pieprasījuma pārvaldības līdzvērtība un izdevīgums

121 No atbildēm uz Vispārējās tiesas 2017. gada 5. maijā uzdotajiem rakstveida jautājumiem izriet, ka Komisija atzīst, ka – it īpaši nolūkā īstenot pamatnostādņu 232. punkta a) apakšpunktu, – gan ražotāju, gan pieprasījuma pārvaldības operatoru piedāvātā jauda var palīdzēt novērst Apvienotās Karalistes konstatēto jaudas pietiekamības problēmu. Proti, atbildot uz šo jautājumu, Komisija ir uzsvērusi, ka "principā ar abu veidu jaudu tehnisko sniegumu ir iespējams risināt Apvienotās Karalistes apzinātās neatrisinātās tirgus nepilnības" (tostarp apstrīdētā lēmuma 85. apsvērumā minēto "missing money" problēmu).

122 Komisija arī piekrīt *Tempus*, atzīdama, ka jēdziens "tehniska līdzvērtība" nav tas pats, kas identiskums.

123 Komisija savā atbildē ir uzsvērusi:

"Tomēr ir jānorāda uz abu veidu jaudu konkrētajām iespējām un priekšrocībām. (Jaunās) ražošanas jaudas (it īpaši atjaunojamie energoresursi) ir nepieciešamas kā pamats elektroenerģijas pievadīšanai tīklā, kamēr pieprasījuma pārvaldības īstenotā patēriņa regulēšana un pārvirzīšana maksimumslodzes brīžos var samazināt nepieciešamību pēc ražošanas jaudas, kas būs nepieciešama tikai ierobežotu stundu skaitu gadā (un tāpēc šajā ziņā jaunu ražošanas jaudu veidošana būtu pārāk dārga)."

124 Savukārt *Tempus* šajā ziņā ir norādījusi:

"Pieprasījuma pārvaldība ir parādījusi, ka tai ir iespējams pārsniegt jaudas piegādāšanai izvirzītās obligātās tehniskā snieguma prasības, it īpaši situācijās, kad likumdevējs velta laiku pieprasījuma pārvaldības būtības izprašanai un izveido regulējumu, ar ko pieprasījuma pārvaldība tiek maksimāli atvieglota un veicināta. Pieprasījuma pārvaldība nav tas pats, kas ražošana, un tai tādai arī nav jābūt. "Pasākumi ar līdzvērtīgu tehnisko sniegumu" nozīmē nevis to pašu sniegumu, bet gan tehnisko iespēju nonākt pie tiem pašiem rezultātiem [..]. Drošai un uzticamai energosistēmai ir nepieciešami diversificēti [daudzveidīgi] avoti ar dažādām priekšrocībām. Papildu[s] tam, ka pieprasījuma pārvaldība ir elastīgs un rentabls avots, tās rezultātā tiek samazinātas izmaksas, atvieglojot sadales un pārvades infrastruktūrai radīto spriedzi un mazinot nepieciešamību veikt dārgus infrastruktūras uzlabojumus; ar to tiek uzlabota sistēmas uzticamība, veicināts patērētāju viedums un iesaistīšanās, stiprinātas inovācijas un konkurence piegādes tirgū, uzlabota enerģijas ražošanas no intermitējošiem atjaunojamiem energoresursiem vērtība un ilgtspēja, ko panāk, saskaņojot piegādes modeļus, kā rezultātā nav jādubulto ražošana, kurā tiek izmantota fosilā kurināmā rezerves elektrostacija, un kopumā tai ir unikāla un būtiska nozīme, lai elektroapgādes drošības garantēšana patērētājiem izmaksātu pēc iespējas lētāk."

125 No iepriekš minētā izriet, ka, lai gan ražošana un pieprasījuma pārvaldība abas var sekmēt Apvienotās Karalistes identificētās jaudu pietiekamības problēmas novēršanu, tomēr katrai no tām piemīt vienīgi tai raksturīgais izdevīgums. Ar ražošanas jaudām tiek uzturēta elektroenerģijas sistēma, savukārt ar pieprasījuma pārvaldības jaudām tiek dota iespēja izlīdzināt un modulēt pieprasījumu augsta pieprasījuma periodos, tādējādi samazinot vajadzību pēc ražošanas jaudām, kuras būtu nepieciešamas vienīgi noteiktu skaitu stundu gadā, un tas tādējādi ļauj izvairīties no jaunu ražošanas jaudu radīšanas, kuras šajos apstākļos būtu pārāk dārgas.

126 Līdz ar to saskaņā ar pamatnostādņu 232. punkta a) apakšpunktu Komisijai ir jāpārliecinās, ka atbalsta shēma ir izveidota tā, lai pieprasījuma pārvaldība tajā varētu piedalīties līdzvērtīgi ražošanai, jo ar atbilstošajām jaudām ir iespējams efektīvi risināt jaudu pietiekamības problēmu.

127 Šajā saistībā, kā tas it īpaši izriet no pamatnostādņu 226. punkta, atbalsta pasākumiem ir jābūt atvērtiem un ar tiem ir jānodrošina atbilstīgs stimuls attiecīgajiem operatoriem.

128 Līdz ar to šīs lietas pamatjautājums nav noskaidrot ne to, vai pieprasījuma pārvaldībai var būt nozīmīga loma, – kāda tai tik tiešām arī ir, – lai nodrošinātu jaudas tirgus labu darbību, ne arī atbildēt uz Komisijas un Apvienotās Karalistes ieskatā atbildamo jautājumu, vai pieprasījuma pārvaldība pati par sevi var tikt uzskatīta par jaudas pietiekamības problēmas īstermiņa risinājumu, ko *Tempus* arī neapgalvo. Pamatjautājums drīzāk ir noskaidrot, vai pieprasījuma pārvaldības iespējamā loma ir tikusi pietiekami novērtēta, ņemot vērā pamatnostādnēs noteiktos principus.

129 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāpārbauda *Tempus* izvirzītie argumenti, kuros Komisijai tiek pārmests, ka tā pēc vienu mēnesi ilgušās iepriekšējās izskatīšanas ir devusi atļauju strīdus pasākumam, neuzsākdama formālu izmeklēšanas procedūru, kas paredzēta, lai Komisija varētu iegūt visu informāciju, kas tai būtu nepieciešama, lai novērtētu atbalsta saderību, un lai ieinteresētās personas varētu iesniegt apsvērumus.

2) Pieprasījuma pārvaldības pozitīvā nozīme

130 Kā izriet no Komisijas 2013. gada 5. novembra dokumenta "Commission Staff Working Document, Generation Adequacy in the internal electricity market – guidance on public interventions" (SWD(2013) 438 *final*), ko Apvienotā Karaliste ir citējusi paziņojuma 219. punktā, "jaudas mehānismi ir jāveido, pilnībā ņemot vērā pieprasījuma pārvaldībai raksturīgās pazīmes, nevis definējot produktus ar pieņēmumu, ka jaunā ražošana tos apmierinās".

131 Šajā aspektā paziņojuma 220. punktā Apvienotā Karaliste ir uzsvērusi, ka "pieprasījuma pārvaldībai [..] ir potenciāls piedāvāt uzticamu jaudu un tā var rentablāk nodrošināt elektroapgādes drošību". Tajā pašā punktā Apvienotā Karaliste pieprasījuma pārvaldību ir raksturojusi kā tādu alternatīvu līdzekli ieguldījumu veikšanai ražošanas jaudās, kas patērētājiem izmaksā vislētāk. Šī dalībvalsts uzskata, ka pieprasījuma pārvaldības augstāka attīstīšana ir būtisks solis virzienā uz efektīvāku elektroenerģijas tirgu, kurā dalībnieki labāk reaģē uz cenu signāliem, samazinādami pieprasījumu brīžos, kad elektroenerģijas nav daudz un tās cenas ir augstas, vai patērēdami elektroenerģiju tad, kad ražošana pārsniedz piedāvājumu.

132 Turklāt paziņojuma 61. un 188. punktā Apvienotā Karaliste ir norādījusi, ka pieprasījuma pārvaldības operatoru dalība jaudas tirgū ir ieguvums konkurencei ne vien jaudas tirgū, bet arī plašāk visā elektroenerģijas tirgū.

133 Tāpat arī Apvienotā Karaliste savā paziņojumā ir uzsvērusi faktu, ka jo pieprasījuma pārvaldība ir nozīmīgāka, jo mazāk ir izjūtama nepieciešamība pēc jaudas tirgus. Proti, Apvienotā Karaliste ir norādījusi, ka jaudas tirgus tiks slēgts brīdī, kad tas vairs nebūs nepieciešams, un tā tam būtu jānotiek līdz ar pieprasījuma pārvaldības progresīvu attīstību (skat. paziņojuma 7., 8., 45. un 46. lpp.).

134 Šī analīze būtībā ir identiska tai, kuru *Tempus* ir izklāstījusi savā prasības pieteikumā, kurā tā norāda, ka pieprasījuma pārvaldības tehnoloģijas ļaujot klientiem konkrēti pārcelt laikneatkarīgās vajadzības un tādējādi atslogot augsta pieprasījuma periodus. Tādējādi ierastais patēriņš tiek aizstāts ar optimizētu un ātri reaģējošu patēriņu. Šajā ziņā pieprasījuma pārvaldība, ar kuru ir iespējams samazināt augsta pieprasījuma periodus vai arī samazināt pieprasījumu periodos, kad ražošana ir ierobežota, ir alternatīva ražošanai, it īpaši augstajām ražošanas izmaksām no vides viedokļa.

135 Gan Apvienotās Karalistes, gan *Tempus* izteikumi raksturo pieprasījuma pārvaldības faktisko potenciālu jaudas tirgū. Tādējādi, jo ātrāk un precīzāk šis tehnoloģiju kombinācijas elements tiks ņemts vērā, jo mazāk Apvienotajai Karalistei būs jāizmanto ražošanas jauda, risinot jaudas pietiekamības problēmu.

3) Pieejamā informācija saistībā ar pieprasījuma pārvaldības potenciālu

136 Ir jānorāda, ka paziņojuma B pielikumā "UK Checklist against the Commission Staff Working Document on Generation Adequacy in the internal electricity market – guidance on public interventions" Apvienotā Karaliste uz jautājumu, vai "[jaudas nepieciešamības] analīzē ir integrēts pieprasījuma pārvaldības potenciāls un reālistisks tā īstenošanas datums", ir sniegusi šādu atbildi:

"Ir sagaidāms, ka pieprasījuma pārvaldībā tiks izmantota gan tieša dalība jaudas tirgū, gan dalība pārejas shēmā. [..] Katru gadu *National Grid* novērtēs faktiski pieejamo pieprasījuma pārvaldības daudzumu un aplēsīs potenciāli iespējamo pieprasījuma pārvaldības sniegumu attiecīgajā periodā, šo analīzi izmantojot, lai lemtu par izsolēs iegādājamo jaudu. Amerikas Savienotajās Valstīs, pateicoties *PJM* jaudas tirgum, pieprasījuma pārvaldība desmit gados ir piegādājusi aptuveni 15 GW [jaudas] (saskaņā ar tabulu šis skaitlis ir sasniegts 2015./2016. piegādes periodā). Tomēr *PJM* jaudas tirgus ir aptuveni trīs reizes lielāks par Apvienotās Karalistes tirgus pieprasījumu. Saskaņā ar *National Grid*

aplēsēm pieprasījuma pārvaldība 2018./2019. gadā varētu piegādāt aptuveni 3 GW jaudas. Aplēses par pieprasījuma pārvaldības attīstību ir ļoti nenoteiktas un grūti iegūstamas. Tomēr ar pārejas shēmu tiks atbalstīta šī sektora attīstība un veicināta pieprasījuma pārvaldības aktīvāka dalība jaudas pamattirgū".

137 Arī paziņojuma 221. punktā Apvienotā Karaliste ir atsaukusies uz ASV fiksētajiem rezultātiem, norādot, ka "no Amerikas Savienotajām Valstīm iegūtie dati liecina, ka jaudas tirgus ar centralizētām izsolēm ir ārkārtīgi labi veicinājis pieprasījuma pārvaldību". Proti, saskaņā ar Apvienotās Karalistes paziņojumā ietverto diagrammu, sākot no 2012./2013. gada perioda, *PJM* jaudas tirgū ikgadējās izsolēs pieprasījuma pārvaldības piegādātā jauda ir pārsniegusi 5 GW, sasniedzot 15 GW 2015./2016. gadā piešķirtajos līgumos.

138 Turklāt, atbildot uz jautājumu par dažāda veida pieejamo informāciju attiecībā uz pieprasījuma pārvaldības potenciāla novērtēšanu, *Tempus* cita starpā ir sniegusi informāciju par ziņojumiem, kurus pēc elektroenerģijas tirgus lielo dalībnieku, tostarp *National Grid*, pasūtījuma 2012. gada septembrī un 2014. gada janvārī ir sagatavojis *Sustainability First* un kuros ir norādīts, ka 4 līdz 5 GW no pieprasījuma pārvaldības piegādātās jaudas jau šobrīd ir iespējams modulēt ar rūpnieciskā sektora klientu starpniecību. No citiem datiem, ko *Tempus* ir iesniegusi, balstoties uz *Montfort University Leicester* ar 2012. gada jūliju datēto *Element Energy* ziņojumu "Demand side response in the non-domestic sector", var secināt, ka 2012. gadā vienā augsta pieprasījuma dienā ziemas periodā no ēkām, kas nav rūpnieciskās un dzīvojamās ēkas, ir iespējams pārvietot 1,2 līdz 4,4 GW. Atbilstoši *Tempus* uzskatiem tas liecinot, ka vismaz 5 GW vai pat vairāk no pieprasījuma pārvaldības piegādātās jaudas esot pieejama un būtu ņemama vērā jaudas tirgū.

139 Visbeidzot, no apstrīdētā lēmuma izriet, ka lēmuma par paziņoto atbalsta shēmu pieņemšanas brīdī Komisijai bija zināms par 2014. gada 30. jūnijā Apvienotās Karalistes Enerģētikas un klimata pārmaiņu ministrijas (*DECC*) publicēto ziņojumu, ko ir sagatavojusi tehnisko ekspertu grupa (turpmāk tekstā – "*PTE*"), kurai Apvienotās Karalistes iestādes bija uzdevušas pārbaudīt *National Grid* ieteikumus attiecībā uz 2014. gada decembrī jaudas tirgū izsolāmo jaudu. Turklāt apstrīdētā lēmuma 120. apsvērumā Komisija ir citējusi *PTE* ziņojuma secinājumus.

140 Saskaņā ar šo ziņojumu, kurā ir ietverts pētījums, ko tehniskie eksperti ir veikuši, sākot no 2014. gada februāra, vairāki apsvērumi var tikt attiecināti uz 2014. decembrī sagaidāmās pirmās T-4 izsoles rīkošanu attiecībā uz 2018./2019. gada periodu.

141 Pirmkārt, izklāstot metodi, pēc kuras tā ir pārbaudījusi *National Grid* aplēses, *PTE* sava ziņojuma 19. punktā, lai tostarp atgādinātu citos jaudas tirgos, it īpaši *PJM* jaudas tirgū, uzkrātās pieredzes nozīmi attiecībā uz pieprasījuma pārvaldības integrēšanu praksē, ir iekļāvusi šādus apsvērumus:

"Komiteja ir balstījusies arī uz savu dalībnieku pieredzi citos, jaudas mehānismu ietverošos tirgos, piemēram, *PJM* un Jaunanglijas tirgos, kā arī uz tās pieredzi citās būtiskās jomās, kurās jaudas iegādes nepieciešamībā tiek ņemts vērā pieprasījums. Komiteja ir samērā apmierināta ar to, ka *DECC* ir balstījusies uz *PJM* pieredzi, bet tā joprojām pauž bažas par pierādījumu trūkumu attiecībā uz pieprasījuma potenciālo līdzdalību, it īpaši saistībā ar pasākumu, kurā, veicot attiecīgu pielāgošanu un saskaņošanu, integrētā ražošana varētu kļūt pieejama, un pasākumu, kurā [kombinēta siltuma un enerģijas ražošana (koģenerācija)] var piegādāt papildu elektroenerģiju sistēmā tādā līmenī, kas pārsniedz tās pašas pieprasījumu spriedzes periodā."

142 Otrkārt, pārbaudot iespējamo līdzdalību, kādu jaudas tirgū varētu sniegt pieprasījuma pārvaldība, *PTE* šī ziņojuma 96.–106. punktā ir norādījusi:

"96. Mēs dodam priekšroku jēdzienam "izkliedētie enerģijas resursi" (*DER*), lai pārbaudītu līdzdalību, kuru ir iespējams nodrošināt, lai risinātu situācijas, kurās pārvades sistēmai pieslēgtie ražotāji nav spējīgi nodrošināt elektroenerģijas pieprasījumu. Mēs dodam priekšroku šim jēdzienam, nevis plaši lietotajam jēdzienam "pieprasījuma pārvaldība", kas šķietami rada priekšstatu, ka

pieprasījuma līdzdalība izpaužas tikai (vai galvenokārt) kā pieprasījuma īslaicīga samazināšana. Tomēr jēdziens "*DER*" norāda uz visiem klāstā esošajiem instrumentiem, – izņemot jaunu elektrostaciju būvēšanu, – ar kuriem var rast vajadzīgo risinājumu jaudas problēmām. Ir steidzami jāsāk apkopot vairāk informācijas šajā jomā, lai turpmāk varētu pieņemt uz informāciju balstītus lēmumus; tas ir vēl jo vairāk nepieciešams tādēļ, ka nav vadošās organizācijas, kas pētītu elektroenerģijas sistēmu kopumā. Šie instrumenti ir šādi: a) elektriskās slodzes tieša regulēšana, b) integrēta ražošana, c) rezerves ražošana, d) pieprasījuma pārvaldība, e) energoefektivitāte, f) alternatīvā kurināmā izmantošana (piemēram, gāzes kurināmā, nevis elektroenerģijas izmantošana), g) pārtraucamas elektriskās slodzes, h) projekts ar integrētu pieprasījuma pārvaldību (piemēram, kā rezerves jaudu izmantot novietotu elektrotransportlīdzekļu akumulatorus), i) elektriskās slodzes pārvietošana, j) vieda uzskaite, k) jaudas koeficienta koriģēšana.

97. Lai izvērtētu, kuru no tiem izraudzīties modeļa veidošanai, ir svarīgi apzināties, ka saraksts ar kandidātiem, kas varētu piegādāt jaudu, no pieprasījuma skatpunkta ir visai garš. Ir jānorāda arī uz šo instrumentu savstarpējām kvalitatīvajām atšķirībām.

98. Piemēram, elektriskās slodzes pārvietošana var izpausties kā stimuls lietotājam, kurš patērē elektroenerģiju dzesēšanas vajadzībām, uz dažām stundām samazināt pieprasījumu un izmantot termisko inerci, lai izvairītos no jebkāda kaitējuma. Šāds lietotājs varētu itin labi izvēlēties slēgt piegādes līgumu uz, piemēram, diviem gadiem, ar iespēju to katru gadu vai ik pa diviem gadiem pārskatīt; šādā gadījumā patērētājs pievērstu uzmanību informācijai par īstermiņa izsolēm.

99. Turklāt ir iespējams paredzēt citu potenciālu instrumentu, kurā ietilpst koģenerācijas stacijas vai energovadības sistēmas izbūvēšanas ēkās ar mērķi optimizēt pieprasījuma pārvaldību, tomēr, lai saņemtu finansējumu, ir nepieciešama ar jaudas ilgtermiņa līgumu saistīta noteiktība. Būtiskākais aspekts ir šāds: lai veiktu aplēses par to, kādas ir pieprasījuma pārvaldības iespējas, ir jāidentificē tie potenciālie instrumenti, kuri, visticamāk, reaģēs uz jaudas tirgus signāliem, un tie, kuri uz tiem nereaģēs tādēļ, ka stimuli neatbilst attiecīgo dalībnieku vajadzībām.

100. Vēlamies norādīt, ka metodoloģija, ar kuru *DECC* ir noteikusi *DSR* pienesuma līmeni jaudas papildināšanai, pilnībā atbilst metodei, kas ir izmantota gan Jaunanglijā, gan *PJM* (izņemot ietekmi uz zudumiem). Šādos apstākļos tas dod iespēju apstiprināt pieņēmumus, parādot šo sistēmu līdzības un atšķirības.

101. Sarunās ar *DECC* un *N*[*ational*] *G*[*rid*] esam konstatējuši, ka pieprasījuma pārvaldība vēl netiek izprasta tikpat labi kā tradicionālā ražošana. Tā nav jāuztver kā kritika, jo pieprasījuma pārvaldība nav uzdota *N*[*ational*] *G*[*rid*], kas nepārprotami ir nodalīts no sadales tīklu operatoriem un licencētiem elektroenerģijas piegādātājiem, un nevienam nav vienlaikus, pirmkārt, ne pilnīgas un detalizētas izpratnes par datiem, kas ir saistīti ar pieprasījumu, ne, otrkārt, motivācijas iegūt šos datus. Atbildes uz tādiem jautājumiem kā, piemēram, – "kāda vidēji ir *DSR* pieejamība sistēmas augstas slodzes gadījumā" – nav zināmas, lai gan gada vidējie radītāji ir zināmi.

102. Visu šo iemeslu dēļ mēs pilnībā saprotam, ka *N*[*ational*] *G*[*rid*] nav varējis nodrošināt tikpat padziļinātu un kvalitatīvu pieprasījuma pārvaldības analīzi, kā tas līdz šim ir bijis raksturīgi lielākajai daļai pārējo [*National Grid*] darbību. Tomēr tas liecina, ka steidzami ir jāizveido sistemātisks process, kurš ļauj nodrošināt, ka pieprasījuma pārvaldības rezultātā iegūtie resursi netiek izšķērdēti un ka šo resursu nepareizas izmantošanas dēļ radītais iztrūkums netiek novērsts ar jaunām ražošanas jaudām.

[..]

104. Lai arī komiteja neapgalvo, ka tai būtu zināmi visi resursi, kas ir potenciāli pieejami, izmantojot pieprasījuma pārvaldību, tā uzskata, ka pašlaik izveidotā struktūra ir balstīta uz relatīvi pieticīgiem pieņēmumiem par jaudām, kuras varētu iegūt. Šajā ziņā ir jānorāda, ka jaudas mehānisms atsevišķām darbībām, metodēm un tehnoloģijām ir vairāk piemērots nekā citām.

105. Līdz ar to, lai gan komitejas izplatītā informācija par *DER* jomā iegūto starptautisko pieredzi – it īpaši Amerikas Savienotajās Valstīs – liecina, ka *DER* potenciālā līdzdarbība jaudas tirgos var būt ievērojama un lietderīga (kā rezultātā ir samazināta nepieciešamība pēc papildu ražošanas jaudām), mērķiem attiecībā uz Apvienotās Karalistes pašreiz izveidoto struktūru ir jābūt piezemētākiem. Lai papildus pamatotu šos piezemētos mērķus, mēs vēlamies uzsvērt, piemēram, ka tradicionālie ražotāji jaudas mehānisma ietvaros saņems maksājumus un ienākumus, kas ir saistīti ar pārvades sistēmu izmantošanu, savukārt izkliedētajiem ražotājiem, ja tie nespēs vienlaicīgi gūt priekšrocības, ko dod izvairīšanās no "triādes", un saņemt no jaudas mehānisma izrietošos ienākumus, būs tiesības saņemt zemākus stimulus, nekā tos saņem tradicionālie ražotāji.

106. Pamatojoties uz to, kā komiteja ir interpretējusi jaudas tirgu, ko tiek piedāvāts attiecināt uz *DER*, mēs uzskatām, ka viss potenciāls, ko ir parādījuši citi tirgi ar jaudas izsolēm, it īpaši Amerikas Savienoto Valstu tirgi, tiktu izmantots ierobežotā apmērā un ka, lai izprastu šo aspektu, ir nepieciešamas daudz padziļinātākas zināšanas par pieprasījuma pārvaldības jomā pieejamo instrumenti klāstu. Būtiskākais secinājums par modulēšanu ir šāds: tās ietekme uz iespējamo pieprasījuma līmeni spriedzes periodā, kurš ir galvenais faktors, ar ko nosaka jaudu, kas ir jāiepērk, nav tik apstrīdams, kā varētu sagaidīt."

143 Tāpat kā *Tempus* prasībā, šajā analīzē uzsvars ir likts uz steidzamo nepieciešamību noteikt atbilstīgus stimulus, lai pieprasījuma pārvaldība spētu efektīvi piedalīties jaudas tirgū, izmantojot visu savu potenciālu. Ar šādu pārbaudi varētu arī izvairīties no tā, ka ar jaudas tirgus noteikumiem tiek "zaudēts" pieprasījuma pārvaldības potenciāls un tas tiek aizstāts ar jaunām ražošanas jaudām. Šajā ziņā *PTE* izsaka nožēlu, ka pašlaik netiek organizēta nepieciešamo datu iegūšana, lai saprastu un ievāktu informāciju par pieprasījuma pārvaldības dažādo aspektu potenciālu, lai gan atsevišķi dati jau ir pieejami.

144 Lai gan šajā jautājumā *PTE* ir kritizējusi *National Grid* un Apvienotās Karalistes Enerģētikas un klimata pārmaiņu ministriju, ir pamats uzskatīt, ka formālas izmeklēšanas procedūras ietvaros Komisijas rīcībā ir pietiekami līdzekļi pieprasīt un saņemt informāciju, kas ir nozīmīga situācijas izvērtēšanai, lai, it īpaši, noteiktu varbūtējās vajadzības un, attiecīgā gadījumā, nepieciešamo pamudinājuma līmeni, kas ļautu izpētīt pieprasījuma pārvaldības faktisko potenciālu nolūkā apmierināt Apvienotās Karalistes identificēto jaudas pietiekamības vajadzību.

145 Treškārt, saistībā ar secinājumiem un ieteikumiem *PTE* sava ziņojuma 6. punkta c) apakšpunktā, 119. punktā un 132. punktā, izsakot bažas, ka Apvienotajā Karalistē trūkst informācijas un izpratnes par pieprasījuma pārvaldību, ir ietvērusi šādu norādi:

"Komiteja ir paudusi bažas par informācijas un izpratnes trūkumu saistībā ar pieprasījuma samazināšanu (*DSR*). Tā ir devusi priekšroku jēdzienam "izkliedētie enerģijas resursi" (*DER*), kas norāda uz pilnu līdzdalības klāstu no avotiem, kas nav tradicionālie ražotāji, savukārt pieprasījums jēdziena "*DSR*" izpratnē, šķiet, tiek reducēts uz vienkāršu pieprasījuma samazināšanu un integrēto ražošanu. Norādīdama, ka *DECC* un *N*[*ational*] *G*[*rid*] ir svarīgi veidot nopietnas zināšanas par *DER*, komiteja ir ieteikusi veikt papildu pētījumu šajā jomā, lai turpmāk izmantotu *DER* piedāvātās iespējas.

[..] *N*[*ational*] *G*[*rid*] vispārīgais scenārijs un izmantotā modulācijas metode principu līmenī ir derīgi, un *N*[*ational*] *G*[*rid*] ir tiecies ņemt vērā ieinteresēto personu pierādījumus un viedokļus. Tomēr komiteja vienprātīgi uzskata, ka *N*[*ational*] *G*[*rid*] ir bijis pārāk piesardzīgs attiecībā uz vairākiem būtiskiem pieņēmumiem, it īpaši saistībā ar starpsavienojuma plūsmu, un *N*[*ational*] *G*[*rid*] ir

pārspīlējis iepērkamo apjomu, jo tā vietā, lai starpsavienojuma jauda tiktu ņemta vērā pēc tās pieejamības varbūtības aplēsēm, starpsavienojuma plūsmas (un meteoroloģiskie apstākļi) ir tikuši uzskatīti par mainīgiem lielumiem (kā spēkstacijas gadījumā). Savukārt, ja paredzētās starpsavienojuma neto plūsmas sasniegtu 2,25 GW (kas raksturotas kā 75 % importētas), iepērkamās jaudas apjoms līdz ar to samazinātos un, ieguldot nelielas papildu pūles, lai gūtu labumu no *DSR* un paātrinātu starpsavienojuma jaudu ieviešanu, kā arī izsolēs rēķinoties ar lielāku piedāvājumu no spēkstacijām, kurās tiek izmantotas ogles, ar šo apjomu būtu jāpietiek, lai izvairītos no jaunām *CCGT* (kombinētā cikla gāzturbīnām).

[..] Ieteikums Nr. 9: [..] pēc iespējas drīzāk ir jāveic pētījums, lai iegūtu turpmākajām izsolēm derīgu informāciju; uzsvars it īpaši būtu liekams uz visiem šajā ziņojumā minētajiem instrumentiem, ar kuriem ir iespējams mazināt pieprasījumu spriedzes periodā."

146 Šajā Vispārējās tiesas vērtējuma posmā ir jākonstatē, ka brīdī, kad Komisija veica iepriekšēju izskatīšanu, tai bija iespēja analizēt elementus, ar kuriem varēja tikt ne vien paredzēts, kāda būs faktiskā nozīme pieprasījuma pārvaldībai, kuru Apvienotās Karalistes iestādes ir uzskatījušas par uzticamu un rentablu tehnoloģiju un kuras lietderību un efektivitāti jau ir apliecinājusi Amerikas pieredze, bet arī, kā tas it īpaši izriet no *National Grid* veiktās aplēses, kas ir minēta Apvienotās Karalistes paziņojumā, saskaņā ar kuru 2018./2019. gadā pieprasījuma pārvaldība varētu piegādāt aptuveni 3 GW jaudas, prognozēts pieprasījuma pārvaldības faktiskais potenciāls.

147 Tāpat Komisija bija informēta par *PTE* norādītajām problēmām attiecībā uz pieprasījuma pārvaldības potenciāla ņemšanu vērā jaudas tirgū. Tāpat kā ar starpsavienojuma potenciāla ņemšanu vērā, attiecībā uz kuru *PTE* konstatētās problēmas Komisija apstrīdētā lēmuma 124. punktā – kā tas izriet no šī sprieduma 141.–145. punkta – ir kvalificējusi kā "nopietnas", pastāv risks, ka plānotajā jaudas tirgū nav pietiekami ņemts vērā pieprasījuma pārvaldības potenciāls vai, aplūkojot plašākā kontekstā, viss potenciāls, ar ko būtu iespējams mazināt nepieciešamību izmantot ražošanas jaudu, lai risinātu jaudas pietiekamības problēmu.

148 Šajā ziņā ir jāatgādina no pamatnostādņu 224. punkta izrietošais, ka pieprasījuma pārvaldības operatoru līdzdalības ietekmes novērtējums ir viens no elementiem, kas Komisijai ir jāpārbauda, lemjot par valsts intervences nepieciešamību.

149 Tomēr, kā izriet no apstrīdētā lēmuma, šajā saistībā Komisija ir uzskatījusi, ka, lai izvērtētu, vai pieprasījuma pārvaldība ir faktiski ņemta vērā, un šajā ziņā kliedētu savas šaubas par atbalsta shēmas saderību ar iekšējo tirgu, pietiekot akceptēt Apvienotās Karalistes izstrādātos noteikumus šajā jomā.

150 Proti, atbilstoši apstrīdētā lēmuma 122. apsvērumā ietvertajam Komisijas izklāstam par tās veikto atbalsta saderības un valsts intervences nepieciešamības vērtējumu, kā arī par to, kas attiecas uz pieprasījuma pārvaldības līdzdalību, pietiek norādīt turpmāko:

– "Apvienotā Karaliste ir uzskatījusi, ka pirmā izsole 2014. gada decembrī būs noteicošā, lai tiktu noskaidrota informācija par pieprasījuma pārvaldību un tās potenciālu", un "ir paskaidrojusi, ka tā izvērtēs pirmajā T-4 izsolē iegūto informāciju un nodrošinās, lai pieprasījuma līknes tiktu attiecīgi atjauninātas, to ņemot vērā *National Grid Future Energy Scenario* procesā attiecībā uz ziņojumiem par turpmākajās izsolēs paredzēto elektroenerģijas jaudu";

– "[a]tbildot uz *PTE* ziņojumu, *National Grid* ir ierosinājis kopīgu projektu ar *Energy Networks Association* (Elektroenerģijas tīklu asociācija) (tostarp *Distribution Network Operators*) (Sadales tīklu operatori)";

– "[t]urklāt Apvienotā Karaliste ir izstrādājusi gan noteikumus attiecībā uz pārejas izsolēm, lai atbalstītu pieprasījuma pārvaldības sektora izaugsmi no 2015. līdz 2016. gadam, gan arī 20 miljonus GBP vērtu izmēģinājuma projektu energoefektivitātes jomā (*Electricity Demand Reduction pilot*)".

151 Apstrīdētā lēmuma 128. apsvērumā Komisija arī ir uzskatījusi, ka, lai arī atbalsta shēmas "rezultātā var tikt atbalstīta ražošana, kurā tiek izmantots fosilais kurināmais, Komisija ir spējusi konstatēt, ka jaudas pietiekamības problēmas ikgadējā novērtēšanā tiek ņemti vērā visu veidu operatori, tostarp pieprasījuma pārvaldības operatori (skat. arī apstrīdētā lēmuma 134. un 149. apsvērumu attiecībā uz citiem analīzes posmiem). Apstrīdētā lēmuma 129. apsvērumā Komisija līdz ar to ir secinājusi, ka "pasākums ir tehnoloģiskā ziņā neitrāls", un tādēļ ar to netiek stiprināts to elektroenerģijas ražotāju stāvoklis, kuri izmanto fosilo kurināmo.

152 Ņemot vērā gan Komisijai pieejamos un iepriekš minētos elementus, gan arī elementus, kurus Komisija varēja iegūt, īstenojot līdzekļus, kas ir tās rīcībā saskaņā ar Regulu Nr. 659/1999, kā arī to, cik nozīmīga loma jaudas tirgū var būt pieprasījuma pārvaldībai, lai tostarp vislabāk varētu noteikt valsts intervences nepieciešamību un samazināt atbalstu ražošanai, kurā tiek izmantots fosilais kurināmais, šādi vērtējumi nebija tādi, lai ļautu Komisijai atbrīvoties no šaubām, kas izriet no elementiem, kuri apstrīdētā lēmuma pieņemšanas brīdī vai nu jau bija tās rīcībā, vai arī kurus tā varēja iegūt.

153 It īpaši, kā tas izriet no pamatnostādņu 226. punkta un 232. punkta a) apakšpunkta, saskaņā ar kuriem atbalsta pasākumiem "būtu jābūt atvērt[iem]", un arī "būtu jānodrošina atbilstīgs stimuls tādiem gan esošajiem, gan turpmākajiem ražotājiem un operatoriem, kas izmanto tādas aizstājamas tehnoloģijas kā pieprasījuma puses reakcijas [..] risinājumi", un tie "būtu jāplāno tā, lai visām jaudām, kas var efektīvi veicināt ražošanas pietiekamības problēmas risināšanu, būtu iespēja piedalīties [minētajos pasākumos]", Komisijai ir īpaši būtiski nodrošināt, ka ar attiecīgo jaudas tirgu visiem risinājumiem, – ar katra risinājuma priekšrocībām un trūkumiem, – tiek atļauts faktiski un efektīvi piedalīties jaudas pietiekamības problēmas risināšanā.

154 Pretēji tam, ko apstrīdētajā lēmumā ir apgalvojusi Komisija, pamatojoties uz pieejamo informāciju un ņemot vērā pieprasījuma pārvaldības lomu, šajā gadījumā Komisija nevarēja samierināties vienīgi ar pasākuma "atvērto raksturu" un līdz ar to, detalizēti nepārbaudīdama, cik reāli un efektīvi šis tehnoloģiskais risinājums ir ticis ņemts vērā jaudas tirgū, secināt, ka tas ir tehnoloģiskā ziņā neitrāls.

155 Proti, lai arī no apstrīdētā lēmuma izriet, ka Komisija ir pārbaudījusi gan Apvienotās Karalistes izvirzītos elementus attiecībā uz ražošanas jaudas ņemšanu vērā jaudas tirgū, gan arī – galvenokārt *PTE* ziņojumā pausto bažu dēļ – pēc tam sniegto informāciju saistībā ar starpsavienojuma piegādātās jaudas ņemšanu vērā, ne ar vienu no apstrīdētajā lēmumā minētajiem elementiem nav iespējams konstatēt, ka Komisija pati būtu rūpīgi pārbaudījusi, vai šajā tirgū ir faktiski ņemta vērā pieprasījuma pārvaldība, kuras potenciāls ir atzīts un lietderīgs. Piemēram, nekur apstrīdētajā lēmumā nav ietverta norāde uz *National Grid* minēto 3 GW aplēsi. Nepārbaudīdama pieprasījuma pārvaldības potenciālo jaudu un lomu jaudas tirgū, Komisija ir piekritusi Apvienotās Karalistes sniegtajai informācijai un pieņēmumiem (skat. šā sprieduma 149.–151. punktu), neņemot vērā to ietekmi uz iepērkamo jaudas apjomu un jaudas tirgum nepieciešamo atbalsta apmēru.

156 Arī saistībā ar 2014. decembra pirmās T-4 izsoles iznākumu, tā kā šī izsole ir īstenota atbilstoši noteikumiem, kuros šķietami nav pietiekami ņemts vērā pieprasījuma pārvaldības potenciāls, pastāv risks, – uz kuru it īpaši ir norādīts *PTE* ziņojumā, – ka ražošanas jaudai ir piešķirta lielāka loma, nekā tas ir nepieciešams. Līdz ar to nevar tikt izslēgts, ka gadījumā, ja Komisija būtu pati pārbaudījusi pieprasījuma pārvaldības potenciālu, tostarp noskaidrojusi, kā ir ņemtas vērā *National Grid* vai citu avotu aplēses, vai arī noskaidrojusi Amerikas veiksmīgās pieredzes iemeslus, pieprasījuma pārvaldības operatoru dalības noteikumi būtu citādi.

157 Papildus minētajam, attiecībā uz T-1 izsolēm ir jāatgādina, ka saskaņā ar apstrīdētā lēmuma 45.–47. apsvērumu T-4 izsoles sistemātiski tiek samazinātas par konkrētu daļu jaudas, kas tiks "rezervēta" T-1 izsolei, ņemot vērā aplēses par tādas "rentablas" pieprasījuma pārvaldības jaudu, kas varētu piedalīties izsolēs. Turklāt šķiet, ka šo apjomu būs iespējams samazināt, ja starplaikā starp T-4 un T-1 izsolēm pieprasījums kritīsies. Tomēr, kā tas arī tika apstiprināts tiesas sēdē, no šiem apsvērumiem izriet, ka Apvienotās Karalistes valdība ir apņēmusies T-1 izsolēs nodot vismaz 50 % no šīs "rezervētās " jaudas, vienlaikus saglabājot iespēju atkāpties no šīs apņemšanās gadījumā, ja izrādītos, ka pieprasījuma pārvaldība nav "rentabla ilgtermiņā", vai ja pieprasījuma pārvaldības sektors vai pieprasījuma pārvaldības sektors tiks uzskatīts par pietiekami nobriedušu. Proti, 2014. gada Regulas par elektroenerģijas jaudu 10. panta "Lemšana par izsoles rīkošanu" 3. punktā ir noteikts, ka attiecīgais valsts sekretārs var nolemt, ka, ja prognozes liecina, ka T-1 izsolē neviens pieprasījuma pārvaldības piegādātājs neiesniegs piedāvājumu, šāda izsole nav jārīko. Tādējādi, tā kā viens no T-1 izsoles priekšnoteikumiem ir aplēse par "rentablas" pieprasījuma pārvaldības gatavību piedalīties izsolē, Komisijai apstrīdētajā lēmumā būtu bijusi jāietver analīze par pieprasījuma pārvaldības potenciālo jaudu un tās izvērtējumu.

158 Šādos apstākļos pieejamā informācija attiecībā uz pieprasījuma pārvaldības potenciālu, it īpaši ņemot vērā nozīmīgo lomu, kāda šim tehnoloģiskajam risinājumam var būt jaudas tirgū, var norādīt uz šaubām par šīs shēmas saderību ar iekšējo tirgu, un, iepazīstoties ar apstrīdēto lēmumu, nav iespējams konstatēt, ka šīs šaubas būtu kliedētas līdz ar Komisijas iepriekšējās izskatīšanas pabeigšanu.

e) Par varbūtēju diskriminējošu vai nelabvēlīgu attieksmi, kāda jaudas tirgū tiek īstenota pret pieprasījuma pārvaldību

159 *Tempus* būtībā apgalvo, ka strīdus pasākuma vērtējumam būtu jārada šaubas par pasākuma saderību ar iekšējo tirgu tādēļ, ka, it īpaši, pret pieprasījuma pārvaldības operatoriem esot pieļauti vairāki vienlīdzīgas attieksmes principa, tiesiskās paļāvības aizsardzības principa un samērīguma principa pārkāpumi. It īpaši *Tempus* izvirzītie iebildumi attiecas uz attieksmi pret pieprasījuma pārvaldības operatoriem saistībā ar jaudas līgumu darbības ilgumu, jaudas tirgus izmaksu atgūšanas metodi, nosacījumiem dalībai jaudas tirgū, kā arī to, ka pieprasījuma pārvaldības operatoriem neesot paredzēta papildu atlīdzība par elektroenerģijas pārvades un sadales jomā samazinātiem zudumiem.

1) Par jaudas līgumu darbības ilgumu

160 *Tempus* būtībā apgalvo, ka Komisijai esot bijis jābūt šaubām par strīdus pasākuma saderību ar iekšējo tirgu, jo ar šo pasākumu iespēja noslēgt jaudas līgumus uz laiku, kas pārsniedz vienu gadu, ir paredzēta tikai tiem ražotājiem, kuru infrastruktūras izmaksas pārsniedz noteiktu robežvērtību, tādējādi pārkāpjot vienlīdzīgas attieksmes principu attiecībā uz pieprasījuma pārvaldības operatoriem. Šāda diskriminējoša attieksme esot pretrunā strīdus pasākuma tehnoloģiskajai neitralitātei, ar to tiekot piešķirtas konkurences priekšrocības ražotājiem un bloķēta nozīmīga daļa pieprasījuma, no kā varētu izvairīties, izmantojot pieprasījuma pārvaldību.

161 *Tempus* uzsver, ka šo atšķirīgo attieksmi nevarot pamatot ar to, ka ražotājiem, kuri renovē esošu spēkstaciju vai būvē jaunu spēkstaciju, būšot augstākas ieguldījumu izmaksas. Faktiski kā pieprasījuma pārvaldības operatoriem, tā viņu klientiem arī radīšoties ieguldījumu izmaksas. Turklāt pieprasījuma pārvaldības operatoru klienti pirms ieguldījumu veikšanas vēlēšoties saņemt garantijas par ieņēmumiem vairāku gadu laikposmā. Šajā ziņā *Tempus* apgalvo, ka Apvienotajai Karalistei esot bijusi darīta zināma informācija un ka tādēļ tā neesot varējusi paziņojumā aprobežoties vienīgi ar apliecinājumu, ka pieprasījuma pārvaldības sektors nav sniedzis "kvantitatīvu" pierādījumu par to, ka, lai sekmētu pieprasījuma pārvaldības operatoru dalību izsolēs, ir nepieciešami līgumi ar ilgāku darbības laiku.

162 Komisija iebilst, būtībā apgalvodama, ka tā esot pienācīgi pārbaudījusi, kāda apstrīdētajā pasākumā ir attieksme pret pieprasījuma pārvaldības operatoriem salīdzinājumā ar citiem jaudas piegādātājiem, un esot konstatējusi, ka šis pasākums tiem ļaujot konkurēt, ņemot vērā to raksturīgās pazīmes. Piedāvāto līgumu ilgumu atšķirības esot pamatotas ar apstrīdētajā pasākumā izvirzīto pamatmērķi, proti, nodrošināt nākotnē pietiekamas jaudas pieejamību, tostarp veicinot ieguldījumus jaunās spēkstacijās. Pieprasījuma pārvaldības operatori nevarot pretendēt uz līgumiem, kuru darbības laiks pārsniedz vienu gadu, jo šiem operatoriem neesot tās pašas finansēšanas vajadzības, kādas ir ražotājiem, kuri renovē esošu spēkstaciju vai būvē jaunu spēkstaciju. Šajā ziņā Komisija uzsver, ka administratīvajā procedūrā kā *Tempus*, tā *UKDRA* neesot ne pārliecinoši pamatojušas, kādēļ pieprasījuma pārvaldības operatoriem nepieciešamo ieguldījumu līmenis būtu pielīdzināms spēkstaciju renovāciju un jaunu spēkstaciju būvniecības projektiem, nedz arī šajā ziņā sniegušas kaut niecīgākos kvantitatīvos pierādījumus.

163 Savā atbildē uz Vispārējās tiesas uzdotajiem rakstveida jautājumiem Komisija ir uzsvērusi, ka, ņemot vērā to augstās ieguldījumu izmaksas, ja renovējamām spēkstacijām un jaunajām spēkstacijām tiktu piedāvāti vienīgi viena gada līgumi, tad tās, visticamāk, nemaz nepiedalītos izsolēs vai arī no tām tiktu izslēgtas, jo viņu piedāvājums būtu augstāks par maksimālo cenu; pat ja tām izdotos iesniegt piedāvājumus, tajā piedāvātā cena, visticamāk, būtu pārāk augsta un tā kļūtu par izsoles noslēguma cenu. Atbilstoši Komisijas teiktajam tādā veidā ne vien esošajiem ražotājiem un pieprasījuma pārvaldības operatoriem rastos neplānoti ieņēmumi, bet tas arī izraisītu augstas izmaksas gala klientiem un līdz ar to – nesamērīgu atbalsta apmēru.

164 Šajā ziņā saskaņā ar pastāvīgo judikatūru vienlīdzīgas attieksmes princips kā vispārējs Savienības tiesību princips prasa, lai līdzīgas situācijas netiktu aplūkotas atšķirīgi un atšķirīgas situācijas netiktu aplūkotas vienādi, ja vien tādai pieejai nav objektīva attaisnojuma. Atšķirīgo situāciju salīdzināmība tiek novērtēta, ņemot vērā visus to raksturojošos faktorus. Šie faktori ir jānosaka un jānovērtē, tostarp ņemot vērā Savienības tiesību akta, kurā paredzēta attiecīgā atšķirība, priekšmetu un mērķi. Turklāt ir jāņem vērā tās nozares principi un mērķi, uz kuru attiecas šis akts (skat. spriedumu, 2014. gada 12. decembris, *Banco Privado Português* un *Massa Insolvente do Banco Privado Português*/Komisija, T-487/11, EU:T:2014:1077, 139. punkts un tajā minētā judikatūra).

165 Šajā gadījumā iesākumā ir jākonstatē, ka ar strīdus pasākumu pieprasījuma pārvaldības operatoriem netiek piedāvāta nekāda iespēja noslēgt jaudas līgumus uz laiku, kas pārsniedz vienu gadu.

166 Saskaņā ar apstrīdēto lēmumu tikai tiem jaudas piegādātājiem, kuriem kapitāla izmaksas par vienu kW pārsniedz 125 GBP (renovējamās spēkstacijas), ir tiesības slēgt jaudas līgumus uz laiku līdz trim gadiem un tikai tiem jaudas piegādātājiem, kuriem kapitāla izmaksas par vienu kW pārsniedz 250 GBP (jaunās spēkstacijas), ir tiesības noslēgt līgumus uz laiku līdz piecpadsmit gadiem (apstrīdētā lēmuma 57. apsvērums).

167 Tomēr, lai arī apstrīdētā lēmuma 57. apsvērumā ir izmantots tehnoloģiski neitrāls jēdziens "jaudas piegādātāji", no paziņojuma un 2014. gada Regulas par elektroenerģijas jaudu 2. panta 1. punkta, 4. un 5. panta, kā arī 11. panta 3. punkta, tos lasot kopā, izriet, ka jaudas līgumi uz laiku, kas nepārsniedz trīs un piecpadsmit gadus, ir tieši paredzēti vienīgi tām ražošanas *CMU*, kuru kapitāla izmaksas pārsniedz valsts sekretāra noteiktās robežvērtības, izņemot pieprasījuma pārvaldības *CMU*.

168 Līdz ar to, pirmkārt, pieprasījuma pārvaldības operatori nevar iegūt tiesības slēgt jaudas līgumus uz laiku līdz trim vai piecpadsmit gadiem pat tad, ja tie pierāda, ka to veiktās kapitāla izmaksas pārsniedz robežvērtības, kas strīdus pasākumā ir noteiktas ražošanas *CMU*. Otrkārt, apstrīdētajā pasākumā pašām pieprasījuma pārvaldības *CMU* nav noteikta nekāda kapitāla izmaksu robežvērtība, kas tiem pavērtu iespēju slēgt jaudas līgumus uz laiku, kas pārsniedz vienu gadu.

169 Apstrīdētajā lēmumā Komisija ir pieņēmusi Apvienotās Karalistes nostāju, ka jaudas līgumus uz laiku līdz trim vai piecpadsmit gadiem esot pareizi piedāvāt ražošanas *CMU*, kuru kapitāla izmaksas pārsniedz valsts sekretāra noteikto konkrēto robežvērtību, un pieprasījuma pārvaldības *CMU* esot

pamatoti piedāvāt vienīgi viena gada jaudas līgumus (apstrīdētā lēmuma 106., 129. un 145. apsvērums). Līdz ar to tā ir uzskatījusi, ka pieprasījuma pārvaldības operatoru kapitāla izdevumu vajadzības ir mazākas nekā tiem ražotājiem, kuri būvē vai renovē spēkstacijas. Pamatojoties uz minēto, Komisija ir piekritusi, ka jaunām vai renovējamām ražošanas jaudām, kurām ir augstas ieguldījumu izmaksas, ir tiesības slēgt ilgākus jaudas līgumus, lai operatoriem ļautu saņemt nepieciešamo finansējumu, un ir uzskatījusi, ka, pieprasījuma pārvaldības operatoriem piedāvājot līgumus uz īsāku laiku, attieksme pret šiem operatoriem nebūšot mazāk labvēlīga salīdzinājumā ar renovējamu vai jaunu spēkstaciju izmantotājiem. Tā rezultātā Komisija ir secinājusi, ka strīdus pasākums esot tehnoloģiskā ziņā neitrāls un ar to netiekot stiprināts to ražotāju stāvoklis, kuri izmanto fosilo kurināmo.

170 Līdz ar to ir jāpārbauda, vai Komisija, neuzsākdama formālu izmeklēšanas procedūru, varēja pieļaut, ka attieksme pret pieprasījuma pārvaldības operatoriem un ražotājiem atšķiras, un vai tam, ka pieprasījuma pārvaldības operatoriem nav nekādu iespēju noslēgt jaudas līgumus uz laiku, kas pārsniedz vienu gadu, būtu bijis jārada Komisijai šaubas par strīdus pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.

171 Šajā ziņā, pirmkārt, ir jākonstatē, ka atbilstoši pamatnostādņu 226. punkta prasībām strīdus pasākums ir plānots tehnoloģiski neitrāls.

172 Tādējādi no apstrīdētā lēmuma izriet, ka ar strīdus pasākumu ir plānots iegūt pietiekami daudz jaudas, lai nodrošinātu elektroapgādes drošību Apvienotajā Karalistē (apstrīdētā lēmuma 4. un 126. apsvērums).

173 No paziņojuma detalizētāk izriet, ka strīdus pasākuma galvenais mērķis ir nodrošināt uzticamas un pietiekamas jaudas, kas patērētājiem izmaksātu pēc iespējas lētāk, piegādi Apvienotās Karalistes elektroenerģijas tirgū tādējādi, lai tiktu samazinātas neplānotas sekas un neparedzēti riski un tiktu sekmēta tālejošāku valdības mērķu īstenošana, proti, dekarbonizēt elektroenerģijas tirgu, attīstīt atsaucīgāku pieprasījumu un padziļināti integrēt iekšējo elektroenerģijas tirgu (paziņojuma 139. punkts). Turklāt, lai sasniegtu mērķi nodrošināt elektroapgādes drošību Apvienotajā Karalistē, paziņojumā ir precizēts, ka ar strīdus pasākumu ir plānots stimulēt pietiekamus ieguldījumus gan ražošanas jaudās, gan citās jaudās, tostarp konkrētu atbalstu attiecībā uz pieprasījuma risinājumiem (paziņojuma 140. punkts). Šie mērķi atbilst pamatnostādņu 216.–221. punktā minētajiem leģitīmajiem mērķiem attiecībā uz atbalstu pasākumiem jaudas pietiekamības jomā.

174 Tomēr saistībā ar galveno mērķi – nodrošināt elektroapgādes drošību Apvienotajā Karalistē, kā tas jau ir izklāstīts šā sprieduma 121. punktā un kā to Komisija ir tieši atzinusi atbildē uz 2017. gada 5. maijā Vispārējās tiesas uzdotajiem rakstveida jautājumiem, puses ir vienisprātis, ka gan ražotāju piedāvātā jauda, gan pieprasījuma pārvaldības operatoru piedāvātā jauda principā var palīdzēt novērst jaudu pietiekamības problēmu.

175 Tāpat arī saistībā ar pakārtoto mērķi stimulēt pietiekamu ieguldījumu veikšanu jaunās jaudās ir jākonstatē, ka strīdus pasākuma mērķis ir tieši vērsts gan uz ražošanas jaudām, gan uz tādām citām jaudām kā pieprasījuma pārvaldība. Turklāt paziņojuma 355. punktā ir tieši akcentēts, ka jaudas tirgū nav paredzēts iepirkt konkrēta apjoma jaudas atkarībā no tehnoloģijas veida. Tieši pretēji, ar strīdus pasākumu ir plānots uzticēt tirgum noteikt katra jaudas veida (jaunas ražošanas jaudas, renovējamas ražošanas jaudas, esošas ražošanas jaudas, esošas pieprasījuma pārvaldības jaudas, nepārbaudītas pieprasījuma pārvaldības jaudas) optimālo daudzumu, lai sasniegtu Apvienotās Karalistes noteikto apgādes drošības līmeni.

176 No tā izriet, ka pieprasījuma pārvaldības operatori un ražotāji ir līdzīgā situācijā attiecībā uz strīdus pasākumā izvirzītajiem elektroapgādes drošības mērķiem, kuri ir tehnoloģiskā ziņā neitrāli. Tā tas vēl jo vairāk ir tādēļ, ka no pamatnostādnēm izriet pienākums nodrošināt, lai jaudas tirgus īstenojošie atbalsta pasākumi būtu atvērti un piedāvātu atbilstīgus stimulus gan esošajiem, gan turpmākajiem ražotājiem un operatoriem, kas izmanto tādas aizstājamas tehnoloģijas kā pieprasījuma puses reakcija

vai uzglabāšanas risinājumi (pamatnostādņu 226. punkts). Tādēļ Komisijai bija pienākums pārbaudīt, vai, neraugoties uz to, ka jaudas līgumi uz laiku, kas pārsniedz vienu gadu, tiek piedāvāti vienīgi ražošanas jaudām, tas netraucē jaudas tirgum būt tehnoloģiski neitrālam, nekropļojot ražotāju un pieprasījuma pārvaldības operatoru savstarpējo konkurenci.

177 Otrkārt, atbilstoši apstrīdētajam lēmumam tas, ka jaudas līgumus uz laiku, kas pārsniedz vienu gadu, tiek piedāvāts slēgt atsevišķiem jaudas piegādātājiem, tiek pamatots ar to augstajām kapitāla izmaksām un finansēšanas grūtībām.

178 Tāpat arī atbilstoši apstrīdētajam lēmumam tas, ka jaudas līgumus uz ilgāku laiku tiek piedāvāts slēgt jaunpienācējiem, tiek pamatots ar to, ka ir jāveicina jaunu, konkurētspējīgu operatoru ienākšana tirgū. Piešķirot jaunpienācējiem tiesības slēgt ilgtermiņa līgumus, tie varētu iegūt lētāku finansējumu ieguldījumu veikšanai. Tas ļautu pārvarēt piekļuves barjeras tiem pastāvīgajiem uzņēmumiem, kuri savus ieguldījumus jaunās jaudās nevar finansēt ar ieņēmumiem no citām viņu portfelī ietilpstošām spēkstacijām. Veicinot konkurenci jaudas tirgū, ar līgumiem, kas tiek slēgti uz ilgāku laiku, tādējādi tiktu samazinātas izmaksas, kuras elektroenerģijas un jaudas tirgos sedz patērētāji. Turklāt, piedāvājot līgumus, kas tiek slēgti uz ilgāku laiku, tiktu arī samazināts risks, ka dalībnieki, kuriem ir ļoti augstas ieguldījumu vai renovācijas izmaksas, mēģinātu pilnībā atgūt savas izmaksas ar līgumu, kas tiek slēgts tikai uz vienu gadu (apstrīdētā lēmuma 59. apsvērums).

179 Tādējādi no apstrīdētā lēmuma izriet, ka, piedāvājot jaudas līgumus, kas tiek slēgti uz ilgāku laiku, ir paredzēts īstenot šī sprieduma 173. punktā atgādinātos tehnoloģiski neitrālos mērķus nodrošināt elektroapgādes drošību un stimulēt pietiekamus ieguldījumus jaudās. Turklāt, lai arī apstrīdētajā lēmumā ir uzsvērta nepieciešamība veicināt jaunpienācēju ienākšanu tirgū, ir jākonstatē, ka, piedāvājot slēgt jaudas līgumus uz laiku, kas pārsniedz vienu gadu, tiek īstenots tālejošāks mērķis, jo arī operatori, kuri renovē esošās spēkstacijas, var iegūt tiesības slēgt jaudas līgumus uz laiku, kas nepārsniedz trīs gadus. Līdz ar to galvenais mērķis, kādēļ jaudas līgumus tiek piedāvāts slēgt uz ilgāku laiku, ir novērst finansēšanas problēmas, ko atsevišķiem operatoriem rada viņu kapitāla izmaksas, garantējot tiem ieņēmumus vairāku gadu laikposmā un paverot tiem iespēju izsolēs iesniegt konkurētspējīgu piedāvājumu, kas tiem ļautu atgūt izmaksas vairāku gadu garumā.

180 Tādēļ ir jākonstatē, ka saskaņā ar strīdus pasākumu izšķirošais kritērijs, atbilstoši kuram tiek noteikti operatori, kuriem ir tiesības noslēgt jaudas līgumus uz laiku, kas pārsniedz vienu gadu, ir kapitāla izmaksu līmenis un finansēšanas grūtības, kas šos operatorus varētu atturēt no dalības jaudas tirgū.

181 Tā kā tika atzīts, ka vienlīdzīgu konkurences apstākļu nodrošināšanas nolūkā ir jāslēdz līgumi uz ilgāku laiku, ir jāpārbauda, kāds ir nepieciešamais ilgums, lai katrai jaudas piegādātāju kategorijai būtu ļauts pilnībā piedalīties jaudas tirgū, ņemot vērā to veikto ieguldījumu izmaksas un finansēšanas grūtības tā, lai tiktu pildīts pienākums stimulēt visus operatorus. Tādēļ Komisijai bija jāpārbauda, vai jaudas līgumu uz laiku, kas pārsniedz vienu gadu, rezervēšana konkrēta veida tehnoloģijām ir diskriminējoša un pretrunā mērķim izveidot tehnoloģiski neitrālu jaudas tirgu, pretēji pamatnostādņu prasībām.

182 Treškārt, ir jākonstatē, ka Komisija ir pieņēmusi Apvienotās Karalistes nostāju, saskaņā ar kuru jaudas līgumi uz laiku, kas pārsniedz vienu gadu, nav jāpiedāvā pieprasījuma pārvaldības operatoriem, pašai nepārbaudot, vai to kapitāla izmaksu un finansēšanas grūtību dēļ tiem būtu jāpiedāvā iespēja saņemt šādus līgumus, lai tiem ļautu piedalīties izsolēs, vienlaikus izvairoties no pārāk augstas noslēguma cenas.

183 No apstrīdētā lēmuma izriet, ka Komisija ļoti detalizēti ir pārbaudījusi to jaudas piegādātāju finansēšanas vajadzības, kuri būvē jaunas spēkstacijas vai renovē esošās spēkstacijas. Tāpat arī Komisija ir tieši lūgusi Apvienoto Karalisti sniegt papildu informāciju par pamatojumu, ar kādu tā ir izvēlējusies jaudas līgumu ilgumu, jo līgumi, kurus slēdz uz ilgāku laiku, būtībā ir problemātiskāki un tie ir rūpīgi jāpamato (paziņojuma 16. tabula, 161. lpp.). Tādējādi, lai noteiktu jaudas līgumu optimālo ilgumu un ar kapitāla izmaksām saistītās robežvērtības, no kurām šie līgumi ir atkarīgi, Komisija varēja

balstīties uz Apvienotās Karalistes sniegtu detalizētu informāciju par kapitāla izmaksām un finansēšanas grūtībām, kas ir saistītas ar jaunu spēkstaciju būvniecību. Tas attiecās gan uz palīdzību šiem operatoriem saņemt nepieciešamo finansējumu, gan izvairīšanos no tā, ka viņu dalība jaudas tirgū pārāk paaugstinātu noslēguma cenu, vienlaikus tiem liedzot pilnībā atgūt savas pastāvīgās ieguldījumu izmaksas tikai no jaudas tirgus ieņēmumiem. Apvienotās Karalistes sniegtajā informācijā tostarp ir vairāki detalizēti konkrētu situāciju pētījumi, kuros ir analizēti gan dažādi scenāriji, gan dažādu operatoru un spēkstaciju testpiemēru plānu modeļi (paziņojuma 4.3.1., 4.6.5. un C.4.3. punkts).

184 Turpretī no apstrīdētā lēmuma izriet, ka Komisija nav mēģinājusi detalizēti analizēt pieprasījuma pārvaldības operatoru kapitāla izmaksas un finansēšanas vajadzības. Ir taisnība, ka, saņēmusi *UKDRA* 2014. gada 9. jūnija vēstuli, kurā šī asociācija vērsa Komisijas uzmanību uz atšķirībām attieksmē pret ražotājiem un pieprasījuma pārvaldības operatoriem, Komisija lūdza Apvienoto Karalisti uz to reaģēt. Tomēr pēc tam Komisija vienīgi pieņēma zināšanai atbildi, kurā Apvienotā Karaliste tikai apstiprināja, pirmām kārtām, ka pieprasījuma pārvaldības operatoriem neesot tādas pašas kapitāla vajadzības kā jaunu spēkstaciju izmantotājiem un, otrām kārtām, ka *UKDRA* neesot sniegusi nekādus kvantitatīvus pierādījumus attiecībā uz savu apgalvojumu, ka jaudas līgumi, kuri tiek slēgti uz ilgāku laiku, ir nepieciešami, lai sekmētu pieprasījuma pārvaldības operatoru dalību izsolēs (paziņojuma 511. punkts).

185 Tomēr, pirmkārt, ir jākonstatē, ka Apvienotā Karaliste nav sniegusi nekādu detalizētu analīzi attiecībā uz savu nostāju, un tas ļoti spēcīgi kontrastē ar informāciju saistībā ar ražotāju finansēšanas vajadzībām. Attiecībā uz Apvienoto Karalisti arī *PTE* savā ziņojumā ir norādījusi, ka trūkst datu par pieprasījuma pārvaldību (skat. it īpaši šī sprieduma 141. un 142. punktā minētā ziņojuma 19., 96. un 101. punktu). Neraugoties uz to, ka apstrīdētā lēmuma 120. apsvērumā Komisija ir daļēji citējusi *PTE* ziņojuma secinājumus, Komisija nav uzskatījusi par lietderīgu pašai iegūt vairāk informācijas par pieprasījuma pārvaldību, lai labotu to, ka Apvienotā Karaliste ir sniegusi trūcīgu informāciju. Tādēļ ir pamats uzskatīt, ka ne apstrīdētajā lēmumā, ne paziņojumā nav ietverta detalizēta pārbaude par pieprasījuma pārvaldības operatoru kapitāla vajadzībām.

186 Otrkārt, ir jānorāda, ka galvenās pieprasījuma pārvaldības operatoru pretenzijas gan pret Apvienotās Karalistes valdību, gan pret Komisiju bija vērstas uz vienlīdzīgu attieksmi saistībā ar jaudas līgumu, uz kuriem dažādie jaudas piegādātāji var pretendēt, darbības ilgumu. Proti, no informācijas, ko *UKDRA* ir sniegusi sabiedriskajā apspriešanā un kurai Komisija apstrīdētā lēmuma pieņemšanas brīdī varēja piekļūt, izriet, ka *UKDRA* apstrīdēja ne vien faktu, ka jaudas līgumi uz laiku, kas pārsniedz vienu gadu, ir rezervēti vienīgi tām ražošanas *CMU*, kuru kapitāla izmaksas pārsniedz noteiktas robežvērtības, bet arī izraudzītās kapitāla izmaksu robežvērtības. It īpaši *UKDRA* ir tieši aicinājusi Apvienoto Karalisti modulēt dažāda veida tehnoloģiju finansēšanas vajadzības un uz šī pamata pārskatīt robežvērtību apmēru. Turklāt 2014. gada 9. jūnija vēstulē Komisijai *UKDRA* pauda bažas par to, vai līgumi, kuru darbības ilgums ir piecpadsmit gadi, atbilst pamatnostādnēm, un, neatkarīgi no piedāvāto līgumu ilguma, tā atkārtoti uzsvēra, ka pieprasījuma pārvaldības operatori vēlas, lai tie varētu iesniegt piedāvājumus par jaudas līgumiem ar tikpat ilgu darbības ilgumu, kāds tiek piedāvāts ražotājiem.

187 Treškārt, kā *UKDRA*, tā *Tempus* atzīst, ka jaunajiem pieprasījuma pārvaldības operatoriem ne obligāti ir tās pašas kapitāla izmaksas, kādas ir ražotājiem, kuri būvē jaunas spēkstacijas. Tomēr tās apgalvo, ka jaunajām pieprasījuma pārvaldības *CMU* – tieši tāpat kā jaunajām ražošanas *CMU* – ir kapitāla izmaksas un finansēšanas grūtības, kuru dēļ ir pamatoti piedāvāt slēgt jaudas līgumus uz laiku, kas pārsniedz vienu gadu, lai tām būtu ļauts pilnībā piedalīties jaudas tirgū. It īpaši *Tempus* uzsver, ka pieprasījuma pārvaldības operatoriem ir jāizveido pietiekami plašs klientu loks, lai varētu aptvert jaudas starpgadījumus bez termiņa ierobežojuma. Turklāt ieguldījumi, kuri ir jāveic, lai katra klienta elektroenerģijas patēriņu padarītu laika ziņā elastīgu, un kuru finansēšanā pieprasījuma pārvaldības operatori var tikt aicināti piedalīties, var būt ievērojami, un tie var prasīt slēgt jaudas līgumus uz ilgāku laiku. Tāpat arī *PTE* ziņojuma 99. punktā ir tieši minējusi, ka atsevišķiem, ar pieprasījuma pārvaldību saistītiem ieguldījumiem "ir nepieciešama ar jaudas ilgtermiņa līgumu saistīta noteiktība", un ir secinājusi, ka ir jāidentificē tie potenciālie pieprasījuma pārvaldības jomas resursi, kuri nereaģēs uz jaudas tirgus signāliem tādēļ, ka esošie stimuli neatbilst viņu vajadzībām. Turklāt pieprasījuma

pārvaldības operatori nav bijuši vienīgie, kuri ir uzskatījuši, ka vienlīdzīgu konkurences apstākļu nodrošināšanas nolūkā visiem jaudas piegādātājiem, neatkarīgi no izmantotās tehnoloģijas, ir jābūt iespējai iesniegt piedāvājumus par līgumiem ar vienādu darbības ilgumu. No paziņojuma izriet, ka vairākas vertikāli integrētas elektroenerģijas uzņēmējsabiedrības ir uzsvērušas, ka, lai būtu iespējams godīgi salīdzināt jaudas cenas, visām jaudām ir jābūt pieejamiem līgumiem un ikvienam jaudas piegādātājam ir jābūt tiesībām izvēlēties to līguma ilgumu, kas tam ļauj būt konkurētspējīgam izsolēs (paziņojuma 79. lpp.).

188 Ceturtkārt, pretēji Komisijas apgalvotajam, ne *Tempus*, ne *UKDRA* nevar tikt pārmests, ka tās nav sniegušas detalizētāku informāciju administratīvajā procedūrā. Atbilstoši judikatūrai vajadzības gadījumā Komisijai ir pienākums meklēt nozīmīgu informāciju (skat. šā sprieduma 69. punktu), lai, pieņemot apstrīdēto lēmumu, tās rīcībā esošie vērtēšanas elementi pamatoti varētu tikt uzskatīti par pietiekamiem un skaidriem, lai veiktu novērtēšanu (skat. šajā nozīmē spriedumus, 2008. gada 10. decembris, *Kronoply* un *Kronotex*/Komisija, T-388/02, nav publicēts, EU:T:2008:556, 127. punkts, un 2009. gada 10. februāris, *Deutsche Post* un *DHL International*/Komisija, T-388/03, EU:T:2009:30, 109. punkts). Tādējādi, lai pierādītu, ka pastāv šaubas Regulas Nr. 659/1999 4. panta 4. punkta izpratnē, *Tempus* pietiek pierādīt, ka Komisija nav rūpīgi un objektīvi pētījusi un pārbaudījusi visus šajā pārbaudē nozīmīgus apstākļus vai ka tā tos nav pienācīgi ņēmusi vērā nolūkā kliedēt jebkuras šaubas par paziņotā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.

189 Šajā gadījumā, ņemot vērā šī sprieduma 171.–176. punktā izklāstītos apsvērumus, Komisijai, saskaroties ar informācijas trūkumu saistībā ar pieprasījuma pārvaldības operatoru kapitāla vajadzībām, padziļināti bija jāizmeklē šis jautājums, izmantojot, piemēram, *UKDRA* 2014. gada 9. jūnija vēstulē izteikto piedāvājumu sniegt vairāk informācijas, lai būtu iespējams noteikt, vai vienlīdzīgas attieksmes principam atbilst tas, ka pieprasījuma pārvaldības operatoriem tiek piešķirti līgumi, kuri pēc ilguma atšķiras no citiem jaudas ražotājiem piešķiramajiem līgumiem. Tā tas vēl jo vairāk ir tādēļ, ka pieprasījuma pārvaldības sektors ir ļoti diversificēts un ir konstatēts, ka Apvienotās Karalistes iestādēm par šo sektoru nav bijis tik daudz informācijas kā par ražošanas sektoru (skat. šā sprieduma 141.–145. punktu).

190 Visbeidzot, ir jāatzīmē, ka līgumu uz trim vai piecpadsmit gadiem slēgšanas tiesību piešķiršana atsevišķiem ražotājiem ietekmē konkurenci visā šo līgumu darbības laikā. Tā kā apstrīdētā lēmuma 131. apsvērumā Komisija ir uzskatījusi, ka pieprasījuma pārvaldības sektors Apvienotajā Karalistē vēl ir attīstības stadijā, tai bija jāpārbauda, vai ar to, ka pieprasījuma pārvaldības operatoriem nav iespējams pretendēt uz līgumiem ar tādu pašu darbības ilgumu, uz kādu var pretendēt ražotāji, nerodas risks mazināt pieprasījuma pārvaldības operatoru iespēju palīdzēt novērst jaudas pietiekamības problēmu Apvienotajā Karalistē periodā, kad to sektors būs attīstītāks. Faktiski līgumu slēgšana uz trim vai piecpadsmit gadiem samazina turpmāk jaudas tirgū izsolāmo jaudu.

191 Piektkārt, *PTE* ziņojuma 102. punktā minētais risks, kas ir saistīts ar to, ka jaudas tirgus Apvienotajā Karalistē tiek īstenots bez pietiekamas informācijas par pieprasījuma pārvaldību, ir formulēts šādi:

“Visu šo iemeslu dēļ mēs pilnībā saprotam, ka *National Grid* nav varējis nodrošināt tikpat padziļinātu un kvalitatīvu pieprasījuma pārvaldības analīzi, kā tas līdz šim ir bijis raksturīgi lielākajai daļai pārējo *National Grid* darbību. Tomēr tas liecina, ka steidzami ir jāizveido sistemātisks process, lai nodrošinātu, ka pieprasījuma pārvaldības rezultātā iegūtie resursi netiks izšķiesti ar mērķi neefektivitātes izraisīto iztrūkumu novērst ar jaunām ražošanas jaudām.”

192 Tātad ir jākonstatē, ka Apvienotās Karalistes nostāju, saskaņā ar kuru jaudas līgumi uz laiku, kas pārsniedz vienu gadu, nav jāpiedāvā pieprasījuma pārvaldības operatoriem, Komisija ir pieņēmusi, nedz pārbaudīdama, kāds ir jauno pieprasījuma pārvaldības *CMU* kapitāla izmaksu līmenis, nedz arī pārliecinādamās, vai attiecībā uz pieprasījuma pārvaldības *CMU* nebūtu jāizstrādā tām piemērojamas robežvērtības, ievērojot finansēšanas vajadzības un pasākuma mērķus.

193 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, ir jāsecina, ka atšķirība pieprasījuma pārvaldības operatoriem un ražotājiem piedāvāto līgumu darbības ilgumos norāda, ka pastāv šaubas par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu. Proti, Komisijai bija jāpārbauda pieprasījuma pārvaldības operatoru kapitāla izmaksu līmenis un finansēšanas vajadzības, lai pārliecinātos, ka nekādi netiek pārkāpts vienlīdzīgas attieksmes princips starp ražošanas *CMU* un pieprasījuma pārvaldības *CMU* arī situācijā, kad pieprasījuma pārvaldības operatoriem nav nekādu iespēju iegūt tiesības slēgt jaudas līgumus uz laiku, kas pārsniedz vienu gadu. Ievērojot ar attiecīgo pasākumu izvirzītos tehnoloģiski neitrālos mērķus un izraudzītos kritērijus, tikai pēc šādas pārbaudes veikšanas var tikt izdarīti secinājumi par šī pasākuma saderību ar iekšējo tirgu. Tādējādi fakts, ka iepriekšējas izskatīšanas procedūras ietvaros Komisijas rīcībā nebija pilnīgas informācijas par Apvienotās Karalistes izvēli neļaut pieprasījuma pārvaldības operatoriem pretendēt uz līgumiem ar tādu pašu darbības laiku, uz kādu var pretendēt citas tehnoloģijas, norāda uz šaubām.

2) Par izmaksu atgūšanas metodi

194 *Tempus* būtībā uzskata, ka Komisijai esot bijis jābūt šaubām par attiecīgā pasākuma samērīgumu un līdz ar to par tā saderību ar iekšējo tirgu izraudzītās izmaksu atgūšanas metodes dēļ, kura nedz pietiekami stimulējot patērētājus samazināt patēriņu augsta pieprasījuma periodos, nedz līdz ar to ļaujot ierobežot kopējo atbalsta summu līdz nepieciešamajam minimumam.

195 Tāpat arī *Tempus* uzsver, ka izraudzītā izmaksu atgūšanas metode, proti, izmaksu atgūšanas balstīšana uz elektroenerģijas patēriņu ziemas periodā darbdienās laikā no plkst. 16 līdz plkst. 19, nevis uz "triādi" – patēriņu trīs visaugstākā pieprasījuma periodos gadā, – esot pieprasījuma pārvaldības operatoriem nelabvēlīga un ar to līdz ar piešķirtā atbalsta summas paaugstināšanu tiekot pārkāpts samērīguma princips. Proti, ar šādu metodi patērētājiem būšot grūtāk neveicināt jaudas tirgus izmaksas, samazinot savu patēriņu, proti, pieprasījumu, vajadzīgajā brīdī, ņemot vērā šāda patēriņa nenovēršamību uzņēmumiem un mājsaimniecībām. Tā tas vēl jo vairāk būšot tādēļ, ka mazie uzņēmumi un mājsaimniecību patērētāji, izmantodami pieprasījuma pārvaldības darbības, nespēs izvairīties no jaudas tirgus izmaksām, jo Apvienotajā Karalistē to klasifikācija būs atkarīga no profila, nevis no to pusstundas patēriņa rādījuma.

196 Turklāt *Tempus* uzskata, ka, pietiekami nestimulējot patērētājus samazināt elektroenerģijas pieprasījumu tieši tad, kad tas ir visaugstākais un jauda ir visvājākā, ar izraudzīto metodi tiekot paaugstināts piešķirtais atbalsts, liekot Apvienotajai Karalistei iepirkt vairāk jaudas, nekā tas ir nepieciešams. Tomēr atbilstoši *Tempus* teiktajam Apvienotā Karaliste neapstrīd, ka, saņemot signālu par skaidrāku cenu, atbalsta summa, ņemot vērā, ka sākotnēji Apvienotā Karaliste bija izraudzījusies uz triādi balstītu metodi, bet pēc valsts mēroga sabiedriskās apspriešanas noslēguma tā savu viedokli mainīja, varētu samazināties.

197 Turklāt *Tempus* apstiprina, ka izmaksu atgūšanas metodes maiņu esot pieprasījuši vertikāli integrētie piegādātāji, kuri veikto izmaiņu rezultātā esot ieguvēji. Tomēr 2014. gada 26. jūnijā, mēnesi pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas, *Office of Gas and Electricity Management* (*Ofgem*, Gāzes un elektroenerģijas tirgus birojs, Apvienotā Karaliste) nolēma formāli lūgt *Competition and Markets Authority* (Konkurences un tirgus iestāde, Apvienotā Karaliste) veikt izmeklēšanu par elektroenerģijas un gāzes piegādes privātpersonām un mazajiem uzņēmumiem tirgu, balstoties uz bažām, ko ir izraisījusi vertikāli integrēto piegādātāju spēcīgā pozīcija, it īpaši saistībā ar piekļuvi tirgum, kurā jau tāpat ir vāja konkurence (apsvērumu par iestāšanās rakstu E3. pielikuma 3.16.–3.18. punkts, apsvērumu par iestāšanās rakstu E4. pielikuma 1.39. punkts).

198 Komisija iebilst, apgalvodama, ka izmaksu atgūšanas metode ietilpstot jaudas tirgus finanšu sadaļā, kurai vismaz tieši neesot nozīmes strīdus pasākuma saderības vērtēšanā. Šajā gadījumā izmantotā izmaksu atgūšanas metode esot kompromiss starp vēlmi saglabāt pamudinājumu samazināt gan patēriņu, gan elektroenerģijas piegādātāju neziņu par tiem sedzamo izmaksu slogu, apstrīdētajā

lēmumā ietverto analīzi balstot uz Apvienotās Karalistes valdības paziņojumā sniegtajiem paskaidrojumiem atbildē uz *UKDRA* vēstuli. Komisija apgalvo, ka minētā izmaksu atgūšanas metode pieprasījuma pārvaldības operatoriem esot labvēlīga un ar to katrā ziņā tiekot ieviests augsta pieprasījuma perioda tarifa papildu līmenis, kas nebūtu iespējams, izmantojot citas metodes, piemēram, vienotas likmes vai nodokli. Apvienotā Karaliste piebilst, ka valsts mēroga sabiedriskajā apspriešanā tā īpaši ir lūgusi dalībniekus piedāvāt alternatīvas uz triādi balstītas izmaksu atgūšanas metodei.

199 Šajā ziņā pamatnostādnēs ir teikts, ka atbalsta pasākums tiek uzskatīts par saderīgu ar iekšējo tirgu tikai tad, ja atbalsta summa ir ierobežota līdz nepieciešamajam minimumam, lai sasniegtu noteikto mērķi (pamatnostādņu 27. punkta e) apakšpunkts un 69. punkts). Turklāt attiecībā uz atbalsta pasākumiem jaudas pietiekamības jomā šiem pasākumiem būtu jābūt veidotiem tā, lai nodrošinātu, ka cena, kas tiek maksāta par jaudas pieejamību, tiecas uz nulli, ja ir sagaidāms, ka piegādātās jaudas līmenis būs pietiekams, lai apmierinātu jaudas pieprasījumu (pamatnostādņu 231. punkts).

200 Šajā lietā vispirms ir jākonstatē, ka strīdus pasākumā ietverto metodi, pēc kādas tiek atgūtas ar jaudas līgumu finansēšanu saistītās izmaksas, veido maksa, kas tiek piemērota visiem licencētajiem elektroenerģijas piegādātājiem un kuras apmērs tiek aprēķināts, ņemot vērā viņu dalību tirgū attiecībā uz elektroenerģijas pieprasījumu, kāds no novembra līdz februārim tiek fiksēts darbdienās laikā no plkst. 16 līdz plkst. 19 (apstrīdētā lēmuma 69. apsvērums).

201 Turpinājumā ir jākonstatē, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija ir piekritusi strīdus pasākumā noteiktajai atgūšanas metodei. Tādējādi tā ir uzskatījusi, ka šī metode ir uzskatāma par pamudinājumu samazināt elektroenerģijas pieprasījumu augsta pieprasījuma periodos, vienlaikus saglabājot paredzamību elektroenerģijas piegādātājiem (apstrīdētā lēmuma 129. apsvērums).

202 Tādēļ ir jāpārbauda, vai Komisija, neuzsākdama formālu izmeklēšanas procedūru, varēja piekrist šai strīdus pasākumā noteiktajai izmaksu atgūšanas metodei vai arī šai metodei būtu bijis jārada Komisijai šaubas par strīdus pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.

203 Šajā ziņā, pirmām kārtām, pretēji Komisijas apgalvotajam, ir jākonstatē, ka izmaksu atgūšanas metode ir nozīmīga, lai novērtētu pasākuma saderību ar iekšējo tirgu un, it īpaši, tā samērīgumu.

204 Proti, pirmkārt, atbalsta summa ir atkarīga no jaudas tirgū iepirktās jaudas apjoma un izsoļu noslēguma cenas. Tomēr, no vienas puses, Apvienotās Karalistes izsolītais jaudas apjoms tiek noteikts, izmantojot kā elektroenerģijas pieprasījuma aplēses, tā arī pieejamās jaudas un piemērojot uzticamības standartu, kas ir vērsts uz nepieciešamā jaudas pietiekamības līmeņa sasniegšanu periodos, kad jaudas pieprasījums ir augsts (apstrīdētā lēmuma 32. apsvērums). Tādējādi nepieciešamais jaudas apjoms ir tieši saistīts ar augsta pieprasījuma periodos patērētās elektroenerģijas līmeni. Jo mazāk izteikti ir augsta pieprasījuma periodi, jo mazāk Apvienotai Karalistei ir jāiepērk jaudas vēlamā elektroapgādes drošības līmeņa sasniegšanai. No otras puses, izsolītās jaudas apjoma samazināšana var arī izraisīt noslēguma cenas pazemināšanos gadījumā, ja tās rezultātā pēc iespējas lielāks skaits jaudas piegādātāju konkurēs uz vienām un tām pašām jaudām. Proti, kā to savā paziņojumā ir atzinusi Apvienotā Karaliste, lielākas konkurences rezultātā noslēguma cena pazemināsies (paziņojuma "Box 2 – When will it be possible to withdraw the Capacity Market?" 2. punkts). Turklāt paziņojumā arī ir atzīts, ka elektroenerģijas patēriņa samazināšana augsta pieprasījuma periodos ar laiku novestu pie jaudas tirgus slēgšanas (skat. paziņojuma 8. un 9. shēmu 47. lappusē, kurās ir norādīts, ka "missing money" problēma, attīstoties pieprasījuma pārvaldībai, pakāpeniski tiks samazināta).

205 Otrkārt, Apvienotā Karaliste ir atzinusi, ka jaudas tirgus izdevumu atgūšanas metode ietekmē izsolīto jaudu apjomu. Saskaņā ar Apvienotās Karalistes skaidrojumu fakts, ka maksa, ar ko tiek finansēta jaudas tirgus izmaksu atgūšana, tiek saistīta ar elektroenerģijas patēriņu augsta pieprasījuma periodos, ir uzskatāms par nepārprotamu pamudinājumu attiecīgajiem dalībniekiem samazināt savu patēriņu

šajos periodos, un tas mazinās to jaudas daudzumu, kas ir jāiepērk, lai sasniegtu vēlamo apgādes drošību, un līdz ar to arī samazinās izmaksas patērētājiem (sabiedriskajai apspriešanai nodotais jaudas tirgus projekts, 624. punkts).

206 Otrām kārtām, no paziņojuma izriet, ka pēc sabiedriskās apspriešanas Apvienotā Karaliste ir grozījusi izmaksu atgūšanas metodi. Maksas apmēru sākotnēji bija paredzēts aprēķināt, pamatojoties uz elektroenerģijas piegādātāju dalību tirgū attiecībā uz elektroenerģijas pieprasījumu, kāds ir fiksēts tā dēvētajos "triādes" periodos, proti, trīs pusstundu ilgos periodos, kuros elektroenerģijas patēriņš ik gadus laikposmā no novembra līdz februārim Apvienotajā Karalistē ir visaugstākais (paziņojuma 521. un 522. punkts). Tikai pēc sabiedriskās apspriešanas Apvienotā Karaliste grozīja izmaksu atgūšanas metodi, pieņemot šā sprieduma 200. punktā minēto izmaksu atgūšanas metodi, proti, metodi, kas ir balstīta uz elektroenerģijas patēriņu ziemas periodā darbdienās laikā no plkst. 16 līdz plkst. 19.

207 Trešām kārtām, ir jākonstatē, ka Komisija ir pieņēmusi Apvienotās Karalistes nostāju, nepārbaudot, kā šī metodes maiņa ietekmē kopējo atbalsta summu un līdz ar to arī strīdus pasākuma samērīgumu.

208 Pēc izmaksu atgūšanas metodes maiņas 2014. gada 9. jūnija vēstulē *UKDRA* ir paudusi Komisijai savas bažas. Pirmkārt, *UKDRA* ir uzskatījusi, ka ar šādu metodi tiktu notrulināts cenas signāls, kas ir jāsūta patērētājiem, lai tie samazinātu patēriņu visaugstākā patēriņa periodos. Otrkārt, Komisijas uzmanība tika vērsta uz faktu, ka mājsaimniecību patērētāji tiek klasificēti pēc to iepriekš noteiktiem profiliem un viņiem nav iespējams izvairīties no jaudas tirgus izdevumiem, mainot savu patēriņu laikā no plkst. 16 līdz plkst. 19.

209 Ir taisnība, ka pēc *UKDRA* 2014. gada 9. jūnija vēstules saņemšanas Komisija ir lūgusi Apvienoto Karalisti uz to reaģēt. Tomēr pēc tam Komisija vienīgi ir pieņēmusi zināšanai atbildi, kurā Apvienotā Karaliste tikai apstiprināja, ka rezultātā pieņemtajā izmaksu atgūšanas metodē esot ietverts pamudinājums samazināt elektroenerģijas patēriņu augsta pieprasījuma periodos un ka šī metode vienlaikus esot paredzamāka piegādātājiem (apstrīdētā lēmuma 129. apsvērums). It īpaši saskaņā ar Apvienotās Karalistes apgalvoto, tā kā triādes periodi esot noteikti *ex post*, to izmantošana par atskaites periodu maksas aprēķināšanai radītu piegādātājos neziņu attiecībā uz viņu ieguldījumu sistēmas finansēšanā un varētu tos pamudināt pieprasīt augstāku maksu no patērētājiem. Atbilstoši Apvienotās Karalistes apgalvotajam ar to, ka maksas aprēķināšanai tiek izmantots noteikts un paredzams atskaites periods, esot paredzēts veicināt tādu tarifu izstrādāšanu, kas ir atkarīgi no patēriņa laika un no kuriem ieguvēji būtu mājsaimniecību patērētāji, kuri līdz ar to spēs reaģēt un samazināt patēriņu ziemas periodā darbdienās laikā no plkst. 16 līdz plkst. 19 (paziņojuma 522. punkts).

210 Tomēr, neraugoties uz to, ka ir atzīta izmaksu atgūšanas metodes ietekme uz jaudu apjomu, kas ir jāiepērk, izmantojot jaudas tirgu, no apstrīdētā lēmuma izriet, ka Komisija nav pārbaudījusi, vai jaunajā izmaksu atgūšanas metodē faktiski ir saglabāts līdzīgs pamudinājums attiecībā uz elektroenerģijas patēriņa samazināšanu augsta pieprasījuma periodos, it īpaši, izmantojot pieprasījuma pārvaldības attīstības sekmēšanu.

211 Tāpat arī Komisija nav vērtējusi, vai pieņemtā izmaksu atgūšanas metode ir ietekmējusi piekļuvi tirgum tādiem operatoriem kā pieprasījuma pārvaldības operatori, it īpaši palielinot šķēršļus ieiešanai tirgū un vertikāli integrēto piegādātāju skaita paplašināšanos, ko ir izraisījusi viņu stiprā pozīcija. Atbalsta pasākums tomēr var radīt konkurences izkropļojumu, arī palielinot vai saglabājot atbalsta saņēmēja būtisku ietekmi tirgū. Pat tad, ja atbalsts tieši nenostiprina tirgus varu, tas var to izraisīt netieši, atturot esošos konkurentus no paplašināšanās vai veicinot to aiziešanu no tirgus, vai atturot jaunu konkurentu ienākšanu tirgū (pamatnostādņu 92. punkts).

212 Attiecībā uz Apvienotās Karalistes argumentu, ar kuru tā apgalvo, ka sākotnēji piedāvātā metode varētu pamudināt elektroenerģijas piegādātājus piemērot augstāku maksu gala lietotājiem, Komisija nav paskaidrojusi, kā šis risks varētu ietekmēt kopējo atbalsta apmēru. Turklāt Komisija nav pārbaudījusi,

vai, ievērojot šā sprieduma 204. un 205. punktā izklāstītos apsvērumus, šāda papildu maksa attiecībā uz patērētājiem netiktu kompensēta ar iespēju samazināt jaudas tirgū iepērkamās jaudas apjomu, tostarp noslēguma cenu.

213 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, ir jāsecina, ka Komisijai bija jāpārbauda izmaksu atgūšanas metodes maiņas varbūtējā ietekme uz strīdus pasākuma samērīgumu un līdz ar to uz tā saderību ar iekšējo tirgu. Tādējādi fakts, ka iepriekšējas izskatīšanas procedūras ietvaros Komisijas rīcībā nebija pilnīgas informācijas attiecībā uz izmaksu atgūšanas metodes maiņas sekām, papildus norāda uz šaubu esamību.

3) Par nosacījumiem dalībai jaudas tirgū

214 *Tempus* būtībā uzskata, ka Komisijai esot bijis jābūt šaubām par strīdus pasākuma saderību ar iekšējo tirgu, jo ar strīdus pasākumu esot pārkāptas pamatnostādnes un, it īpaši, pienākums veicināt un sniegt pieprasījuma pārvaldības operatoriem atbilstīgus stimulus, un tas tā esot tādēļ, ka pieprasījuma pārvaldības operatoriem izvirzītie nosacījumi dalībai jaudas tirgū šiem operatoriem radot grūtības tajā piedalīties.

215 Pirmkārt, *Tempus* apgalvo, ka pārejas izsoļu un pastāvīgo izsoļu mijiedarbība mudinot pieprasījuma pārvaldības operatorus piedalīties pārejas izsolēs, jo to dalības nosacījumi ir labvēlīgāki, un tā rezultātā pieprasījuma pārvaldības operatori faktiski tiekot izslēgti no pirmās T-4 izsoles. Tā vietā, lai veicinātu pieprasījuma pārvaldības operatoru dalību jaudas tirgū ar papildu iespēju iesniegt piedāvājumu, pārejas izsoles faktiski ierobežojot to dalību pastāvīgajās izsolēs.

216 Otrkārt, *Tempus* apgalvo, ka strīdus pasākums pieprasījuma pārvaldības operatoriem esot nelabvēlīgs tādēļ, ka ar to visiem jaudas tirgus dalībniekiem ir noteikts pienākums nosegt jaudas starpgadījumus bez termiņa ierobežojuma, neraugoties uz to, ka jaudas starpgadījumi lielākoties ir laikā ierobežoti. Līdz ar to strīdus pasākumā neesot pietiekami ņemtas vērā pieprasījuma pārvaldības operatoru īpatnības un tie tiekot atturēti no dalības jaudas tirgū.

217 Treškārt, atbilstoši *Tempus* uzskatiem tas, ka visiem jaudas tirgus dalībniekiem ir identisks piedāvājuma nodrošinājuma pienākums, varot radīt problēmas pieprasījuma pārvaldības operatoru ieiešanai tirgū, jo šis sektors vēl ir tikai attīstības stadijā. Šo problēmu saasinot pienākums iesniegt piedāvājumu, lai aptvertu jaudas starpgadījumus bez termiņa ierobežojuma. Turklāt Apvienotā Karaliste sākotnēji bija paredzējusi no jaunajiem pieprasījuma pārvaldības operatoriem prasīt zemāku piedāvājuma nodrošinājumu nekā jaunajiem ražotājiem. Tādējādi ar strīdus pasākumu pieprasījuma pārvaldības operatori tikšot atturēti no dalības jaudas tirgū.

218 Ceturtkārt, atbildot uz Komisijas iebildumu rakstā ietverto argumentu, saskaņā ar kuru 2 MW minimālā robežvērtība, kas ir vajadzīga, lai piedalītos pastāvīgajās izsolēs, esot zema un ļaujot veicināt pieprasījuma pārvaldības operatoru dalību, *Tempus* uzsver, ka šī robežvērtība faktiski esot visai augsta, it īpaši ņemot vērā robežvērtības, kas izriet no Amerikas jaudas tirgus piemēriem, un tas pastiprinot problēmas, kas ir saistītas ar piedāvājuma nodrošinājuma apmēru.

219 Komisija, kuru atbalsta Apvienotā Karaliste, uzsver, pirmām kārtām, ka ar strīdus pasākumu pieprasījuma pārvaldības operatoriem netiekot uzspiests izvēlēties starp pārejas izsoli vai pastāvīgo izsoli, bet gan, tieši pretēji, tiem pieprasījuma pārvaldības operatoriem, kuri nav varējuši piedalīties pirmajā T-4 izsolē vai kuriem tā nav bijusi sekmīga, tiekot piedāvāta papildu iespēja, lai veicinātu šī sektora izaugsmi. Tā kā pārejas izsoļu mērķis neesot sniegt papildu atbalstu pieprasījuma pārvaldības operatoriem, kuri spēj uzvarēt pastāvīgajās izsolēs, esot pamatoti izslēgt no dalības pārejas izsolēs tos pieprasījuma pārvaldības operatorus, kuri ir veiksmīgi piedalījušies pastāvīgajās izsolēs.

220 Otrām kārtām, Komisija pauž šādu uzskatu – ņemot vērā strīdus pasākuma mērķi, proti, apgādes drošību neatkarīgi no katra sistēmas spriedzes gadījuma, tas, ka nav iespējams iesniegt piedāvājumu par jaudas starpgadījumiem ar termiņa ierobežojumu, neesot uzskatāms par pieprasījuma pārvaldības operatoru diskrimināciju, jo, paredzot šādu iespēju, tiktu ierobežota pieprasījuma pārvaldības operatoru uzticamība salīdzinājumā ar citiem jaudas piegādātājiem, dubultotos izsoļu sarežģītība un Apvienotajai Karalistei, iespējams, nāktos iepirkt vairāk jaudas. Apvienotā Karaliste ir piebildusi, ka, pat ja iespēja iesniegt piedāvājumu par jaudas starpgadījumiem ar termiņa ierobežojumu pieprasījuma pārvaldības sektoram varētu būt lietderīga, jo ir tai pazīstamāka un ļauj iesniegt precīzākus piedāvājumus, pastāvīgajās izsolēs šīs iespējas izmantošana sevi neattaisnotu, jo tā varētu apdraudēt izvirzīto mērķi vai to sadārdzināt.

221 Trešām kārtām, Komisija uzskata, ka piedāvājuma nodrošinājuma nosacījumi esot saprātīgi. Tā norāda, ka šādas garantijas mērķis ir apliecināt jauno operatoru dalības nopietnību un tos mudināt piegādāt nepieciešamās jaudas, lai sasniegtu apgādes drošības mērķi. Tā norāda, ka administratīvās procedūras gaitā neesot norādīts ne uz vienu diskriminācijas problēmu. Komisija arī ir precizējusi, ka piedāvājuma nodrošinājuma apmērs pastāvīgajā shēmā atšķiroties no pārejas shēmā prasītās summas, jo pēdējā minētā shēma esot īpaši izveidota ar mērķi iedrošināt pieprasījuma pārvaldības operatorus. Apvienotā Karaliste ir piebildusi, ka lielākajā daļā atbilžu, kas tika sniegtas sabiedriskajā apspriešanā, ir pausts atbalsts tam, ka uz pieprasījuma pārvaldības operatoriem tiek attiecināta garantijas prasība, un tā uzskata, ka piedāvātais apmērs esot piemērots.

222 Visbeidzot, atbildē uz repliku Komisija apgalvo, ka *Tempus* argumenti attiecībā uz 2 MW minimālo robežvērtību esot nepieņemami, jo tie ir izvirzīti tikai replikas stadijā. Tā turklāt uzskata, ka 2 MW minimālā robežvērtība esot zema.

223 Šajā ziņā ir jāatgādina pamatnostādņu 226. punktā noteiktais, ka pasākumam ir jābūt atvērtam un būtu jānodrošina atbilstīgs stimuls tiem gan esošajiem, gan turpmākajiem ražotājiem un operatoriem, kas izmanto tādas aizstājamas tehnoloģijas kā pieprasījuma puses reakcija vai uzglabāšanas risinājumi.

224 Šajā gadījumā vispirms ir jākonstatē paziņojumā norādītais, ka strīdus pasākumā ir ietverti vairāki pasākumi, ar kuriem tiek veicināta pieprasījuma pārvaldības attīstība.

225 Pirmkārt, paziņojumā ir norādīts, ka pārejas izsoļu organizēšana skaidri paredz sekmēt pieprasījuma pārvaldības izaugsmi un sniegt pieprasījuma pārvaldības operatoriem vislabāko iespēju pēc tam veiksmīgi piedalīties pastāvīgajā shēmā. Raugoties tālāk par pārejas izsoļu faktisko esamību, tām ir atsevišķas pazīmes, ar kurām tiek veicināta pieprasījuma pārvaldības attīstība. Piedāvājuma nodrošinājuma apmērs dalībai pārejas izsolēs nav lielāks par 10 % no apjoma, kas tiek prasīts par dalību pastāvīgajās izsolēs. Turklāt pārejas izsolēs var tikt iesniegts piedāvājums aptvert jaudas starpgadījumus ar termiņa ierobežojumu, savukārt pastāvīgajās izsolēs dalībniekiem ir jāapņemas aptvert jaudas starpgadījumus bez termiņa ierobežojuma (paziņojuma 222. un 223. punkts).

226 Otrkārt, paziņojumā ir norādīts, ka pieprasījuma pārvaldības attīstību veicinot T-1 izsoļu rīkošana un, it īpaši, Apvienotās Karalistes apņemšanās šādi iegādāties vismaz 50 % no šīm izsolēm sākotnēji rezervētās jaudas, neraugoties uz jaudas vajadzību izmaiņām laikposmā starp T-4 un T-1 izsoļu rīkošanu (paziņojuma 224.–226. punkts).

227 Treškārt, paziņojumā ir norādīts, ka pieprasījuma pārvaldības attīstību veicinot arī atsevišķi nosacījumi dalībai pastāvīgajās izsolēs. Tas it īpaši attiecas uz minimālās robežvērtības noteikšanu 2 MW apmērā, summēšanas iespējām un pieprasījuma pārvaldības operatoriem doto iespēju ietekmēt noslēguma cenu (paziņojuma 224. punkts).

228 Apstrīdētajā lēmumā Komisija ir pieņēmusi Apvienotās Karalistes nostāju. Apstrīdētā lēmuma 131. apsvērumā Komisija skaidri ir norādījusi, ka ar strīdus pasākumu tiekot atbalstīta pieprasījuma pārvaldība un tajā ietilpst pasākumi, kas ir tieši paredzēti, lai attīstītu šo sektoru, kurš vēl ir tikai

sākuma stadijā. No apstrīdētā lēmuma izriet, ka tas it īpaši attiecas uz faktu, ka pārejas izsoles ir "rezervētas" pieprasījuma pārvaldības operatoriem un ir īpaši veidotas, lai veicinātu pieprasījuma pārvaldības attīstību, palīdzot pieprasījuma pārvaldības operatoriem, kuri vēl nav pietiekami nobrieduši, lai būtu konkurētspējīgi pastāvīgajās izsolēs (apstrīdētā lēmuma 51. un 107. apsvērums). Tas attiecas arī uz garantiju, ka tiks rīkotas T-1 izsoles, kas pieprasījuma pārvaldības operatoriem piedāvās "labāku veidu, lai piekļūtu tirgum", nekā T-4 izsoles, un ka Apvienotā Karaliste "apņemas" T-1 izsolē iepirkt vismaz 50 % no četrus gadus iepriekš "rezervētās" jaudas, vienlaikus saglabājot zināmu elastību ilgterminā (apstrīdētā lēmuma 46. apsvērums).

229 Tādēļ ir jāpārbauda, vai Komisija, neuzsākusi formālu izmeklēšanas procedūru, varēja piekrist, ka ar strīdus pasākumu pieprasījuma pārvaldībai tiek sniegti atbilstīgi stimuli, vai arī Komisijai bija jābūt šaubām par strīdus pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.

i) Par pārejas izsolēm

230 *Tempus* būtībā apgalvo, ka labvēlīgāku dalības nosacījumu dēļ pieprasījuma pārvaldības operatori došot priekšroku dalībai pārejas izsolēs. Saskaņā ar *Tempus* apgalvoto tas izraisīšot pieprasījuma pārvaldības operatoru *de facto* izslēgšanu no pirmās T-4 izsoles. Tā rezultātā šajā izsolē ražotājiem piešķirto ilgterminā jaudas līgumu dēļ arī tikšot bloķēts tirgus.

231 Šajā ziņā, pirmkārt, ir jākonstatē, ka ar strīdus pasākumu pieprasījuma pārvaldības operatori netiek izslēgti no dalības pastāvīgajās T-4 un T-1 izsolēs, ja vien tie atbilst izvirzītajiem dalības nosacījumiem.

232 Otrkārt, pretēji *Tempus* apgalvotajam, ir jākonstatē, ka dalība pārejas izsolēs un dalība pastāvīgajās izsolēs nebūt nav savstarpēji izslēdzoša. Pirmām kārtām, pieprasījuma pārvaldības operatori, kuru piedāvājumi ir noraidīti pirmajā T-4 izsolē, saglabā iespēju piedalīties pārejas izsolē. Otrām kārtām, pieprasījuma pārvaldības operatori, kuri ir veiksmīgi iesnieguši piedāvājumus pārejas izsolē, saglabā iespēju pēc tam piedalīties turpmākajās T-4 un T-1 izsolēs. Tādējādi no apstrīdētā lēmuma pieprasījuma pārvaldības operatoriem neizriet pienākums izvēlēties starp dalību pārejas izsolē vai pastāvīgajā izsolē.

233 Ir taisnība, ka pieprasījuma pārvaldības operatori, kuri pirmās T-4 izsolēs rezultātā būs ieguvuši tiesības slēgt jaudas līgumu, nevarēs piedalīties pārejas izsolē. Pretēji Tempus apgalvotajam – šis ierobežojums tomēr neizslēdz pieprasījuma pārvaldības operatorus no pirmās T-4 izsoles. Pārejas izsoles vienīgais mērķis ir palīdzēt attīstīties tiem pieprasījuma pārvaldības operatoriem, kuri nebūs pietiekami nobrieduši, lai veiksmīgi piedalītos pirmajā pastāvīgajā izsolē, tā piedāvājot tiem papildu iespēju saņemt jaudas maksu, sākot no 2015. un 2016. gada, lai tie būtu konkurētspējīgāki nākamajās pastāvīgajās izsolēs. Šajā ziņā, kā pamatoti ir norādījusi Komisija, fakts, ka pieprasījuma pārvaldības sektors vēl ir attīstības stadijā, nenozīmē, ka atsevišķi pieprasījuma pārvaldības operatori nav sasnieguši pietiekamu brieduma pakāpi, lai būtu konkurētspējīgi pastāvīgajās izsolēs, sākot ar pirmo T-4 izsoli.

234 Trešām kārtām, attiecībā uz tirgus bloķēšanas risku tādēļ, ka pirmajā T-4 izsolē pieprasījuma pārvaldības operatoru dalība esot vismazākā un līdz ar to ražotājiem tiekot piešķirtas tiesības slēgt pārāk daudz jaudas ilgterminā līgumu, šis arguments tiks analizēts saistībā ar T-4 un T-1 izsoļu mijiedarbību. Proti, *Tempus* apgalvotais bloķēšanas risks nozīmē, ka T-1 izsolēs rezervētais jaudas apjoms nedodot iespēju pieprasījuma pārvaldībai attīstīties.

235 Nākas secināt, ka pārejas izsoļu un pastāvīgo izsoļu mijiedarbības rezultātā pieprasījuma pārvaldības operatori netiek izslēgti no pastāvīgajām izsolēm.

236 Tomēr papildus ir jānorāda, ka pārejas izsoles pēc būtības neietilpst pastāvīgajā shēmā. Turklāt pretēji tam, ko Komisija ir norādījusi apstrīdētā lēmuma 51. apsvērumā, no lietas materiāliem izriet, ka minētās pārejas izsoles nav rezervētas vienīgi pieprasījuma pārvaldības operatoriem, bet, kā tas ir minēts 2014. gada Regulas par elektroenerģijas jaudu 29. pantā, ir pieejamas arī mazām ražošanas vienībām. Šādos apstākļos vēl ir arī jāpārbauda, vai ar pastāvīgajām izsolēm pieprasījuma pārvaldības operatoriem tiek sniegti atbilstīgi stimuli.

ii) Par T-1 izsolēm un to mijiedarbību ar T-4 izsolēm

237 *Tempus* būtībā apgalvo, ka ar pastāvīgajām izsolēm pieprasījuma pārvaldības operatoriem netiekot sniegti atbilstoši stimuli, jo, pirmkārt, T-4 izsoles neesot piemērotas pieprasījuma pārvaldības operatoru iestrādes periodiem un, otrkārt, T-1 izsolēm rezervētās jaudas apjoms esot ierobežots.

238 Šajā ziņā vispirms ir jākonstatē, ka T-1 izsoles pieprasījuma pārvaldības operatoriem ir īpaši nozīmīgas.

239 Lietas dalībniekiem nav strīda par to, ka pieprasījuma pārvaldības operatoriem T-1 izsoles var būt piemērotākas nekā T-4 izsoles šo operatoru iestrādes periodu dēļ. Saskaņā ar apstrīdēto lēmumu pieprasījuma pārvaldības operatoriem T-1 izsoles ir "labāks veids, lai piekļūtu tirgum" (apstrīdētā lēmuma 46. apsvērums). Tāpat arī prasības pieteikumā *Tempus* ir uzskatījusi, ka pieprasījuma pārvaldības operatoriem varētu būt apgrūtinoši piedalīties T-4 izsolēs, jo šajās izsolēs tiekot prasīts piedāvāt un veikt tūlītējus ieguldījumus, lai piegādātu jaudu četrus gadus vēlāk un saņemtu maksu tikai pēc četriem gadiem.

240 Turklāt strīdus pasākumā T-1 izsolēm rezervētās jaudas apjoms tiek aprēķināts, balstoties uz aplēsēm par rentablas pieprasījuma pārvaldības gatavību piedalīties šajās izsolēs (apstrīdētā lēmuma 45. apsvērums).

241 Tomēr, pirmām kārtām, ir jākonstatē, ka, salīdzinot ar T-4 izsolēs izsolīto jaudas apjomu, T-1 izsolēm rezervētais jaudas apjoms ir ierobežots. Turklāt T-1 izsoles nebūt nav rezervētas vienīgi pieprasījuma pārvaldības operatoriem un daļa T-1 izsolēs nodotās jaudas var tikt piešķirta citiem jaudas piegādātājiem, kas nav pieprasījuma pārvaldības operatori.

242 Otrām kārtām, atšķirībā no tā, ko Komisija ir minējusi apstrīdētā lēmuma 46. apsvērumā, no lietas materiāliem izriet, ka nevar tikt garantēts nedz tas, ka Apvienotā Karaliste rīkos T-1 izsoles gadījumā, ja tiks organizētas T-4 izsoles, nedz arī tas, ka tā šādi iepirks vismaz 50 % no T-1 izsolēm sākotnēji rezervētā apjoma. Tādējādi, lai gan 2014. gada Regulas par elektroenerģijas jaudu 7. panta 4. punkta b) apakšpunktā, 10. pantā un 26. pantā, tos lasot kopā, ir norādīts, ka valsts sekretārs var nolemt nerīkot T-1 izsoles, šajā aktā nekas tomēr nav teikts par apņemšanos izsolē iepirkt vismaz 50 % no šīm izsolēm sākotnēji rezervētā jaudas apjoma. Arī tiesas sēdē, atbildot uz Vispārējas tiesas jautājumiem, Komisijas un Apvienotās Karalistes pārstāvji papildus Apvienotās Karalistes politiskajiem paziņojumiem nevarēja norādīt uz tiesību normām, kurās šāda garantija būtu nostiprināta.

243 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, ir jāsecina, ka, lai gan T-1 izsoļu rīkošana tik tiešām var veicināt pieprasījuma pārvaldības attīstību, Komisijai, ņemot vērā T-1 izsolēm rezervēto ierobežoto jaudas apjomu un to, ka nav tieša tiesību normās noteikta pamata, kurā būtu apstiprināta Apvienotās Karalistes garantija iegādāties vismaz 50 % no šīm izsolēm rezervētās jaudas apjoma, bija jābūt šaubām par šīs stimulējošās ietekmes amplitūdu šajā lietā.

iii) Par nosacījumiem dalībai pastāvīgajās izsolēs

244 *Tempus* būtībā apgalvo, ka nosacījumi dalībai pastāvīgajās izsolēs liedzot sniegt pieprasījuma pārvaldības operatoriem atbilstošus stimulus. Atbilstoši *Tempus* teiktajam, ņemot vērā atsevišķus dalības nosacījumus, praktiski esot maz ticams, ka šie operatori spētu piedalīties T-4 izsolēs. *Tempus* tostarp pamatojas gan uz to, ka šie operatori nevarot iesniegt piedāvājumu par saistībām, kas aptver jaudas starpgadījumus ar termiņa ierobežojumu, gan uz piedāvājuma nodrošinājuma summu.

245 Pirmkārt, attiecībā uz jaudas starpgadījumu ilgumu *Tempus* apgalvo, ka ar strīdus pasākumu pieprasījuma pārvaldības operatori tiekot diskriminēti, jo pret visiem pastāvīgo izsoļu dalībniekiem tiek īstenota līdzvērtīga attieksme un visiem, tostarp arī šiem operatoriem, ir jāsniedz piedāvājumi attiecībā uz jaudas starpgadījumiem bez termiņa ierobežojuma.

246 Šajā ziņā, kā to uzsver *Tempus*, Apvienotā Karaliste esot izvēlējusies pastāvīgajā shēmā prasīt, lai visi operatori būtu gatavi risināt jaudas starpgadījumus bez termiņa ierobežojuma. Turpretī attiecībā uz pārejas izsolēm, pamatojoties uz 2014. gada Regulas par elektroenerģijas jaudu 29. panta 3. punktu, pieprasījuma pārvaldības operatoriem ir iespēja izvēlēties iesniegt piedāvājumu attiecībā uz saistībām, kas aptver jaudas starpgadījumus ar vai bez termiņa ierobežojuma. Turklāt, kā Apvienotā Karaliste savos rakstveida dokumentos ir atzinusi Vispārējai Tiesai, saistības ar termiņa ierobežojumu pieprasījuma pārvaldības operatoriem ir pazīstamākas un var tiem palīdzēt precīzi noteikt to riskus, kā rezultātā piedāvājumi pastāvīgajā shēmā ir precīzāki.

247 Tomēr Komisija pamatoti ir norādījusi, ka piedāvājumi, kas aptver vienīgi starpgadījumus ar termiņa ierobežojumu, rada mazāku apgādes drošības līmeni salīdzinājumā ar piedāvājumiem, kas aptver jaudas starpgadījumus bez termiņa ierobežojuma, un tādēļ neļauj tikpat ātri sasniegt vēlamo apgādes drošības līmeni. Tas, ka visiem jaudas piegādātājiem tiek noteikts pienākums nodrošināt jaudas starpgadījumus bez termiņa ierobežojuma, tādējādi pakļaujot pieprasījuma pārvaldības operatorus saistību neizpildes riskam situācijā, kad jaudas starpgadījumi izrādās ilgstoši, nerada šaubas par strīdus pasākuma saderību, kamēr vien šajā pasākumā ir ņemtas vērā katras tehnoloģijas finansēšanas vajadzības, lai visiem jaudas piegādātājiem būtu ļauts faktiski piedalīties jaudas tirgū. Kā ir izklāstīts šī sprieduma 182.–192. punktā, tomēr nešķiet, ka Komisija būtu mēģinājusi pārliecināties, vai strīdus pasākumā ir ņemtas vērā pieprasījuma pārvaldības operatoru finansēšanas vajadzības.

248 Otrkārt, saistībā ar piedāvājuma nodrošinājumu – atbilstoši *Tempus* apgalvotajam – tas, ka uz visiem jaudas tirgus dalībniekiem tiek attiecināts identisks piedāvājuma nodrošinājuma pienākums, pieprasījuma pārvaldības operatoriem varot radīt problēmu ienākt tirgū, jo pieprasījuma pārvaldības sektors vēl ir attīstības stadijā.

249 Šajā ziņā, pirmām kārtām, ir jānorāda, ka Apvienotā Karaliste piekrīt, ka piedāvājuma nodrošinājums varētu būt šķērslis jaunu pieprasījuma pārvaldības operatoru ienākšanai tirgū. No lietas materiāliem izriet, ka Apvienotā Karaliste, lai nepieļautu, ka šis piedāvājuma nodrošinājums ir šķērslis jaunu pieprasījuma pārvaldības operatoru ienākšanai, ir īpaši paredzējusi samazināt piedāvājuma nodrošinājumu nepārbaudītajām piedāvājuma pārvaldības *CMU* (sabiedriskajai apspriešanai nodotais jaudas tirgus projekts, 565. punkts). Turklāt sabiedriskajā apspriešanā arī atsevišķi pieprasījuma pārvaldības operatori ir atzinuši, ka piedāvājuma nodrošinājuma summa ir šķērslis jaunu pieprasījuma pārvaldības operatoru ienākšanai. Piedāvājuma nodrošinājuma summa var vēl jo vairāk radīt šķērsli jaunu pieprasījuma pārvaldības operatoru ienākšanai tādēļ, ka visiem jaudas tirgus dalībniekiem ir jāapņemas aptvert jaudas starpgadījumus bez termiņa ierobežojuma, lai gan pieprasījuma pārvaldības operatoriem varētu būt grūtāk nekā ražotājiem aptvert ilgstošus jaudas starpgadījumus. Tā kā pieprasījuma pārvaldības operatoriem ir varbūtība tikt potenciāli uztvertiem kā tādiem, kuriem ir augstāks saistību neizpildes risks, tiem līdz ar to var būt grūtāk segt piedāvājuma nodrošinājuma summu.

250 Otrām kārtām, ir jākonstatē, ka pēc tam, kad publiskajā apspriešanā tika saņemtas atbildes no ražotājiem un piegādātājiem, Apvienotā Karaliste nolēma strīdus pasākumā nepārbaudītajām pieprasījuma pārvaldības *CMU* piemēroto piedāvājuma nodrošinājumu vienādot ar to, kas piemērojams jaunajām ražošanas *CMU*, kuras vēl nedarbojas. Līdz ar to strīdus pasākums ir mazāk labvēlīgs pieprasījuma pārvaldības operatoriem nekā sistēma, ar kuru sākotnēji bija paredzēts risināt šo operatoru finansiālās grūtības.

251 Tomēr, kā to savā iebildumu rakstā ir uzsvērusi Komisija, lai arī Apvienotā Karaliste sākumā bija plānojusi, ka piegādes neveikšanas gadījumā piedāvājuma nodrošinājums tiks pilnīgi zaudēts, ir jākonstatē, ka strīdus pasākumā ir paredzēts, ka turpmāk piedāvājuma nodrošinājums tiks zaudēts vienīgi proporcionāli pieprasījuma pārvaldības operatoru faktiski nepiegādātajam jaudas apjomam, ja vien tie būs piegādājuši vismaz 90 % no nolīgtā jaudas apjoma. Tādējādi strīdus pasākumā ir ietverts īpašs mehānisms, ar ko pieprasījuma pārvaldības operatoriem tiek kompensētas zaudētās priekšrocības, ko tiem sniedza samazināta piedāvājuma nodrošinājuma summa pēc tam, kad nepārbaudīto pieprasījuma pārvaldības *CMU* piedāvājuma nodrošinājuma summa tika pielīdzināta tai, kāda tiek prasīta no jaunajām ražošanas *CMU*.

252 Līdz ar to, ņemot vērā piedāvājuma nodrošinājuma piemērošanas mērķi, nepārbaudīto pieprasījuma pārvaldības *CMU* piedāvājuma nodrošinājuma summas vienādošana ar jauno ražošanas *CMU* piedāvājuma nodrošinājuma summu pati par sevi nerada šaubas par strīdus pasākuma saderību, ja vien ar minēto pasākumu tiek ņemtas vērā katras tehnoloģijas raksturīgās finansēšanas vajadzības, lai visiem jaudas piegādātājiem būtu ļauts faktiski piedalīties jaudas tirgū. Kā tas ir izklāstīts šī sprieduma 182.–192. punktā, tomēr nešķiet, ka Komisija būtu mēģinājusi pārliecināties, vai strīdus pasākumā ir ņemtas vērā pieprasījuma pārvaldības operatoru finansēšanas vajadzības.

253 Trešām kārtām, atbildot uz Komisijas iebildumu rakstā sniegtajiem argumentiem, *Tempus* uzsver, ka dalības minimālās robežvērtības noteikšana 2 MW apmērā esot šķērslis pieprasījuma pārvaldības operatoru dalībai jaudas tirgū.

254 Vispirms ir jākonstatē, ka *Tempus* arguments par šo robežvērtību ir saistīts ar prasības pieteikumā ietverto pamatojumu attiecībā uz diskriminējošo vai nelabvēlīgo attieksmi pret pieprasījuma pārvaldības operatoriem jaudas tirgū, kā to *Tempus* arī ir norādījusi tiesas sēdē. Turklāt šis arguments ir atbilde uz Komisijas iebildumu rakstā ietvertajiem apgalvojumiem, ar kuriem tika uzsvērts, ka šī robežvērtība esot zema un pieprasījuma pārvaldībai labvēlīga. Šajā gadījumā minētais arguments ir ne vien cieši saistīts ar prasības pieteikumu, bet tas turklāt izriet no dabiskas diskusijas attīstības tiesvedības ietvaros (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 26. novembris, *Groupe Gascogne* /Komisija, C-58/12 P, EU:C:2013:770, 31. punkts). Pretēji Komisijas apgalvotajam ar šo argumentu līdz ar to tiek pastiprināts prasības pieteikumā izvirzītais iebildums.

255 Turpinājumā ir jānorāda, ka paziņojumā dalības minimālā robežvērtība 2 MW apmērā ir raksturota kā zema, salīdzinot ar *National Grid* pieņemtajām dalības robežvērtībām citos pasākumos, un tādējādi tas esot viens no pasākumiem, kas ļauj stimulēt pieprasījuma pārvaldības operatoru dalību jaudas tirgū (paziņojuma 224. punkts).

256 Tomēr, pirmkārt, ir jānorāda, ka dalības robežvērtība *PJM* jaudas tirgū ir tikai 100 kW, proti, 20 reižu zemāka nekā strīdus pasākumā noteiktā robežvērtība. Taču Apvienotā Karaliste paziņojumā uz minēto *PJM* jaudas tirgu ir atsaukusies, pamatodama savu apgalvojumu, ka strīdus pasākums ļauj attīstīt pieprasījuma pārvaldības sektoru (paziņojuma 221. punkts).

257 Otrkārt, lai arī ir taisnība, ka pieprasījuma pārvaldības operatoriem tik tiešām ir iespēja summēt vairākas vienības, lai sasniegto minimālo 2 MW robežvērtību, ir jānorāda, ka piedāvājuma nodrošinājums tiem ir jāsedz kopumā par visiem 2 MW, līdzko kaut mazāko daļu no šī apjoma veido

nepārbaudīta pieprasījuma pārvaldības jauda. Ņemot vērā šī sprieduma 249.–252. punktā izklāstītos argumentus, piedāvājuma nodrošinājuma summa var būt šķērslis jaunu pieprasījuma pārvaldības operatoru ienākšanai.

258 Līdz ar to Komisijai bija jābūt šaubām par apgalvojumu, atbilstoši kuram dalības minimālās robežvērtības noteikšana 2 MW apmērā ir pieprasījuma pārvaldības attīstībai labvēlīgs pasākums.

iv) Secinājumi

259 No visa iepriekš izklāstītā izriet, ka T-4 un T-1 izsoļu mijiedarbībai un arī atsevišķiem nosacījumiem pieprasījuma pārvaldības operatoru dalībai jaudas tirgū būtu bijis jārada Komisijai šaubas, pirmkārt, par strīdus pasākuma spēju sasniegt Apvienotās Karalistes pasludinātos mērķus pieprasījuma pārvaldības attīstības veicināšanas jomā un, otrkārt, par tā atbilstību pamatnostādņu prasībām attiecībā uz atbilstīgiem stimuliem pieprasījuma pārvaldības operatoriem, un līdz ar to par strīdus pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.

f) Par to, ka nav paredzēta papildu atlīdzība par elektroenerģijas pārvades un sadales jomā samazinātiem zudumiem

260 *Tempus* apgalvo, ka strīdus pasākums radot šaubas par tā saderību ar iekšējo tirgu, jo ar to pieprasījuma pārvaldības operatoriem netiekot piešķirta atlīdzība par elektroenerģijas pārvades un sadales jomā samazinātiem zudumiem. Kā norāda *Tempus*, pieprasījuma pārvaldības operatoru piegādātā jauda ne vien samazinot kopējo jaudas tirgū nepieciešamo un cirkulējošo jaudu, bet arī par aptuveni 7–8 % samazinot elektroenerģijas pārvades un sadales jomā zaudēto jaudas apjomu. Tā uzskata, ka šādi veiktie ietaupījumi esot jāiestrādā pieprasījuma pārvaldības operatoru atlīdzībā, lai radītu stimulu uzlabot tīkla efektivitāti.

261 Kā norāda Komisija, kuru atbalsta Apvienotā Karaliste, jautājums par to, ka nav paredzēta papildu atlīdzība par elektroenerģijas pārvades un sadales jomā samazinātiem zudumiem, esot analizēts paziņojumā un pārbaudīts apstrīdētajā lēmumā. Tādējādi Komisija ir piekritusi Apvienotās Karalistes valdības sniegtajam paskaidrojumam, saskaņā ar kuru jaudas tirgus vienīgais mērķis esot garantēt, lai sistēmā būtu pietiekama jauda, nevis atlīdzināt par visiem citiem ieguvumiem, ko sniedz katrs tehnoloģijas veids.

262 *Tempus* būtībā apgalvo, ka strīdus pasākums radot šaubas par tā saderību ar iekšējo tirgu, jo ar to pieprasījuma pārvaldības operatoriem netiekot piešķirta atlīdzība par elektroenerģijas pārvades un sadales jomā samazinātiem zudumiem.

263 Apstrīdētajā lēmumā Komisija ir uzskatījusi, ka ar strīdus pasākumu atlīdzība tiek piešķirta vienīgi par konkrēta jaudas apjoma pieejamību, izslēdzot jebkādus citus pakalpojumus, piemēram, elektroenerģijas piegādi (apstrīdētā lēmuma 132. apsvērums). Turpinājumā tā ir uzskatījusi, ka, ņemot vērā strīdus pasākuma mērķi, proti, jaudas pietiekamības nodrošināšanu, lai sasniegtu vēlamo elektroapgādes drošības līmeni, esot pamatoti neparedzēt papildu atlīdzību par elektroenerģijas pārvades un sadales zudumu samazinājumiem (apstrīdētā lēmuma 140. apsvērums).

264 Šajā ziņā ir jānorāda, ka ar strīdus pasākumu tiek īstenots jaudas tirgus, kura mērķis ir novērst jaudas pietiekamības problēmu Apvienotajā Karalistē.

265 Tomēr pamatnostādnēs tieši ir noteikts, ka tāda atbalsta kā pamatlietā minētais piemērotība ir atkarīga no nosacījuma, ka "atbalstam [ir] jāatlīdzina tikai pieejamības pakalpojums, ko sniedz ražotājs, tas ir, apņemšanās vajadzības gadījumā piegādāt elektroenerģiju un attiecīgā kompensācija par to, piemēram, atlīdzība par piegādātās jaudas megavatu", un ka "[atbalsts] nedrīkstētu ietvert atlīdzību par elektroenerģijas pārdošanu, tas ir, par pārdoto megavatstundu".

266 Ņemot vērā šos apsvērumus, ir jāsecina – tas, ka nav paredzēta papildu atlīdzība par elektroenerģijas pārvades un sadales zudumu samazināšanu, neradīja šaubas Regulas Nr. 659/1999 4. panta 3. un 4. punkta izpratnē, kuru dēļ Komisijai būtu bijusi jāuzsāk LESD 108. panta 2. punktā paredzētā formālā izmeklēšanas procedūra. Līdz ar to šajā jautājumā izvirzītie *Tempus* argumenti ir jānoraida.

g) Secinājumi

267 No pirmā pamata pārbaudes izriet, ka pastāv objektīvu un savstarpēji saskanīgu netiešu pierādījumu kopums, kurš ir balstīts, pirmkārt, uz pirmspaziņošanas posma ilgumu un apstākļiem un, otrkārt, uz apstrīdētā lēmuma saturu, kas nav pietiekams un pilnīgs, jo Komisija iepriekšējās izskatīšanas posmā nav pienācīgi izmeklējusi atsevišķus jaudas tirgus aspektus, un kurš liecina, ka Komisija apstrīdēto lēmumu ir pieņēmusi, neraugoties uz to, ka pastāv šaubas. Tā kā nav jālemj par pārējiem *Tempus* izvirzītajiem argumentiem, ir jāsecina, ka paziņotā pasākuma saderības ar iekšējo tirgu vērtējums ir radījis šaubas Regulas Nr. 659/1999 4. panta izpratnē, kuru dēļ Komisijai būtu bijusi jāuzsāk LESD 108. panta 2. punktā paredzētā formālā izmeklēšanas procedūra.

268 Tādējādi apstrīdētais lēmums ir jāatceļ.

2. Par otro pamatu, kas ir balstīts uz pamatojuma nenorādīšanu

269 Ņemot vērā, ka saistībā ar pirmo pamatu apstrīdētais lēmums ir jāatceļ, otrais pamats nav jāizskata.

Par tiesāšanās izdevumiem

270 Atbilstoši Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram nolēmums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram nolēmums ir labvēlīgs. Tā kā Komisijai spriedums ir nelabvēlīgs, tai ir jāpiespriež segt savus, kā arī atlīdzināt *Tempus Energy Ltd* un *Tempus Energy Technology Ltd* tiesāšanās izdevumus saskaņā ar to prasījumiem.

271 Atbilstoši Reglamenta 138. panta 1. punktam dalībvalstis, kas iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas. Līdz ar to ir jānospriež, ka Apvienotā Karaliste sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (trešā palāta paplašinātā sastāvā)

nospriež:

1) **Komisijas Lēmumu C(2014) 5083 *final* (2014. gada 23. jūlijs) necelt iebildumus par atbalsta shēmu attiecībā uz jaudas tirgu Apvienotajā Karalistē, jo minētā shēma ir saderīga ar iekšējo tirgu atbilstoši LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktam (Valsts atbalsts 2014/N-2), atcelt.**

2) **Eiropas Komisija sedz savus, kā arī atlīdzina *Tempus Energy Ltd* un *Tempus Energy Technology Ltd* tiesāšanās izdevumus.**

3) **Apvienotā Karaliste sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.**

Frimodt Nielsen Kreuschitz Forrester

Półtorak Perillo

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2018. gada 15. novembrī.

[Paraksti]

Satura rādītājs

I. Tiesvedības priekšvēsture 2

A. Par prasītājām un par strīda priekšmetu 2

B. Par strīdus pasākumu 2

C. Par būtiskiem pamatnostādņu noteikumiem 4

D. Par apstrīdēto lēmumu 5

II. Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi 8

III. Juridiskais pamatojums 10

A. Par pieņemamību 10

B. Par lietas būtību 10

1. Par pirmo pamatu – LESD 108. panta 2. punkta pārkāpumu, nediskriminācijas, samērīguma un tiesiskās paļāvības aizsardzības principu pārkāpumu, kā arī faktu kļūdainu novērtējumu .. 10

a) Ievada apsvērumi 10

b) Par jēdzienu "šaubas" un Komisijas lēmumu uzsākt vai neuzsākt formālu izmeklēšanas procedūru 11

c) Par dalībvalsts un Komisijas diskusiju ilgumu un apstākļiem, kas ir saistīti ar apstrīdētā lēmuma pieņemšanu 14

d) Par Komisijas – iepriekšējas izskatīšanas posmā un ņemot vērā pieejamo informāciju – veikto vērtējumu par pieprasījuma pārvaldības lomu jaudas tirgū 19

1) Ražošanas un pieprasījuma pārvaldības līdzvērtība un izdevīgums 20

2) Pieprasījuma pārvaldības pozitīvā nozīme 22

3) Pieejamā informācija saistībā ar pieprasījuma pārvaldības potenciālu 22

e) Par varbūtēju diskriminējošu vai nelabvēlīgu attieksmi, kāda jaudas tirgū tiek īstenota pret pieprasījuma pārvaldību 28

1) Par jaudas līgumu darbības ilgumu 28

2) Par izmaksu atgūšanas metodi 34

3) Par nosacījumiem dalībai jaudas tirgū 37

i) Par pārejas izsolēm 39

ii) Par T-1 izsolēm un to mijiedarbību ar T-4 izsolēm 40

iii) Par nosacījumiem dalībai pastāvīgajās izsolēs 41

iv) Secinājumi 43

f) Par to, ka nav paredzēta papildu atlīdzība par elektroenerģijas pārvades un sadales jomā samazinātiem zudumiem 43

g) Secinājumi 44

2. Par otro pamatu, kas ir balstīts uz pamatojuma nenorādīšanu 44

Par tiesāšanās izdevumiem 44